SZŰCS MIHÁLY ÉLETLEÍRÁSA

SZŰCS MIHÁLY ÉLETLEÍRÁSA

HASONMÁS KIADÁS

SZŰCS MIHÁLY (1823–1903)

SZŰCS MIHÁLY ÉLETLEÍRÁSA

ÉS TÖBB UTAZÁSAI ÉS KALANDJAINAK GYŰJTEMÉNYE

FÉNYSZARUIAK BARÁTI EGYESÜLETE
JÁSZFÉNYSZARU, 1996

Borítót és belső nyitólapokat tervezte:

Szabó Imrefia Béla
képzőművész

Bevezetőt írta:

dr. H. Bathó Edit
a Jász Múzeum igazgatója

ISBN 963 04 6776 3

Bevezetés

E kötet, amelyet a kedves olvasó a kezében tart, Szűcs Mihály egykori főbíró, időskori visszaemlékezése élete fontosabb állomásaira, eseményeire. Szűcs Mihály 1823-ban született Jászfényszarun, földműves családban. Szülei szegények voltak, így nem volt lehetőségük gyermekeik tanittatására. A hét gyermek / 5 fiú, 2 lány / közül, különösen Mihály vágyott az iskolapad után, de édesapja korai halála minden reményét szertefoszlatta. A fiatal legény sehogy sem akart megbarátkozni a földműves élettel, ezért elindult szerencsét próbálni, de végül mégiscsak visszatért falujába, s beállt testvérei mellé, az eke szarvához. Igénye a tanulásra, a művelődésre a paraszti munka mellett sem múlt el, s felnőtt korában mindent megtett azért, hogy magát szellemileg képezze, ismereteit szélesítse. Szűcs Mihály jó képességű, gyors észjárású, találékony férfiú lehetett. Bizonyítja ezt az az eset is, amely során 1861-ben a prágai utazásához pénzt szerzett. Tudását, a közügyekhez való hozzáállását a falu közössége is elismerte és értékelte, mert 1874-ben szótöbbséggel Jászfényszaru főbírájának választották.

Szűcs Mihály, visszaemlékezéseit a 19. század második felében írta, abban az időszakban, amikor általánosan elterjedt szokás volt, hogy az írástudó emberek / lelkészek, tanítók, iparosok, gazdák, diákok, művészek / naplókat, emlékiratokat, útirajzokat írtak. A kéziratos munkák egyik csoportja a szerző által ismert imádságokat, dalokat, verseket, vőfélyrigmusokat, időjárásra vonatkozó megfigyeléseket őrizte meg az utókornak, a másik jelentős része azonban személyes emlék, a hétköznapok és az ünnepek eseményeiről. Az ilyen naplókat, memoárokat nagyon gyakran nyomtatásban is megjelentették, olykor még maga az író, de legtöbb esetben csak a szerző halála után látott napvilágot, a hálás utókor jóvoltából. / pl. Déryné és Blaha Lujza naplója, Francsik Károly, pápai borbélymester „Kis kamorámban gyertyát gyújték" címmel megjelent visszaemlékezése, stb. /.

Szűcs Mihály élettörténete, még a szerző életében, 1892-ben nyomtatásban is megjelent, s közkézen forgott. Emlékiratában sajátos képet nyújt Jászfényszaru 19. századi életéről, lakóiról, fontosabb eseményeiről / pl.bérmálás, papválasztás /. A visszaemlékezések középpontjában mégis a számára rendkívül nagyjelentőségű utazások / Prága, Drezda, Bécs, Róma / állanak, amelyekről élvezettel, sajátos humorral ír, mindenkor hozzáfűzve a történésekhez személyes véleményét, gondolatait.

Szűcs Mihály a 19. századi Jászság egyik figyelemre méltó alakja, aki minden magasabb iskolázottság nélkül eljutott a főbírói székig, s e tisztséget becsülettel viselte több éven keresztül. Jótékonyságáról ismert, köztiszteletnek és megbecsülésnek örvendő polgár volt, aki kiemelkedve a vidéki élet egyhangúságából, országot-világot járt, s baráti kapcsolatot tartott fenn a kor neves fővárosi íróival, művészeivel /Vágó Pál festőművész, Vahot Imre író, Lisznyai Damó Kálmán költő, Lendvay Márton színész/.

Szűcs Mihály 1892-ben napvilágot látott önéletleírása az első Jászfényszaruról nyomtatásban megjelent munka, amelyből napjainkban csupán egy-két darabot őriznek magánszemélyek és közgyűjtemények. A Fényszaruiak Baráti Egyesülete jóvoltából azonban most újból kézbe vehetik Szűcs Mihály munkáját, amelyet jószívvel és tisztelettel ajánlok a kedves olvasó figyelmébe.

dr. H. Bathó Edit
múzeumigazgató

Jászfényszaru látképe /1996/

SZÜCS MIHÁLY
ÉLETLEIRÁSA
ÉS
TÖBB UTAZÁSAI ÉS KALANDJAINAK
GYÜJTEMÉNYE

ÖTVEN ÉVI GONDOLKOZÁS UTÁN HIRTELEN HAMARJÁBAN KIADJA A LIBÁK PÁSZTORA, ELMONDJA A JUHÁSZBOJTÁR A KOVÁCS INAS KÖZREMŰKÖDÉSE MELLETT 1892-IK ÉVI OKTÓBER 29-ÉN

JÁSZ-FÉNSZARUN.

UTÁNNYOMÁS TILOS.

JÁSZBERÉNY
NYOMATOTT BRÜNAUER ADOLF KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
1892.

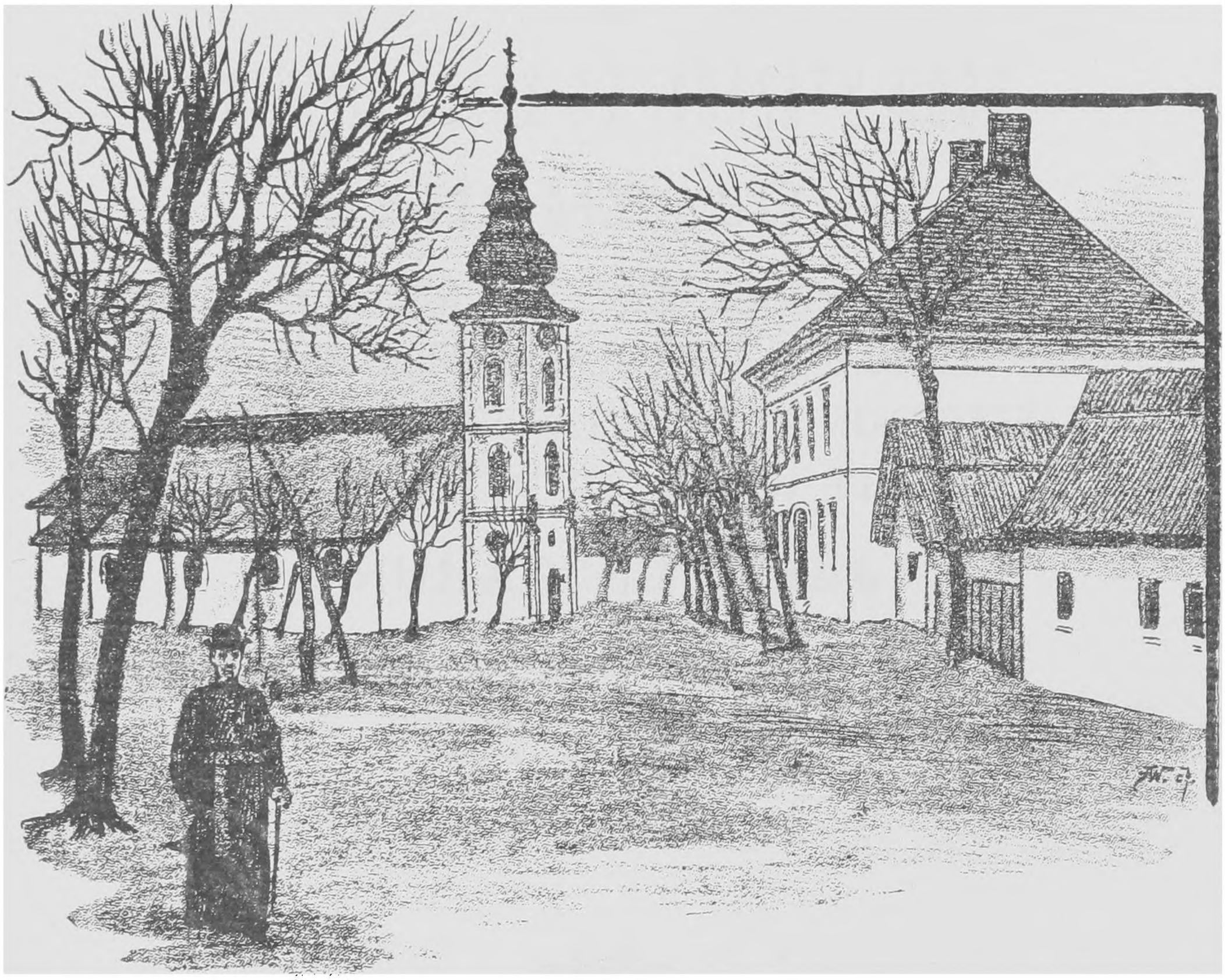

JÁSZFÉNYSZARU LÁTKÉPE.

Előszó.

Születni, bármely családból, s megmaradni ott, ahol születtünk, ez természetes és épen azért közönséges dolog születni a porban s a lángész szárnyain a magasba emelkedni: bámulásra méltó; — de nem lehet megtagadni elismerésünket attól a szorgalomtól sem, mely önmagát minden iskoláztatás nélkül kiképezte és otthonossá, hasznossá tette a társadalom magasabb köreiben is.

Még mielőtt élettörténetem leirásához fognék, eszembe jutott valami, mit czélszerünek látok le is irni. Franczia ország délkeleti sarkánál Stihonnal, egy homok turbalylyal átövedzett dombtető mereszkedik az ég felé, ezen a varjuk, gólyák és több ily hasonnemü állatok szoktak tanyázni. Egy ily állat — miután igen messze volt a tenger szélétől, — még távcső, vagyis messzelátón sem birta kivenni az ember, hogy micsoda állat, aki nekem mondta, hanem amint utazott a tenger tükrén, meglátott egy galyat, a melyhez két csiga volt keményen hozzá forrva s a melyet fölkapva, a galylyal együtt az előbb érintett partra szállt vele. Lerepülve a részére czipelt koczot felemésztette, s ezzel tovább szállt.

A galy ott maradt s a szél által homokkal betakartatott. A galy idővel igen szépen kezdett rügyezni, mint a női nem 16 éves korában, s gyönyörüen fejlődve, szaporodott s idő lejártával annyira megnövekedett, hogy az egész dombtetőt beárnyékolta. Ezen fa apró igen savanyu gyümölcsöt termett. mitől — ha egy szemet az ember megevett, — undorral távozott. Idők lefolyása után ugyanezen dombra vetődött egy szamár, — vagyis Isten lova, — s ez az éhségtől ellankadva, a növény hajtásait egész tőig lerágta s a reá következő évben termett gyümölcsöt az ember igen finom és zamatosnak találta.

Hogy a t. olvasóim előtt világos legyen a fenti elbeszélés, tudtul adom, hogy azon galy, melyet az állat felvitt a homokdombra szőlő galy volt, amely mint tudjuk, csakis ugy terem izes gyümölcsöt, ha az évről-évre visszavágatik, mint öntudatlanul a szamár cselekedte meg első izben.

Első Napoleon császár egy szép reggelen vadászni akart menni és parancsolja udvari szolgájának, hogy készitse el vadászfegyvereit s azután magához hivatta az udvarában tartózkodó időjóslót és kérdi tőle, milyen idő lesz ma? mert vadászat közben nem szerette volna magát a zivatar kellemetlenségeinek kitenni· Az időjós azon napra pompás, szép, napos időt jövendölt. A császár tehát nem tartva a zivatar kellemetlenségeitől megindult, környezetével együtt, a vadászatra.

Vadászás közben egy nagy kiterjedesü rónaságra jutottak. Ezen a rónaságon, melyen gazdag pázsit terült el, egy pásztor szamárháton ülve legeltette juhait. A császár odament a pásztorhoz s kérdé tőle: Mond meg, milyen idő lesz ma? nem lesz-e eső? A pásztor rövid gondolkozás után határozottsággal felelt: „Felséges uram! tanácsolom, ha csak megázni nem akarnak, hogy siessenek födél alá, mert egy rövid óra mulva olyan zápor eső fog keletkezni, amely ritkitja párját.“ A császárt meglepte a pásztor határozott felelete s a kiváncsiságtól ösztönözve megkérdezte a pásztort, hogy honnan, vagy mi okból következtetti ezt, mire a pásztor nyugodtan előadta, hogy szamara egész reggeltől véghetetlen prüszköl, s valahányszor a szamár ezt cselekedte, mindannyiszor volt eső.

Ezzel a császár, bucsut véve a pásztortól, környezetével távozott.

A végtelen kiterjedésü rónán, melyen még csak fa sem volt látható, a császár tovább vadászott, nem törődve a pásztor jövendölésével.

Egy jó félóra mulva azonban sürü vészes fellegek mutatkoztak a láthatáron, melyek iszonyu sebességgel szeltek át a levegőt, megelőzve egy, a házakat és fákat helyökből kimozditó orkán által. A császár és környezetének pedig már nincs elég ideje a zivatar elől menekülni. Az ég csatornái csakhamar megnyiltak s zuhanyként ömlött alá az eső, mely a császárt

véghetetlenül elpuhitotta, a császár és környezetének nem a legkellemesebb élvezetére. A zivatar nem sokáig tartott, s elmultával a császár és környezete siettek haza. Hazaérve a császár rögtön hivatta az időjóst s elmondta neki a pásztorral történt beszélgetését s kijelentette neki, hogy a bekövetkezett valóság megmutatta, hogy e téren t. i. az időjóslásban több esze és jártassága van a szamárnak, mint neki s igy udvarában számára hely nem adatik.

Ezen történet után, mondhatom nagyon örülnék, ha a t. olvasóim előtt oly érdemeket tudnék szerezni rövid élettörténetem elbeszélése által, mint amily érdemekben részesült a császártól a szamár, a természet adományozott ösztöne által.

Születésem helye, éve s gyermekkorom.

1823-at irtak az emberek, a mikor én az őszi évszak szt. Mihály napján legelőször láttam a napvilágot, (de ezt csak ugy sugva mondom, mert ha megtudják az itteni szépnemnek fiataljai, — mert hiába, azoknak még most is kedvelője vagyok — hogy én már öreg huszár vagyok, ezentul majd rám sem hederitenek többé) Jászfénszarun, (képet lásd a 4-ik oldalon) a hol fénszarusi állitás szerint Lehel ősmagyar-vezér kürtjét megtalálták s állitólag innen is vette nevét, mivel régibb időben Fényes-szaronak hivták s csak a későbbi ivadék módositotta Fénszarura. Mivel pedig a Lehel kürtje itt találtatott meg, ha az igazság divatban volna, a kürtnek nálunk volna a méltó helye, de mivel a Jászberényiekkel jó testvéries viszonyban élünk s annak kitünő, jól szervezett rendőrsége által ott nagyobb biztonságban van, átengedjük nekik.

A napvilágot nem szőnyegekkel bevont teremben láttam meg, hanem egyszerüen butorozott földmives szobában. Szülőim szegények voltak, de azért az iskolába szorgalmasan járattak, különösen mikor látták, hogy nekem nemcsak isko-

lába járni, hanem tanulni is kedvem volt. Tiz éves koromban már az első helyet foglaltam el az iskolánkban.

Azonban mire az exament jött, akkor már kis ostorosnak csaptam fel, mivel édes atyámat kis gyermek koromban elvesztettem, testvérbátyáim pedig a tavasz nyiltával az iskola helyett a mezőre küldtek. Ilyenkor azonban a tanitó ur mindig

JÁSZ-FÉNSZARU LÁTKÉPE.

értem küldött. hogy menjek az examentra, nehogy elmaradjak, mert nem lesz jó felelője s a vicze-esperes ur nem fogja megdicsérni. Az exament alkalmával bátor, szabatos és határozott feleleteim által annyira megnyertem az akkori plébános ur, Horváth Györgynek tetszését és szeretetét, hogy a vizsga után elment szegény jó anyámhoz — ki már akkor az özvegyi

kenyeret ette s megkérte, hogy adjon engem az ő gondviselése alá, majd ő kitanittat s tudományos embert fog belőlem képezni. Édes jó anyám azonban, ki nagyon szeretett, nem akart tőlem megválni, de többszöri kérés után mégis csak átengedett a plébános ur gondozása alá. Ezentul a lelkészlakban volt az én lakásom s onnan járogattam naponkint az iskolába. Csicsman Ferencz, akkori káplán ur pedig otthon tanitgatott a declenatióra. Még azon év tavaszán az iskolai év II. semestisre bevitt a plébános ur Jászberénybe a normaiskolát folytatni. Jászberényben a boldog emlékü Stipula József, akkori prépost-plébános urhoz lettem adva, hol inasi rangot kaptam, melylyel a csizmatisztitás s az asztalkörüli felszolgálás volt egybekötve. Igaz ugyan, hogy az inasi kenyér a magyarok, illetve a földmives osztály mondása szerint nagyon heserü, de én azért büszkén tartottam magamat, azon hitben, hogy lehetek én még szolgabiró is, s e tudatban szorgalmasan tanulgattam, mit igazol még ma is meglevő bizonyitványom.

Az első gramatikát is elvégezve, a bekövetkezett vacatió alatt, engem másfél év után elővett a honvágy. Nagyon szerettem volna jó anyámnál lenni. Megkértem tehát a nagyságos prépost-plébános urat, hogy engedjen hazamenni, ki azonban csak akkor engedte meg a hazamenetelt, ha a rabok a templom körüli magas kőkeritést lebontják, miután ezeknek nekem kellett naponkint 20 itcze sört vinni az ottani sörházból. Végre be lett fejezve a munka s nagy örömömre pár nap mulva uton voltam szülőföldem felé.

Az egész uton telve voltam azon öröm s boldogságtól, melyet átélni fogok szülőföldemen a régi gyermekczimboráimmal való találkozás által. Örömöm fokozódott, midőn már a határba érve szülőföldem — melyről azt tartottam hogy . . . . — régi templomának tornyát megpillantottam. Lovaimmal, melyeket szülőimtől örököltem, egyenesen a plébániára hajtattam s onnan mentem szülőházamhoz. Soha nagyobb urnak nem képzeltem magamat, mint akkor, midőn volt iskolásgyermek czimboráim urfinak szóllitottak, az öreg mámikák pedig — mivel a parochián laktam — tisztelendő urficskának czimeztek. Otthonlétem boldogságának 14-ik napján elhivatta

a jó plébános úr édes anyámat s tudtára adta, hogy engem — egyéb sok kiadásai miatt — tovább a maga költségén nem tanittathat, de tőle telhetőleg azért támogatni fog. Azért tanácsolá anyámnak, hogy kár volna tanittatásomat elhanyagolni s hogy az 50 holdnyi birtokból az engem illető részt adja el s ezen tanittasson tovább.

Az én édes anyám azonban nem egyezett bele, bármint iparkodott is a plébénos ur rábeszélni. Attól félt, hogy majd idővel természetem változni fog, rossz fiu lehet majd később belőlem s nem lesz belőlem semmi, végre is haza szoulok, a mikor már nem lesz semmim, testvéreim pedig nem fognak eltartani s koldusbotra jutok. Az ő terve tehát diadalmaskodott, a midőn megfogva kezemet, szépen hazavezetett s ezzel egyidejüleg meg is szüntem tisztelendő urficska lenni. Eleinte még csak respektáltak s megkiméltek a munkától, miben én magam is segitségökre voltam, a mennyiben igyekeztem — midőn tudtam. hogy dolog vár rám — magamat a háztól távol tartani, De alig jelentkezett a tavasz, a midőn már a 12-ik életévemet betöltöttem, nem volt többé kimélet. Ki kellett menni a tavaszi szántások alkalmával ostorosnak s rászoritottak más egzébb, általam már elvégezhető dolgokra. Ezen még szokatlan munka azonban sehogysem akart tetszeni kényelemhez szokott testecskémnek, mindenáron szabadulni óhajtottam volna s csak az alkalmat vártam. Egy ily alkalom kinálkozott is, midőn bátyáim egy ebéd után déli álomra hajtották fejöket. Nem is késtem az alkalmat jól felhasználni, elbucsuztam magamban szülőföldemtől s szép csendesen — vissza-vissza tekintgetve, mig magamat kellő távolságban nem hittem bátyáimtól — elsompolyogtam, vagyis megszöktem.

Bátyáimtól igy szerencsésen megszökve, bátor lépésekben nyugat felő vettem utamat, minden meggondolt czél nélkül. Igy bolyongva sorsomat egészen a véletlenre biztam. Egy félnapi czéltalan bolyongás után elértem azon faluba, a hol Mátyás királyunk egykor a kutyáit tartotta. Itt a legelső házba betértem, mivel a gyomrom is biztatott erre, szép illedelmesen köszöntve a házbelieket. A véletlen ugy hozta, hogy az illető ház lakója kovács volt és én nem is késtem még azon

este ajánlani magamat inasnak. A mester pedig nemcsak hogy felfogadott inasának. sőt még örült is. Másnap reggel tehát mint kovács inas ébredtem fel. Már előre örültem, hogy majd milyen jó lesz, kitanulom a kovács mesterséget s majd akkor hazamegyek s leszek fénszarui kovács. És ez a tervem is dugába dőlt. uem lehettem kovács. Nem pedig azért, mert addig mig csak a fuvót kellett huznom, mely nem volt nehéz mesterség, megvoltam én elégedve kezdett mesterségemmel, de midőn a sulyos kalapácscsal a tüzes vasat kellett vernem a meister urammal s a szikra a lábamra szállt, elment a kedvem a kovács mesterségtől is.

Egy szép napon inas hiányában a majszter urammak magának kellett fujtatni s a tüzes vasat verni, mert én az ő tudta és beleegyezése nélkül, — a kapu félfától bucsuzva csak el, — ujra a nagyvilágnak indultam, magamhoz illő és méltó munkát keresni.

Vegre elértem a kies Mátra völgyében fekvő Mátra-Verebélybe, hol egy jószivü embernél töltve éjszakámat, másnap reggel a közeli völgykatlanban fekvő Szentkut bucsujáró helyhez értem.

Szentkutnál beköszöntöttem az ott lakó Páterhoz, ki felfogadott az apró marhák mellé felügyelőnek, vagyis libapásztornak. — Ezen állásomat is rövid ideig tartottam meg. Harmadik nap őriztem már a libácskákat. e kapitoliumi hősöket, a midőn félve azon gondolattól, hogy hátha majd ez a páter kolduló barát frátert képez belőlem, én pedig irtóztam ettől, mert mint Petőfi mondja:

Csuklyában jár a barát
Szentnek kell lennie.
Menyecskéknél, lanyoknál
Nincsen neki helye.

Másrészt pedig nem tetszett ezen hivatalom azért sem, mert azt kezdtem tapasztalni, hogy nagyon szűk élelmezéssel van egybekötve. Egy szép reggelen a Páter szemei előtt, ki tervemet nem is gyanitotta, hajtottam ki a libasereget az erdőbe. Alig értem az erdőbe, a felelősségemre bizott gágogó

nyájat szabadon bocsátottam s azt mindinkább magam mögött hagyva keletnek indultam, merre legelőbb véltem hazajutni. Mert hiába, kezdett jelentkezni a honvágy s érezni kezdtem azon régi mondás csalhatatlan igazságát, hogy „mindenütt jó, de legjobb otthon“. Egy napi fáradalmas gyaloglás után Hatvan melletti Lőrinczi határában egy juhhodálynál állapodtam meg. A tovább utazást lehetetlenné tette a már beálló sötétség is, de meg az éhség is sugullta, hogy itt állapodjak meg, számitva a juhász felebaráti szeretetére.

Számitásomban nem is csalatkoztam, a jószivü juhászszámadó, látva elhagyatottságomat, tőle telhetőleg megvéndégelt s éjjeli szállásul pedig a juhhodályban jelölt ki helyet számomra.

A juhász; — eleget téve kivánságomnak; — másnap reggel megfogadott bojtárjának s egy hétig fütty-szó mellett legeltettem a nyájat s közbe-közbe eldalolgattam, hogy:

„Beszegődtem Lőrinczire bojtárnak
Jó legelője van ott a birkának.
Fizetésem tiz forint husz karajczár
Meg él abból, meg él abból egy bojtár.“

Boldogságomhoz mi sem hiányzott, nagyon megtetszett semmittevő életem. Azonban e boldogságom is csak egy hétig tartott. Ugyanis gondatlanságom miatt elveszett a nyájból egy birka, a miért a számadó-juhász gazdám megboszankodva, hetibéremet ősi juhászbotjával hátamra fizetvén, egy kemény rugással kiadta utipasszusomat. Ezen szomoru események eléggé meggyőződtettek, hogy „extra Fénszaru non est vita“, vagyis mindinkább gyökeret vert fejemben azon gondolat, hogy visszatérek jó anyám és testvéreimhez, mint a nyájból eltévedt juh s tőlük bocsánatot kérve, reméltem, hogy ők ujból visszafogadnak s megbocsátják elkövetett hibámat.

Ily gondolatok közt értem szülőföldemre s dobogó szivvel közeledtem szülőházam felé, hol jó anyám és bátyáim laktak. Remegő szivvel léptem át a küszöböt, félve jó anyám és testvéreim haragjától.

Mily nagy volt azonban meglepetésem, midőn jó anyám

és testvéreim. — a helyett, hogy megleczkéztettek volna; — az öröm és boldogság tükröződött le szelid arczaikról látásomra s jó anyám karjaival átövezve keblére szoritott.

Ez események nagy változást idéztek elő, hogy Don Qúizsotte szellemével eltelt bensőmben. Elüztem magamtól a kalandozási gondolatot. eltökéltem, hogy ezentul szelid; polgárias életet fogok élni. Kétszeres erővel iparkodtam dolgozni a földmivelésnél, hogy a mulasztást helyre hozva testvéreim szeretetét is mindinkább megnyerjem.

Férfi korom.

Hazaérkezve szorgalmasan iparkodtam a földmivelés által kenyeremet keresni, s ez által édes anyám és bátyáim szeretetét mindinkább megnyerve elértem életem 17-dik évét. S mint a márczius meghozza a természetnek a tavaszt, ugy azon idő is meghozta nekem a szerelmet. Mert mint a nóta mondja: „A virágnak megtiltani nem lehet, hogy ne nyiljék. ha jön a szép kikelet.“ Én is önkénytelen beleestem azon verembe, melyet Petőfi szerelemnek nevez.

A szerelem vermében sóhajtoztam, turbékoltam szivem választottjával, az én szőke galambommal, mindaddig, mig mindkettőnk szülőinek beleegyezésével az Isten egyházában a pap előtt mondhattuk egymásnak: „szeretem öt holtomiglan holtáig.“ (Képet lásd a 10-ik oldalon.)

Boldogságomhoz mi sem hiányzott. a szőke kis lány, most már hitvesem, engem, mint szegényebb sorsu fiut. odaadó szeretetével halmazott el. Boldogok voltunk mindketten, megelégedve egy szerény kis házacskával s jó egyetértéssel párosult szorgalom s iparkodás által rövid idő mulva olyan szép vagyont szereztünk össze, melyből ma is mint öregek szerényen s tisztességesen éldegélünk.

Házasságom későbbi éveiben, amidőn már nem kellett szegénységgel küzdenem, iparkodtam magamat, — bár anyagi

áldozatok árán is, — szellemileg is némileg kiképezni, s hogy ez mennyire sikerült, itélje meg az engem ismerő tisztelt olvasó közönség.

SZÜCS MIHÁLY ÉS NEJE FIATAL KORUKBAN.

E törekvésemet látva, voltak és vannak még most is, kik azt mondják, hogy mit erőlködöm, majd ugy járok, mint Aesopus mesebeli békája, mely ökörnagyságuvá akarván magát

tenni, addig fujta magát pöffeszkedésében, mig végre szétpattant s élettelenül terült el a parton. Vagy pedig Titus Balphurniussal tanácsolják:

„Vágd falhoz tolladat gyermek, hagyd el a muzsákat,
Menj inkább az erdőre somot és makkot szedegetni,
Vagy fejesd meg juhaidat s a tejet add el a piaczon.“

Mások pedig lelkesitve, Horátiussal tanácsolták:

„Ha kedves akarsz lenni, tenmagadnak s drága hazádnak,
Munkálkodj mint teheted, többet vagy kevesebbet.“

Én ez utóbbit fogadtam el, munkálkodtam, dolgoztam ugy anyagilag, mint szellemileg s igy saját szorgalmam által rövid idö alatt községem lakóinak tiszteletét annyira megnyertem, hogy az 1854-ik évben a Bach- és Schmerling kormánya alatt, általuk községi belrendőrnek, vagyis az akkori német elnevezés szerint policzájnak választattam meg.

Ezen pályán több éven keresztül pontos, lelkiismeretes szolgálatom által igyekeztem szülőföldem anyagi s szellemi jólétét tőlem telhetőleg elömozditani.

Az 1861-ik év tavaszán azonban megadatott hazánk alkotmánya, mely alkalommal a régi tisztviselők ujakkal cseréltettek fel s igy engemet is felmentettek állásomtól, illetve tisztelettel kicsaptak.

Ezen időben, részint tapasztalataim bővitése, részint ujabb ismeretek szerzése végett tettem a leirt prágai utazást.

Ezen utazásomból hazatérve, az 1863-ik évben ujra kijelöltek tisztviselőnek s a közgyámi hivatalra meg is választottak. Én azonban hivatalt — az akkori viszonyok között — nem akartam vállalni, de a járási kapitány, mostani néven főszolgabiró, szerény házamhoz személyesen eljöve, kérve-kért a hivatal elfogadására, mig végre engedve kérésének s a nép bizalmának, a közgyámi hivatalt, melylyel a II-od birói, illetve a törvénybirói hivatal is össze volt kötve, 250 frt fizetéssel — elfogadtam.

Ezen hivatalomat 1874-ik évig lelkiismeretes pontossággal igyekeztem betölteni, hűségesen kezelve a reám bizott községbeli árvák vagyonát. Az 1874-ik évben megválasztattam főbirónak s ezzel egyidejüleg megye bizottsági tagnak. Ugyan-

ezen időre esik az országgyülési képviselőválasztás helyettes elnökké, valamint képviselők választási névjegyzékét kiigazitóbizottság rendes elnökévé való kineveztetésem is, ugyszintén ez időtől mint a megyei központi állandó választmány tagja működöm.

1890-ik évi deczember 18-án, daczára az irigy ostorok pattogásának, a nép zöme által nagy szótöbbséggel megválasztattam főbirónak és mint jelenlegi főbiró van szerencsém magamat kedves feleségemmel a t olvasónak bemutatni.

SZŰCS MIHÁLY ÉS NEJE 1890-BEN.

Megválasztatásom alatt öreg feleségemmel a zárt falak között a langyos búbos öbléből kipárolgó meleg mellett törögettük a disznó s egyébb állatnak termesztett és a természet által sárga-pirosra festett töknek a magvát, mit Schwarcz Hermann uramöcsémtől kaptam. A

délutáni órákban nagy tömegben közelgett házam felé a nép, mint őszszel a kacsa a folyóra. Kitekintve észrevettem, hogy hozzám jönnek. Rögtön magamra vettem felöltőmet, ez idő alatt a néptömeg bejött udvaromra és Alavander Mihály kijelenté a választó polgárok nevében, hogy Koller Andor főszolgabiró ur által kikiáltattam főbirónak, mire azonnal velük együtt a városházára mentünk és Isten kegyelmébő! az esküt letettem.

Az eskü letétele után megköszöntem a nép bizalmát és iránt tanusitott szeretetét, mely után Stanczel Anna tanitónő egy fehér koszorut ugyanoly szalaggal nyujtott át ezen szavak kiséretében:

„Fogadja tekintetes főbiró ur ezen ártatlan szinben feltüntetett némi csekély emléket és ez által vegye tudomásul, hogy azon szegényebb sorsu és szülők nélkül maradt árvák iránt tanusitott jótéteményének zálogát adom át, a kiket a zordon idők bejötte alkalmával apai gondoskodásában több éveken keresztül részesiteni volt kegyes.“

Ezután igéretet tettem az igen tisztelt tanitónőnek, hogy valamint eddig, ugy ezután is a tőlem telhető s általam nélkülözhető fillére imre bizton számithatnak a szorgalmas tanulók, a kik haladásaik által kiérdemlik pártfogásomat.

Prága. Drezda és Bécsi utazásról.

Az 1861-dik évben egy gondolat ütötte meg agyvelőmet, gondolva magamba: hogy nem volna-e czélszerü a tapasztalatokat tovább fejleszteni, elhatároztam magamat, hogy most amidőn szabad vagyok — mert igen jól tudja a tisztelt olvasó közönség azon korosabb a földön még élő nemzedéke, hogy az alkotmány bejövetele alkalmával az előbbi községi és megyei tisztviselők, nem tekintve azok jellemét vagy a hivatalokkal összekötött pontosságot, kisöprettek és választattak helyettök ujak, azon jó reményben, hogy már ezek kiforditják a földet a rendes forgásából és jobb világot teremtenek, — bár anyagi áldozatok árán is, utazásokkal fogom ismeretemet bőviteni s ujakat szerezni.

Ezen változás alkalmával régi hivatalomból kimaradva az eddig szerzett tapasztalataim mikénti tovább fejlesztésének kigondolása végett kimentem

a tanyára. Ott nem, hogy a munkásokat ébresztettem volna munkájok teljesitésében, hanem mindig az botorkált fejemben, hogy mi módon fejleszthetném tovább az úrhatnámságot.

Nagy nehezen kitudtam, hogy boldog emlékü anyósomnak, feleségem édes anyjának még el van téve nehány régi huszasa, s ennek megszerzését, — melyet úrhatnámságom kielégitésére okvetlen szükségesnek tartottam — az alábbi módon eszközöltem.

Egy szép verőfényes nap délutánján berendelek egy pint bort — a magunk terméséből — és mindketten már t. i. én és anyósom szopogattuk a szőlő venyige nedvét, s midőn már gondoltam, hogy most talán lehet az én kedves anyósomat a jó utra tériteni, hozzá fogtam a szent János érdemeit magyarázgatni.

„Mennyire boldog azon földi lény, aki annak koporsóját csókolhatja, s ez által az Isten országához mily közel juthat. Miután pedig maga öregasszony nem volna-e czélszerü oda elmenni.“ Erre az én kedves öregem imigy felelt: „Édes fiam! hát én szeretnék elmenni, hanem először messze van, másodszor nincs pénzünk, meg a feleséged is mit mond hozzá.“ No még ez kell, gondoltam magamban.

A reá következő napon befogadtam, s feleségem és két kis fiamat kivittem a tanyára, s a szép csergedező Galga folyó partjára általam 10 évvel előbb ültetett füz árnyékában tanyát ütöttünk, hol a tanyás magyar szokás szerint paprikás hust készitett — még pedig bárányból.

Amidőn kész volt, jelenti az én feleségem, hogy ennének is már ember, mert a hus puha már. Ezen szavak után előrántom a földgyomrában termett és az Isten által adományozott ugynevezett lopótökből csinált kürtömet s jelt adtam gyermekeimnek, — kik a tanyában bogaraztak, — hogy kész az ebéd, s azok futárként lovagoltak a tágas étteremmé varázsolt füzfa lombjai alá.

Ebéd alatt folyton a szent Jánoshoz való utazásra gondoltam és hogy hogyan tudjam feleségem beleegyezését kinyerni.

A mámit t. i. anyósomat már csak valahogy odavezettem, hogy hajlandó a nagy utra, de feleségemmel, hogy boldogulok, nem ugy járok a mint 1849-ben történt, hogy Buda vára, mely erős és 10 öl vagyis — most már nem szebad ugy beszélni, hát még irni, mert megbüntetnek — hanem 20 méter magas és 8 méter széles fallal volt körülvéve, mégis bevették a magyarok, nem ugy mint a komáromi várnál a németek kik ott tanyáztak, mégis kivül maradtak. Végre is a szőlő nedvét addig szürcsöl-

gettem a jó paprikásra, hogy rászántam magam feleségemnek tudtára adni nagyuti tervemet.

„Édes feleségem mi mult napokban a mámival elhatároztuk — mivel ő már öregasszony ma vagy holnap az élete vége, a tulvilágról is kellene gondolkozni — hogy jó volna nekünk Prágába menni a szent János koporsóját meglátogatni“. Oh ember ugyan mit gondolsz — válaszolá az én feleségem — már megint itt akarsz hagyni, eddig a városházánál töltötted az idődet azért a nyomoruságos 150 frtért ami kárunkra, mert a gazdaság jövedelméből mégegyszer annyit elhordtál; még aztán tudod-e minő vagy? régen vagyunk már tán békességben: csak kezd ujra! oda bizon nem mégy.

E nem remélt válaszra ellazult a szivem lityegése s be állott ujra a néma halgatás. Bú elfelejtésül fölvettem ujra poharamat és egyet hörpentettem, mely után két kis fiammal kezdtem csevegni.

Imre fiam ki már 8 éves volt a kedves anyjához ment s annak ölébe gömbölyiti magát, mire az anya nagy durczásan reá förmedt: Menj tölem, te sem leszesz jobb mint apád, ne alkalmatlankodjál“. Erre a fiu szalad hozzám, kedves anyám harakszik, szól a kis fiu, harakszik kedves gyermekem, — felelém — mert nagyanyáddal a szent Jánoskához akarunk menni Prágába s ő is el szeretne jönni, de titeket nem tud kire hagyni s ezért akaratoskodik.

Ezek után a gyermek ismét visszamén anyjához, gyenge karjával át övedzi nyakát s körül csókolva igy szól: „kedves jó anyám eresszük el kedves apát azzal a jó öreg nagyanyámmal a szent Jánoskához, akitől majd hoz nekem kis szent Jánost, akivel én majd játszani fogok“. Ezt a szavát a gyermek többször ismétlé.

Erre az anyai sziv, azon gyermeknek — akinek az életet ő adta, — megengedett, — lerugta magáról azt burkolatot, melynek a legkisebb morzsája is ingerült szivétől származott gyermeke iránt, — s örömkönnyei és forró csókjai között rebegé: „Nem bánom kedves fiam, ha el mén is, csak azután“ . . . . . .

Ezek után lángra gyult bennem azon öröm, hogy dicsőségesen megnyertem az általam veszélyezve látszott vár bevételét, fölpattanva a földről, melyen heverésztem, azon hangoktól áthatva, mely reám oly kedvezően és örömkönnyek közt repültek szét a láthatáron, átkarolva a szeretetre méltó jó oldalbordámat és olyat csókoltam arczán, hogy egy 6 font illetve 3 kilos ponty annak hallatára a vizben megriadva magasan szöktében szárazra

veté magát, mit megfogtunk, s mint a csók áldozatát otthon paprikásan elkészitve az egész család, — mely öt tagból állott (mint az alanti kép mutatja) — jó étvágygyal elégitettük ki éhségünket és még annyi maradt, hogy 4 kutya nem birta megenni, pedig ezzel jó lett volna hallgatni, node se baj, mivel akkor a kutya-adóuak még hire sem volt.

SZÜCS MIHÁLY ÉS CSALÁJA.

Vacsora után az én kis fiam előadja, hogy mi történt a tanyán s ez alkalommal megkéri a nagyanyját, hogy hozzon neki szent Jánoskát Prágából, akivel ő játszani fog. Vártam feleségem kitörését, de nagy meglepetésemre egész nyugodtan előadja, miszerint ha jó anyámnak kedve van, menjenek el. Ezzel meg volt adva az engedély a nagy utra.

No de most a mámival kettesbe maradva kérdeztem, hogy hát van-e elegendő pénzünk? Várj fiam, mindjárt hozom. Kiváncsi voltam, hogy hol

tartja a pénzt, szemmel kisértem utját, a mely a régi kamrából már általam szobává alakitott helyiségbe vezetett. Itt ágyáról az ágynemüeket leszedve a szalmazsákból kivesz egy bárányszaporitó kosnak azon részét, a melyet ugy hivnak, hogy szeméremcsuszpajz és abból ömleszti az asztalra a benne elrejtett régi ezüst huszasait, mit rögtön kezdek olvasni, de egyuttal az a gondolat is forgott fejemben, hogy ebből nem ártana egy pár huszast elokkupálni s ezen gondolatot siettem bevégzett ténynyé is változtatni, amennyiben a másik perczben már 20 drb e szép hangzásu pénzből a magyar nadrág félszárában lelte csendes nyngodalmát. Bevégezve az olvasást csak 80 drbot találtunk. Erre a máni szinte megijedve mondja: „Ejnye fiam, hiszen 100 drb volt, hova lett a hiányzó 20 drb?“ En ki a hiányzó összeg hollétéről tudomással birtam, egész áthatva anyósom ijedtségétől feleltem, hogy talán rosszul olvasta meg a pénzt. S ekkor ujból olvasva a pénzt az eredmény még rosszabbul ütött ki, amennyiben csak 78 darabot olvasott, mire kijött a béketürésből, átadva nekem a pénzt e szavakkal: „Tedd el fiam. jobb kézbe lesz nálad, ugyis az utra szántam, azt hiszem elég lesz s még marad is.“ Miután a pénzt birtokomba vettem — miről feleségem mit sem tudott — számitást tettem magamban s beláttam, hogy ezen összeggel nem látjuk meg szent Jánost Prágában, mivel ha csak mi ketten megyünk, czélt nem érünk, miután csak magyarul tudunk s igy szükségesnek láttam olyan embert magunkkal vinni, aki a német és cseh nyelvet beszéli. Rövid gondolkozás után eszembe jutott egy jó barátom, Ullman József, ki mint prágai születésü fiu ugy csehül, mind németül jól beszélt.

Elrándultam tehát hozzá Gyöngyösre, elmondom neki jövetelem miben létét s ő örömmel ajánlkozott az utazásra azon megjegyzéssel, hogy a költségeket én fedezem; el kellett fogadnom, mert akkor egész tervem dugába dől. Hazajőve megmondtam anyósomnak, hogy Ullman barátom (a kit már ő is ismert) a maga költségén jőn velünk Prágába, mit a máni örömmel vett tudomásul.

Eddig már mindennel rendben lettem volna, csak még elegendő pénz nem volt. Hármunknak legkevesebb 500 frt kellene és nincs több csak 78 drb régi huszas. Ezen is csakhamar segitettem. A legközelebbi napon átmentem Boldog szomszéd községbe, ott lakott egy Atlasz Móricz nevü baráti jó indulattal telt zsidó. Felkértem, hogy nem volna-e hajlandó nekem pénzt kölcsönözni, s ő egész oda adó készséggel nyilatkozott, hogy szivesen ad, a mennyire szükségem van. Én ki már számot vetettem a

költségekkel, 500 frtot kértem tőle, mire elővette nagy bőrtárczáját, (a mi olyan nagy bőrből volt, hogy bátran bele lehetett volna pólyázni egy három hónapos kis babát) s abból kiolvasta az 500 frtot, miből azonnal visszavette a három hónapra — mivel az összeget három hónapra kértem 50 frtnyi kamatot — s igy 450 frtot hoztam haza magammal.

Most már volt pénz is az utazáshoz, de még hátra volt az utlevél.

Sok utánjárás után mégis kieszközöltem az akkori járáskapitány Mucsy Ferencz urnál, ki azonban csakis az osztrák birodalomba adhatott ki levelet s nekem akkor tovább nem is kellett, meglévén az utlevél is mindnyájunk részére, nem volt más hátra, mint búcsut venni kedves feleségem s gyermekeimtől és elindulni.

Minthogy az ötvenes években az akkor volt községi és megyei tisztviselők neve nem volt más, mint Bach huszár, én is egyike voltam ezen Bach huszárnak gunyolt községi tisztviselőknek, de minthogy ebből ki kellett vetkőznöm, pedig bele se voltam még öltözve, mivel csakis magyar nadrágban jártam. A nagy utra egészen ujra adjusztiroztattam magamat utitársamnak (a ki velem szemben inasi ranggal volt felruházva) pedig világoskék ruhája ezüst paszománttal, bakancsa pedig ezüst rojttal volt diszitve. Midőn az uj öltönyökbe belebujtunk, mint őszszel a gólya, mi is utra keltünk a mámival együtt. Még akkor ezen a vidéken hire sem volt a vasutnak s igy tengelyen kellett utazásunkat megkezdeni egy szép nap reggelén és még az nap délután 5 órakor már Pesten voltunk. Ne rójja fel a tisztelt olvasó közönség tudatlanságomnak, hogy nem ugy irom Budapest, miután a föntebbi eset 1861-ben történt.

Szeptemberi őszi idő volt, midőn a vonat, melyben mi is helyet foglaltunk, este 8 órakor utnak indult. Hogy a vonat mely irányban, merre megy, azzal mi a mámival nem törődtünk, hanem elővettük olvasónkat és a pislogó lámpa világánál pergettük a kezünkben levő Ave Máriát.

Végre pitymallani kezdett, a midőn a vonat megáll s kiáltja a kalauz: „Pozsony 15 percz!“ Kitekintve az ablakon, elém tárult a régi magyar város, hol több király koronáztatott s 1848-ig a magyar országgyülések is itt tartattak, lakosságának nagyobb része ma is még német. Pozsonyból megindulva, a Morvánál kibujtunk Magyarországból.

Ugy 8 órakor délelőtt Gaenzndorfba értünk. hol a vonat 30·5 perczig állt. Itt kiszálltunk s inasom inditványára a parton álló házhoz mentünk, hol az ő állitása szerint igen jó virslit lehet kapni. Innen tovább indultunk Morvaország felé, melynek fővárosába Brünnbe déli 12

órakor érkezett a vonat. Itt minden utas, hogy éhségét csillapitsa a váróterembe ment, hová én magam is iparkodtam, hol gazdagon teritett asztalok várták az utasokat. Én sem hagytam magam kináltatni, hanem magyarosan hozzáláttam, hogy éhségtől gyötört gyomromat némileg kielégitsem. Nagy sietve falatozva, alig teszem be az utolsó falatot számba, midőn az indulásra jelt adtak, mire én, mint a kinek rendén a szénája, sietek kifelé, de egy pinczértorma egyén az ajtónál nyakoncsipett e szavakkal: „Bitte zaln!“ Nem értettem s meg nem foghattam, mit akar ez a német s ép jókor érkezett oda inasom, ki a dolgot kiegyenlitette s 80 kr. lefizetése után szabadon mehettünk. Én azonban csak akkor csendesedtem le, midőn barátom, illetve inasom felvilágositott, hogy itt az a szokás, hogy az utasok mindegyike ehet, ami és a mennyi tetszik, de midőn kijön, fizetni kell 80 krt. Igy megbocsátottam a német sógor erélyes fellépését, csak azt sajnáltam, hogy többet nem ettem a 80 krért. Innen megindulva a vonat, Pardovitzon át, esti 7 órát harangoztak, midőn Prága városába értünk.

Szegény jó anyósom sirni kezdett, hogy hol vagyunk, de én és inasom megnyugtattuk, hogy ne féljen semmit, holnap már megnézhetjük a szent Jánost, mire azután kissé megnyugodott a jó öreg.

A vonatról leszállva, összeszedtük podgyászunkat s a Moldva folyón levő lánczhidon átmenve, egy özvegy doktorné, Berher Máriának — ki inasom közeli rokona volt — egyemeletes épületébe szállásoltuk el magunkat, hol igen szives fogadtatásba részesültünk.

Este csakhamar nyugalomra tértünk, hogy a hosszu utazás fáradalmait kipihenve, másnap ujult erővel tekinthessük meg Prága városát, legelső sorban pedig a szent János sirját, melyet következőkép találtunk.

A templom főoltáránál 4 angyal szent János koporsóját a vállán, kettő pedig a fölötte levő arany rojttal szegélyezett vörös damasztselyem függönyt tartja. A hat angyal és a koporsó 74 mázsa sulyu ezüstből van készitve. Szent János koporsója mellett a földben nyugszik az akkori püspök Ocsko Orbán. A csehek állitása szerint azon helyén a kőhidnak, honnan szent Jánost a vizbe dobták, egész éven át folyton éjjel és nappal egy lámpa ég, emlékeül a megtörtént szomoru eseménynek.

Szent János koporsójánál elvégzett imádságok után kijöve a templomból aznap sorba vettük a város nevezetességeit.

Mint jó keresztény katholikus először is a templomokat tettük szemléletünk tárgyává, továbbá megnéztük a muzeumot s sok más egyéb ne-

vezetességet, melyekre azonban már nem emlékszem, jegyzeteket pedig nem csináltam s igy 32 év után igen sokat telejtettem.

Azonban még folyton emlékezetemben van azon őröm, amit éreztem akkor, midőn a Minoriták könyvtárában egy jólelkü páter egy kézzel irt magyar könyvet mutatott, mely 1467-ben készült. A reákövetkező napon igen sokáig heverésztem egész külön szobámban levő kényelmes ágyban, midőn rövid kopogtatás után, be sem várva a jelt, hogy szabad-e vagy nem, sietve bejön, illetve beront az inasom e szavakkal: „Siess, gyorsan öltözködj, mert Walther Borbála miniszteri tanácsosné ő méltósága tisztelegni óhajt nálad, mint magyar mágnásnál.“ Nem is kellett kétszer mondani, hogy siessek, azt sem tudtam mit vegyek magamra előbb s igy nagy sietségemben, midőn magyar nadrágom akarom fölhuzni, akkor veszem észre, hogy az nem jön föl a már előbb lábamra huzott magyar csizmáktól. No de végre mégis rendben voltam az öltözködéssel s még nagyobb félelem fogott el, hogy mi lesz belőlem, miként fogok azzal a cseh ő méltóságával beszélni, mivel időközben inasom tudtul adta, hogy az csak cseh és német nyelven beszél, én pedig csak magyarul. Az inasom betanitott röviden néhány német mondatra, arra is, hogy mit csináljak. Ugyanis majd ha ő jelenti, hogy jön, menjek ki az előszobába, hajtsam meg magamat s mondjam „kezeit csókolom“, vagyis németül „kiszt die hand“ s csókoljam meg a kezét, erre karonfogva, mondjam németül „tessék besétálni“ (Ik bitte reinspacirt) s mikor bementünk a szobába, mondjam ugyancsak németül tessék helyet foglalni (Bitte schön cerblatcen!) E rövid tanitás után inasom kiment s alig 3 percz mulva szalad vissza, hogy jön már. Én inasom utasitása szerint az előszobába mentem eléje s inasom által betanitott összes német tudományomat érvényesitettem, mig végre elmondtam az utólsót is, hogy „tessék helyet teglalni“ s ezután én, bár mit mondott is ő méltósága, hallgatag maradva gondoltam magamban, de hiszen német, ha tüzes vassal csipkedsz sem fogok én több német szót kiejteni, csak azért sem.

Ezen szorongatott helyzetemből egy 18 év körüli csinos cseh leányzónak belépése szabaditott meg, kit már több évekkel ezelőtt Gyöngyösről ismertem, ki a magyar nyelvet tökéletesen értette s folyékonyan beszélte. „No bácsi, — szól a leányzó — maga otthon nagy maiszter, most mutassa meg, hogy mit tud.“ Ugyan e szavakat elmondja ő méltóságának is cseh nyelven, aki végtelen kaczajba tört ki s ezen ifju leányzó — mint tolmács — segitségével diskuráltunk 12 óráig. Midőn ő méltósága

indulásra készen volt, figyelmeztetett a leányka, hogy ő méltósága szivesen venné, ha házáig elkisérném. E szavak után ő méltóságát karonfogva sétáltunk lakása felé s nyomban követett bennünket a kis leányzó és az ő szájával beszélteu a méltóságos asszonynyal.

A többi közt kérdé: hogy vagyok Prágával megelégedve? Én válaszomban tudtul adtam neki, hogy Prága szépsége egészen meglepett s egyuttal azt is, hogy szeretnék még tovább utazni, nevezetesen: óhajtanék Garibaldihoz, de miután utlevelem csak az Osztrákbirodalomban érvényes, tovább nem mehetek.

Erre ő méltósága megigéri, hogy holnap ismét fogja tiszteletét tenni, a mit másnap csakugyan meg is tett. Ekkor elkérte tőlem bizonyitványomat s megigérte, hogy az utlevelet 6 napra kiállittatja azon feltétel alatt, ha én őt a sakk tanyára elkisérem, még azon este megkapom. Én kaptam az alkalmon s legujabbszerü magyar ruhámba öltözve, elkisértem a sakkterem ajtajáig s ott kezet csókolva neki, távoztam. Midőn visszafelé a tolmács szerepét vivő ifju hölgygyel karonfogva (már vele szemben nem voltam oly néma, mint ő méltóságával) nevetgélve beszélgettünk, a közbeeső házak ablakaiból mindenünnen fehér kendők lobogtatása tünt fel, s alig érek haza, egy rövid óra mulva 8 drb vizitkártyát kaptam azoktól, kik óhajtanak engem meglátogatni.

No most Miska mit csinálsz? Gondolkodtam, hogy miként szökjem meg a sok látogató elől? Ha rögtön elmegyek Prágából, utlevél s bizonyitvány nélkül maradok. Ezen gondolkozásom alatt beállit hozzám egy magas tetejü kalapos s frakba bujtatott cseh ember, átnyujtja bizonyitványomat s az utlevelet, mely Drezdába szólt. Nagy örömömben egy drb 5 frtost nyomtam markába bajuszkenőcsre, mit a kis tolmács leánynyal meg is mondattam neki, mire ő azt felelte: „Hogy sem apjának, sem neki soha sem volt bajusza, mivel ez náluk nem divat, ezek után illedelmesen köszönve eltávozott.

Erre behivattam inasomat s hárman összeültünk tanácsot tartani, hogy miképp utazzunk el Prágából s hogy mi módon hagyjuk itt a mámit. Végre a következőkben állapodtunk meg: A kis leány naponta el fog sétálni a mámival a szent János koporsójához s Prágának egyéb bámulandó nevezetességeihez, mint a Moldván levő kőhid, Radeczky-szobor, Minoriták templomához és szt Tarozia csontvázához. Én és az inas pedig utra kelünk.

Ezen tanácskozás után bementünk a mámihoz, valódi tervemet előtte

elhallgatva, mondom neki, hogy én Józsika barátommal elmegyek vacsorára s csak reggel jövök vissza. A jó öreg belenyugodott s mi pedig a másik perczben már távoztunk s a „Zöldfához“ czimzett szállóba, hol megvacsoráltunk s az éjet is ott töltve, a reggeli vonaton indultunk el Prágából. Vonatunk Melnik város mellett Tessen városig s innét rövid idő mulva Szászország fővárosába, Drezdába értünk. Drezdában a vonatról az Elba folyón közlekedő propeller-féle kis gőzhajóra ültünk fel, a melyen Königsteinbe értünk. Königstein nevezetes arról, hogy első Napoleon itt el volt zárva. Königsteinből minden akadály nélkül tovább utaztunk Bodenbackig, hol, midőn kis gőzhajónk megállott, a financzok serege özönlött a hajóra átkutatni podgyászunkat. Midőn hozzám jön, szinte láttam, amint látásomra meglepődött, gondolva magában: ugyan miféle ember ez s beszél, ketyeget, mint a malomban a poroszkata, de én az ő ketyegésére mit sem feleltem, mire inasom is odajött, ki már értette az ő szavait, kivette táskánkból az utlevelet s együtt elmentek, hogy az utlevelet láttamoztassa.

Ezen idő alatt én a láthatár szemlélésébe mélyedtem s már ekkor látni lehetett a hegyek mögül a sötét felhők tornyosulását, melyből hatalmas eső volt várható. Az inasom visszajöve, mondom neki, hogy a közeli eső miatt jó volna lemenni a hajóba, nehogy megázzunk.

Azonban mire mi leértünk a hajó szobájába, tömve volt utasokkal annyira, hogy kénytelenek voltunk az ajtónál állást foglalni. Itt az ajtónál állva magyar ruhám és inasom czifra öltözete által magunkra vontuk az utasok figyelmét, mit folytonos reánk nézésök által árultak el. Az utasok kivétel nélkül sört fogyasztgattak s egy turós lepény nagyságú szelenczéből a fürészporhoz hasonló fekete tubákot ujjuk hegyével lökdösték orrukba.

Inasom beszédjökre figyelve megtudta, hogy rólunk beszélve, nem tudják miféle ember lehetek, mivel sem sört, sem bort nem iszom, bizonyosan csak kávéval élek, mondták maguk között. Ekkor inasomnak mondom, hogy főzzük le ezeket a cseheket és németeket. Rendeltünk egy itcze jó budai vörösnek keresztelt bort, melynek itczéje 1 frt 50 kr. volt s ezen itcze bort, mivel egy kissé szomjas is voltam, egy hajtásra a palaczkból kiüritettem. Erre mint a méh a köpüben, ha mozgatják, ugy felzúdulnak az utasok, tekintetöket reám szögezve, miből következtettem, hogy rólam folyik a társalgás. Inasom elmondja, hogy meg nem foghatják, miféle ember lehet, hogy olyan sok bort képes egy hajtásra magába önteni, mint a vizet, ez mindenesetre elszánt ember lehet, mivel ez az erős

vörös bor a gyomrot összeégeti s megkell neki halni, mondták magok között s mintsem tanui legyenek halálomnak, a szakadó eső daczára egyenkint elhagyják a szobát s a hajó fedélzetére sietnek.

Én, ki az első itcze bornak semmi hatását nem éreztem, csakhamar a másodikat rendeltem, mit szintén elfogyasztva, végbetetlen részegnek mutattam magam, ugy, hogy az inas kénytelen volt (nehogy elesve, magamban kárt tegyek) megfogni, mire a még bent lévő utazó csehek is elhagyták a termet s mi magunkban maradtunk.

S mig odakinn az Egek megeredt csatornájából jéggel vegyest hulló eső a kányaorru csehek hátait puhitgatta, addig én és inasom lent a szoba kényelmes zugában kvaterkázva rázenditettük kettesben a „Hazádnak rendületlenel légy hive óh magyar“, mire a nyelvünket nem értő csehek egyike kárörvendve mondja: „No csak orditsd ki azt a kutya lelkedet, ha bármint esik még sem megyünk le, nehogy ssgitségedre kelljen lennünk.“

Belejött egy negyedóra, mig a kormos fellegek a láthatárról elvonultak s a nap ujból az Isten dicsőségét hirdetve, még fényesebben tündöklött a kiderült égboltozaton.

Nemsokára azután két összeolvadt város gyönyörü panorámája tünt fel, az utast megállásra s belsejébe való megtekintésre kényszerité.

De alig hagyjuk el hajónkat s kezdünk haladni a városba, midőn két fényes csákos — a Bach rendszerben nálunk is meghonositott zsandárokhoz hasonló — katona utólérve bennünket foglyul ejtettek s velök kellett tartanunk. Szegény mámira gondoltam ijedtemben, mit fog ő most tenni Prágában, nincs-e valami baja s hogy ő most siránkozni miattam? Ily s hasonló gondolatok között elértünk laktanyájukhoz. A laktanya egyik szobájába vezettek mindkettőnket, hol két nagyhasu öreg német foglalt helyet az asztalnál.

Amint belépünk, az egyik széket tolva felém, mondja: „Nemenziplacz“, mit én arra magyaráztam magamban, hogy bizonyosan azt mondja hogy az én nemzetem palócz, mire azonnal visszavágtam amugy magyarosan „Kérem az én nemzetem nem palócz, hanem magyar.“ De az inasom sietett felvilágositani, hogy az előbbi szavában az ezredesnek czimzett ur azt mondta, hogy üljek le.

Én szivesen le is ültem és siettem megköszönni az ezredes úrnak figyelmét németnémet szavakkal „bitang“, mire általános csend lett, csak az arczokon feltünt mosolygásról gyanitottam, hogy tetszett az én jó német kifejezésem.

Ezek után igazolványomat átvizsgálták, melyet visszaadva tudtunkra adták, hogy az mindenben helyesnek találtatott s egyuttal figyelmeztettek, hogy az útlevélen kitüntetett 6 napon tul ne idézzünk itt nehogy

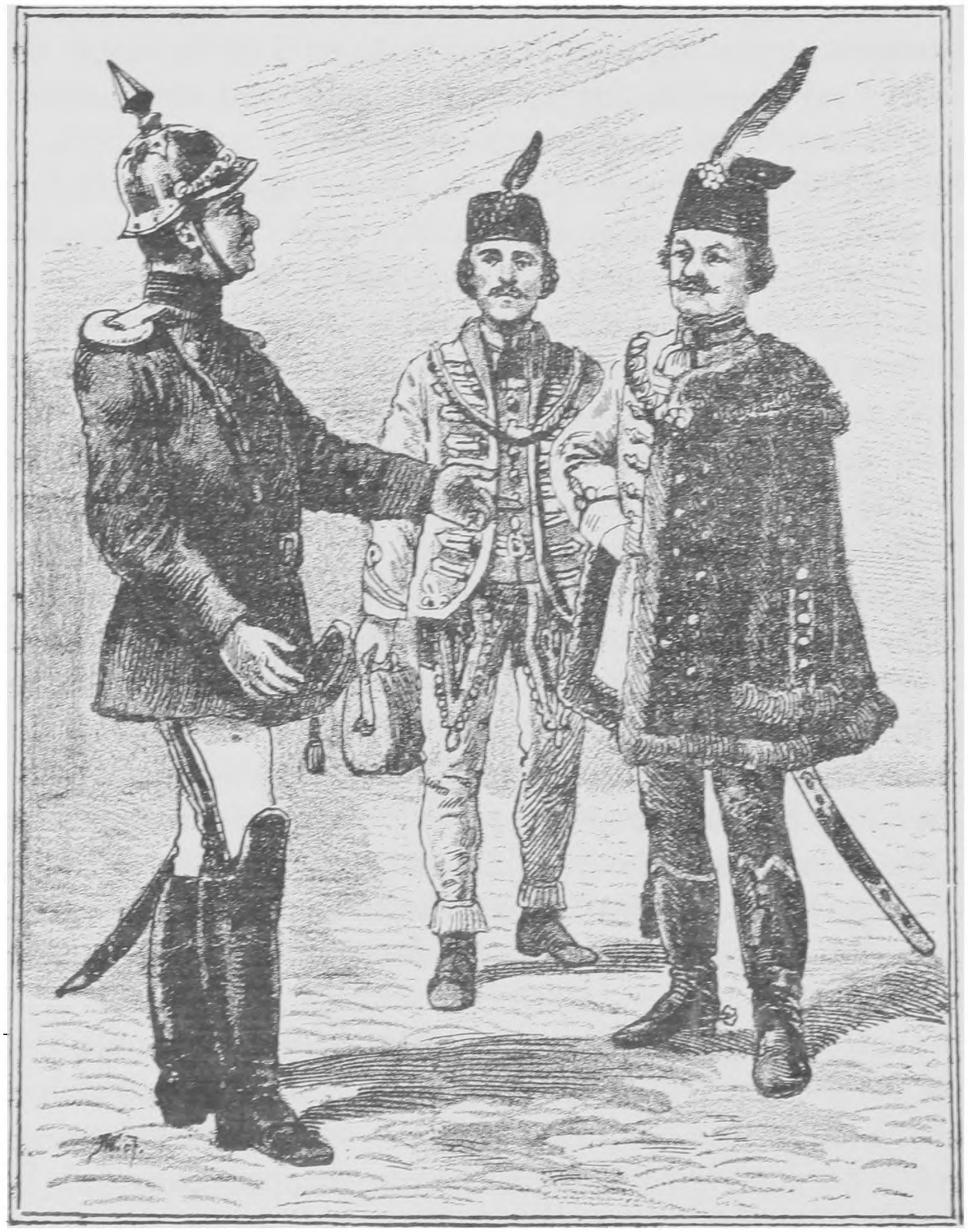

SZŰCS MIHÁLY ES INASA ELFOGATÁSA DREZDÁBAN.

valami kellemetlenség érjen bennünket. Mielőtt távoztunk volna a magyar hatosokat elkobozták s a megmaradt osztrák pénzzel pedig egy közcsendőr kalauzolása mellett elmentünk a bankváltó-házhoz hol pénzem egyrészét

becseréltem s azt 40% levonással váltották be, amennyiben 30 frt bankó helyett csak 18 frt ezüst pénzt kaptam.

Aznap este beszállottunk a „Csillag“ szállodába, hol magunkat reggel 9 óráig kipihentük.

Aznap este olvasta barátom az inas a hirlapból, hogy Pesten az országgyülést feloszlatták. Amint reggel öltözöm, csizmáimat huzva, látom hogy ezüst sarkantyum egészen feketére van fényesitve, mit kénytelen voltam hamarosan az ágyteritővel szép fényesre csiszolni. Végre is az öltözködéssel elkészültünk, a jóizü reggeli elfogyasztása után kimentünk a városba, hogy szépségeiben gyönyörködhessünk. Először a királyi kastély nyilvános részeit szemléltük meg, mely után a királyi sétakertbe mentünk, melyben a budai Gellérthegynél alacsonyabb hegy legmagasabb részén egy nagy terjedelmü nádas tó terül el, melyben a vadkacsák megszámlálhatlan mennyisége uszkált.

Ezen tóban levő vadkacsák szolgáltatják a király asztalára a vadkacsa pecsenyét, melyet nem lövés, hanem villany-ütés által ejtetnek el.

Innen átmentünk az ezeröles kőhidon, mely az ó és uj Drezdát köti össze az Uj-Drezdába Itt a főtéren Venczel király öntött szobra véghetetlen magasságban kezében tobákuló pikszist tartva, tünik szemeink elé. Az Elba nyugati részén van az egekbenyuló monumentális nagy szobor melyen 300 drb. kigyó és béka alaku sárga rézből készült állatok száján szakadatlan éjjel és nappal jön a viz. Amidőn ezt bámulva szemlélem oda állit hozzám egy magas tetejü kalap és frakkba bujtatott úri ember s tiszta magyarsággal jó napot kiván. Erre én végig nézem ujra és ujra s szinte elárultam megilletődöttségemet, mit ő is észrevett, mire sietett megnyugtatni, hogy ő is magyar ember s már féléve, hogy itt lakik. Ezen úr pedig Gróf Zichy Elemér kasznárja volt, ki őt Aradmegyei birtokáról gazdasági tanulmányok végett küldte Drezdába.

Kölcsönös bemutatások után, melyből megtudtam, hogy ő tapolczai születésü Szabadi Mihály, kezetfogtunk s leülve a kigyók és békák szobra körüli padra, elbeszélgettünk, midőn a királyi palota tornyában 12-őt ütött az óra s mi az uj ismeretség szorosabbá és bensőbbé tétele végett elmentünk együtt a „Páris“-hoz czimzett szállodába ebédelni. Ebéd után mielőtt elváltunk volna, elhatároztuk, hogy Pesten mától számitandó 10 nap mulva a Pannoniában a déli ebédnél találkozni fogunk.

Délután megtekintettem az állatkertet és egyéb nevezetességeket. Harmadnap este hat órakor a Prága felé induló gyorsvonatra ültünk, ma-

gammal hozva Drezdából a jó öreg máminak az ő pátronusának, szent Ilonának szép kiállitásu képét. Még azon este Prágába értünk s legelőször is a jó mámit kerestem fel sietve, kit sirva, az olvasót és az aranyozott szent János kis szobrát kezében tartva találtam kis szobácskájában.

Amint meglátott szegény jó mámim, nyakamba borult s csókokkal halmozott el, kit már elveszettnek hitt.

Kérdéseire megnyugtattam, hogy bucsut jártunk, minek emlékéül ajándékul hoztam pátronusát, szt. Ilona képét, mit átadva neki, azt megcsókolta s igy meglett a béke.

Ugyanazon este 9 órára a már emlitett méltóságos asszony meghit bennünket vacsorára, (megjegyzem itt, hogy férje nagyobb volt mint én, az is igaz, hogy én nem tartozom a magas emberek közé.) A meghivás folytán elmentünk mindnyájan, hol a legszivélyesebb fogadtatásban részesültünk. Csakhamar a fényesen s dusan felteritett asztalhoz ültünk s egymásután fogyasztottuk a sült malacz és fogoly pecsenyét. Különösen én oly jó étvágygyal tüntettem el az elém rakott különféle, jobbnál-jobb pecsenye és sütemény-féléket, hogy szinte bámultak rajtam. A méltóságos asszony meg is jegyezte, hogy „régen hallom, hogy a magyarnak nincs párja s itt is kitünik ezen kis ember bátorságából s igaz a csehek azon közmondása, hogy kicsiny a bors, de erős.“

(Itt megjegyzem tisztelt olvasóim, hogy a csehek paprika helyett a borsot használják az ételben.) Vacsora után magyar szokás szerint fölálltam s a méltóságos asszony és ferjének megköszönve szives vendégszeretetét, felköszöntöttem őket, mit inasom csehül tolmácselt nekik.

Ezutáni beszélgetésökben azon óhajokat fejezték ki, hogy mivel nekik — daczára hogy 6 éves házasok voltak — gyermekök nincs, maradnék ott legalább egy évig s én talán hajlandó is lettem volna a szép asszony társaságában eltölteni egy évet, de eszembe jutott az én jó feleségem és gyermekeim s igy ohajuknak eleget nem tehettem, mert haza kellett mennem.

A vacsora befejezése után mi, férfiak a melniki bor, a nők pedig a thea mellett éjfel után 2 óráig beszélgettünk.

Beszélgetés közben a méltóságos asszony — ki Éva anyánk minden tulajdonságát örökölte — a kis leány közvetitésével, kérésével nem szünt meg ostromolni azzal, hogy maradjak az ő vendégszerető házoknál legalább egy hétre s mindig alább szállva, mint Ábrahám a számmal, legalább reggelig, mire én kénytelen-kelletlen nemmel válaszoltam. Végre

éjfél utáni 2 óra tájban búcsut véve hazatértünk, hol is azonnal nyugalomra hajtottuk fejűnket a kitünő füzfataplóból készült, tengeri takarmánynyal átövedzett szalmazsákon pihenő — hattyu-pehely hiányában szenvedő — pulyka tollából készült matraczra s ott vártuk a jövő nap felkeltét. Alig kezdett pitymallani, az én jó mámim — falusi szokás szerint — már járt-kelt s hozza nekem mutatni szent János és szent Ilona képét, mely utóbbit én hoztam neki a drezdai bucsujárásról.

A mámi már szeretett volna hazamenni a unszolt engem is a felkelésre, hogy mihamarabb összepakoljuk holminkat, azonban én, ki az éjjel a jó melniki borból több pohárral vettem be, erről még hallani sem akartam, véremtől piros szint öltött s földuzzadt állatkákkal telt fal felé fordulva, az élő világról nem akartam még tudni semmit.

De ugy 9 óra tájban már meg inasom vert fel álmomból azon izenettel, hogy cseh méltóságos asszony jön bucsuzni. Bármily álmos voltam legyen is, de e szavakra rögtön eltünt szemeimből az álom s a következő perczben már készen voltam ő méltóságát fogadni. Ő már az előszobában volt és sietségemben eltelejtettem az elfogadásra beszajkózott német szót s magyarul szólitottam: „Isten hozta,“ — mire ő tört magyarsággal felelé: „Geszenem, geszenem.“ — E feleletre is gondoltam magamban: de hisz ugylátszik, előbb megtanitanám én őt magyarul gondolkozni s beszélni, mint ő engem németül vagy csehül. Utána jött egy egész ármádiától megtaposott képü vén cseh leány, a ki egy nagy batyut hozott magával s kiseretökben volt a kis tolmács leány is, ki tudtul adta, hogy fogadjam el a méltóságos asszonytól a podgyászba becsomagolt élelmiszert s mondjam otthon Magyarországban, hogy a cseh hölgyek — nem ugy mint férfiak — mennyire szeretik a magyar ifjakat. Ő méltósága a kis tolmács által ujból kért, hogy maradjak még legalább 10 napig, mivel férje — ki egész nap hivatalban van — nem szórakoztathatja, igy együtt kellemesen eltöltenénk a napokat, s ha a városban megunnám, kirándulnánk a várostól nem messze lévő nyaralójukba. Mindezen csábitgatásokra azonban én nemmel feleltem, mivel otthon már eddig epedve vártak reám jó feleségem és gyermekeim.

Kis idő mulva kevés holmirkat összecsomagoltuk és én, a méltóságos asszony és kis tolmácsával az első kocsibon, a mámi a többiekkel a másik kocsiban foglaltunk helyet. Jó félóráig mentünk az indóházhoz, melyet rendes körülmények közt 10 percz alatt elértünk volna.

Az állomásnál ő méltósága többszörös óhajára végbucsuzóul neki

rontva olyan németes sima csókot huztam végig szeretetre méltó arczán, amit nem hiszek, hogy valamikor elfelejtene s ne emlékeznék vissza édesen az 1861-ik évben tőlem mint magyar embertől való elválására, illetve bucsuzására.

Prágából a vonat este 9 órakor már Bécs városában állt meg. Itt kiszálltunk és a „Jóltevőhöz“ czimzett szállodában tértünk nyugalomra. Másnap reggel azonban jó mámim beteg lett, de a rögtön hivott orvosi segitség által pár óra mulva visszanyerte testi erejét s elmentünk a szent István templomba, hálát adtunk a jó Istennek, hogy megsegitett minden bajban, mely után kocsira ültünk, hogy Bécs nevezetességeit gyorsabban átnézhessük. Kimentünk Schönbrunba, mely gyönyörü rendezett sorfái által kellemes benyomást tett a szemlélőre, megnéztük az állatkertet, hol különösen feltünt a jeges medve, mely a reá sütött nap heve által kalitkájába üzetett, hol — csakis az orrát hagyva ki — egész testét a vizbe meritette. Ugyanitt megnéztük a különféle szárnyasállatokat és férgeket. Itt láttam egy fehérbe öltözködött állatot, melynek már nevétől is undorodik az emberi nem, ez az ottani gondozó állitása szerint 10 unczia vért szokott megenni. A ki esetleg kétkednék állitásomban, győződjék meg róla személyesen.

Elmentünk azután a Praterba, hol óriási népesődület volt s az asztalok annyira el voltak foglalva, hogy alig tudtunk magunknak ülőhelyet szerezni. Végre is találtunk egy még el nem foglalt asztalt s annál mindhárman helyet foglaltunk. Alig voltunk ott néhány perczig, egy félig rongyos, harmincz év körüli német ember is letelepedett asztalunkhoz s utána csakhamar még egy magyar baka-őrmester is asztalunknál foglalt helyet. Inasom a mi részünkre három krigli sört rendelt s a mint ezt hallja az asztalunkhoz tolakodott rongyos német, ő is 3 krigli sört rendelt 3—3 krigli sört odatesz ik elém, mire a német azonnal utána nyul s megkinál engem is. „Igyék az ur, — mondja a német — régen láttam magyar embert, ez a sok kutya német csak marja a magyart, most is szétkergette Pesten az országgyülést, hej mégis csak hunczut a német, ugye-e?“ — „Nem tudom,“ volt a válaszom. A szomjuság által ösztönöztetve az első izben kért söröket csakkamar elfogyasztottuk, mire a német ujból 3 pohár sört rendelt s tovább folytatta beszédét: „Tudja mit barátom, mennyire örül a lelkem, hogy ebben a piszkos német városban — a hol a magyar embert kutyának nézik ezek a németek — egy derék magyar emberrel együtt üritgetem az árpa habos levét; sok

mindent mondanak a németek a magyarokra, pedig ellenkezőleg van, ő reájok illenek azok a czimek, mikkel a magyart illetik, nemde?“ — Én azonban, ki hamar fölismertem a német politikáját, ki mindenáron belém akart kötni, kérdéseire mitsem válaszoltam.

Amidőn látta, hogy nem bir belém kötni, kifizette a rendelt sört s szó nélkül távozott.

Ezután hozzámfordul az őrmester, megkérdi merre s hol lakom, mire én megneveztem neki lakhelyemet, mire ő azt mondja, hogy ismeri a Jászságot, de Jász-Fénszarunak hirét sem hallottam. Hatvant és Jászberényt tudja hogy hol van s olvasásból tudja, hogy Jászberényben a Lehel kürtjét őrzik.

En is megkérdeztem lakhelyét s feleletéből megtudtam, hogy a Bácskából való, de én — mivel az iskolában gyermekkoromban a tanitó urtól a földrajz tanulásánál soha ilyen nevet nem hallottam — nem tudtam merre lehet, város-e vagy megye az a Bácska. S csak bővebb magyarázat után tudtam meg, hogy mi az és merre van.

Beszélgetés közben mondja az őrmester, hogy jól járt velem az ur, hogy idejöttem s szerencsém volt hogy megértettem őt, midőn a lábamra taposott. Elmondja ugyanis, hogy az rongyos német spion volt.

„A legközelebb mult éjszakán egy korcsmában többen mulattunk — beszélé az őrmester — ugyanakkor ő is hozzánk szegődött s midőn már mindannyian pirkadni kezdtünk a Krisztus vérétől, minnyájan a németeknek a magyarokon elkövetett gaztettei által felingerelve, irgalmatlanul káromoltuk a németet a magyar szabadság letiprása miatt. Ez a rongyos német pedig kémje a németnek s ha valaki előtte az osztrák ház valamelyik tagját vagy magát a császárt megsérti, rögtön megmutatja a mandlia nyaka belső részére varrott kétfejü sast, mint a kémek jelvényét s parancsára nyomban követni kell a birósághoz. Mi azonban szerencsénkre egy távoleső lebuj-korcsmában mulattunk, a hol azok a Beamterek igen keveset szoktak megfordulni s midőn nekünk is megmutatta jelvényét, az ő ostoba sasait, felszólitva minnyájunkat, hogy kövessük. Azonban mi egy intésre eloltottuk az összes lámpákat és a sötétben amugy magyar katonásan elpokróczoztuk s az éj sötétség leple alatt iparkodtunk távozni; mire segitség érkezett, már hült helyünk volt.“

Ezen elbeszélés után hálát adtam az Istennek, hogy attól a gazfrátertől szerencsésen megszabadultam, az őrmesternek pedig megköszöntem szives figyelmeztetését s kezet szoritva vele, távoztunk a Praterből.

Másnap reggel 6 órakor a Ferencz József katonai laktanya közelében levő hajóállomásról indultunk hazánk felé Haimburgnál átszálltunk a nagy hajóra esti 5 órakor kedves hazám fővárosában voltunk. A hajóról leszálltam és a Komló-kertbe siettem, hol az én régi jó barátaim, mint: Vahot Imre, Lisznyai Kálmán, Szokoli Viktor, Rákosy László és még többen együtt voltak.

Alig pillantottak meg, örömkiáltásban törtek ki s még azon este el is beszéltem nekik utazásom nevezetesebb élményeit.

Eperjesi út.

Az 1873-dik évben boldog emlékü István fiam — ki akkor Eperjesen járt iskolába — irt levelet, melyben kért, hogy menjek Eperjesre ahol is már mint érettségi vizsgát tevő fiatal ember fog fogadni. Kérésének eleget tettem s a legközelebbi napok egyikén este 6 órakor, már az eperjesi indóháznál állt meg a vonat, melyen utaztam s ugyanott már várt reám fiam. Fiammal egyenesen az ő lakására, illetve Klincsek jelenleg Lévai István tanár úrhoz siettünk, fiammal egy szobában lakott Vágó Pál jelenleg festő müvész. A két fiatal örömüknek alig tudtak kifejezést adni egy részt, hogy én meg látogattam őket, de különösen azért, hogy ők már érett emberek s igy nyitva áll előttük a nagy világ. Mivel azonban csak 8 nap mulva kapják meg az érettségi bizonylatot, tehát azt bevárva Eperjesen maradnak addig.

A fiatalok kedveért egy este elmentünk a lengyel Királyhoz czimzett s czukrázdával egybekötött szállodában s ott mulattunk majd reggelig. Hogy mi mindent el nem követtünk azt nem irom le, mert feleségem majd megtudja s akkor keserü lesz a leves. Ottlétem második napján kirándultunk Isli nevü közeli fürdőhelyre, hol igen kellemesen töltöttük el az egész napot.

Ugyanott egy csinos pirosvérü pozsgás magyar menyecske, látván bennem az igazi magyar viczczeket, kérdi tőlem, hogy

hova való vagyok, mire én azt felelém: Hej édes galambom minek mondjam meg, hogy hova való vagyok, miután sem maga, sem semmiféle ivadéka arra még nem járt. De a menyecske nem engett ujból kért, hogy csak mondjam meg, mert ő még ilyen igazi magyar embert nem látott s egyuttal őszintén megvallotta, hogy véghetetlen szerelmes belém. No erre már mégis engedtem kérésének. Megmondtam neki, hogy Jászfénszarun lakom s most fiamhoz jöttem Eperjesre. Jászfénszarun, már hogy ne tudnám hol s merre van — felelé a menyecske – hisz ott születtem, apám ott molnár mester volt, a Zagyva folyon egy hidat csinált, amit ma is az apám nevéről hivnak, hogy „Menko hidja“. Igaza van lelkem felelém én, s képzelhetik tisztelt olvasóim, mily öröm lett izraelben, midőn ott egy földire akadtam, s hozzá az a földi egy csinos menyecske volt.

Kirándulást tettük még Sóvárra. Itt van egy igen mély kút, melyből három ló folytonosan huzza a vizet két össze varrott bivaly bőrből készült vödörben s ezen vizet 20 tót ember forralja napról napra, mig a viz el nem párolog, s hátra marad csupán csak a tiszta só. Visszajövet meg néztem a láncz-hidat, melyen csak gyalog lehet közlekedni, s az egész hidat egy drót kötél tartja, s mivel nagyon hinbálódzik a rajta átmenőnek nagyon kell vigyázni, ne hogy leessék. A hid alatt azonban viz helyett gyönyörű zöld pázsit terül el.

Ugyanezen nap éjjelén a „Sas“ vendég fogadóba nagyszerü szolgáló bál tartatott, s mint olyan ember ki mindent szeretek látni, ide is elvitt a kiváncsiság. Hogy azonban, hogy mulattunk az ott levő 77-féle nyelven beszélő csőcselékkel, azt tollal leirni lehetetlen, hanem t. olvasóim felcsigázott képzeletére bizom.

Azonban az igazat megvallva nem volt rosz mulatság, mi abból is következtethető, hogy csak reggel 4 órakor távoztunk haza, de nem pihenni, hanem, hogy összeszedjem kis uti táskámat, melynek megtörténte után azonnal kimentem Lévai tanár úrral az indóházhoz, hol jegyet váltottam Jászfénszaruig. A vonat csakhamar indulásra készen volt s fiamat s barátját ott hagyva felszállottam a vonatra. A sok folytonos mulatás

s nem alvás által, a vér keringés annyira meg volt ingatva, hogy testem csakis nyugalomra vágyott, s a vonatnak a rangomhoz illő III-ik osztályu fülkének egy részét — kevés utas levén — elfoglaltam s egész Miskolczig nyugodtan pihenhettem. Miskolcznál kétfelé ágazik a vonat, az egyik a Magyar állami, a másik a tisza védéki vonal. Itt át kellett szállnom s midőn a kalauz jegyemet nézi, a melyre az eperjesi állomás jegy kiadó hibája folytán, előtte való napi dátum volt, leszólitott a vonatról, az állomás főnök elé, mig azonban itt egymásközt szót váltottunk, a vonat, melyen nekem tovább utaznom kellett volna — nélkülem indult el.

Béketürésem elhagyott, de vajmi keveset törődtek velem, mivel nem ugy néztem ki, mint egy ur, hanem ugy mint egy suszter majszter.

Hogy magamnak tekintélyt szerezzek, az állomás főnöktől kértem egy külön vonatot Hatvanig, s az utolsó 50 frtomat lefizettem ott, s még 50 frtot kellett volna majd Hatvanban fizetnem. Azonban evvel is felsültem, mivel az állomás főnök — bár mindenfelé sürgönyzött — külön vonatot nem adhatott. S igy most már kénytelen voltam bevárni a rendes vonat megérkezését, de egy uttal az irodában levő panaszjegyzőkönyvbe beirtam, hogy: „Mivel a mai nap Hatvanba vásár van, nekem pedig ott kötelességeim vannak s legalább is 1000 frtot árultam volna, s mivel az állomás főnök által jogtalanul visszatartattam, kérem a bekövetkezhető káromat pótolni.“

Unalom töltésből bementem a városba s ott járkáltam, s csak délután 5 óra felé mentem az állomáshoz, s mivel éhes is voltam, bementem az I. II. osztályu étterembe. Amint bemegyek rögtön oda jön egy zsidó bőrbe öltözött pinczér és azt mondja, menjek ki, mert itt az ilyen kocsisnak nincs helye, s hogy menjek a másik terembe, a magamhoz illő czimborák közé. Én erre minden szó nélkül kimentem s bementem a III. osztályu étterembe, hol azonnal kértem magamnak egy meszszely bort. Azon asztalnál, melynél én ültem foglalt helyet a bérlő, felesége és 3 éves kis leánya. A bérlő kérdi, hogy mi-

kép maradtam le a vonatról, tudakolta lakásomat és foglalkozásomat, mindezekre én hüségesen elbeszéltem neki mindent s azt is, hogy mi történt velem az I. II. osztályú étterembe.

A bérlő nagyon sajnálta, hogy ilyen eset történt és ép az ő vendéglőjében, rögtön eléhivatta a pinczéreket s az ipsét — kit kérdőre vont — jól képen teremtette s meg magyarázta neki, hogy nem a ruha teszi az embert, hanem az ember teszi a ruhát. Erre a bérlő karonfogva — a pinczér által elkövetett sérelem elégtételeül — bevezetett az I. II. osztályu étterembe, hol jó izüen költöttem el vacsorámat.

Időközben jött az állomás főnök jegyemet kérni továbbitás végett. Én hogy az étteremben tekintélynek látszassam átadtam a főnöknek nyilvánosan egy 50 frtos bankót, s egy első osztályu jegyet kértem. Az 50-nes bankó meg tette a várt hatást a pinczér sereg rögtön nagyságos urnak szolitott.

Végre estefelé elérkezett az indulás órája, bucsut vettem az állomástól s indultam a vonathoz, utánam a pinczérek, de a vonatra nem volt mit feltenni, mivel már a reggeli vonat azt elvitte, a 3 pinczér meg kapta az ő jutalmát, de a negyedik büntetésül nem kapott tőlem semmit. Este 10 órára voltam Hatvanba, a táskám azonban nem volt ott csak 4 nap mulva kaptam meg.

S midőn már el is feledtem az eperjesi utamat úgy 3 hónap mulva kaptam az igazgatóságtól 40 frt. kárpótlást, mit a főnök fizetéséből vontak le, s őt magát pedig a hozzám érkezett rendelet szerint, állásától is elmozditották.

Pesti mulatság.

Az ötvenes években irtam Vahot Imre jó barátomnak, ki akkor a Kamon-kávéház első emeletén lakott, hogy legközelebb felrándulok Pestre. Az akkori időben még tengelyen utaztunk fel s én ugy intéztem dolgomat, hogy hazulról korán indulva, estére a szokott gyülhelyen, a komlókertben lehessek. Midőn odaértem, czimboráim már mind együtt voltak a szokott asztalnál s csakis megérkeztemkor lett a társaság kiegészítve, midőn is a részemre fentartott üres helyet betöltöttem.

Rövid baráti köszöntés után csakhamar a vacsora elköltéséhez láttunk, a midön odajön Patikárus Ferkó, a muzsikus és Vahot Imrének mondja: „Édes komám, én itt szerződve vagyok és csakis éjfél után jöhetek körötökbe, hanem menjetek a „Kis pipába“ Karikás bácsihoz, majd oda éjfél után én is elmegyek bandámmal s ott mulathatunk kivilágos-kivirradtig. Ugy fél tizenkét óra felé utnak indultunk Rákosi, Szokoli, Lisznyai, Vahot, Lendvay Marczi s még vagy tizen, mint afféle jó czimborák.

A „Kis pipában“ találkoztam az öreg Mohácsi bácsival is s a találkozás örömére mindjárt parancsoltam 20 itcze bort és 20 üveg parádi vizet. E közben megérkezett a banda is s ugyancsak keményen huzta a magyar nótákat.

Patikárius Ferkó mint a ki már meglehetösen dekatirozva volt, fölállt és ugy vonózott feltett kalappal, mit én látva, felkeltem helyemből s oda hajintottam neki 2 drb tallért, egyuttal kijelentettem neki, hogy ha urnak muzsikál, vegye le a kalapját.

Ezen szavak elhangzása után Patikárius Ferkó visszadobja a pénzt és távozott körünkből. Utánna hivatta Vahot komáját, kitől kérdezi, hogy miféle náczió ez a rongyos, ezt vele még egy herczeg sem cselekszi és szerencséjének tartja, ha vele mulathat s mondja tovább Vahotnak, hogy ez (már t. i. én) innen ugyan nem megy el, mert keresztül lövöm. Vahot Imre barátomtól Patikárius Ferkó szándékát megtudva, a bortól már-már mutatkozó jókedv eltünt s a félelemtől hideg borzongás vett elő és összeestem, mint az árpalángos.

Ez időtől tekintetem mindig az ajtón volt, rettegve azon pillanattól, midön az én életem kioltóját látom azon belépni. Egy jó félóra mulva csakugyan megjelent Székely Józsi barátommal s velem szemben foglalt helyet az asztalnál. Az én Józsi barátom azonban látva az én gyötrelmemet, megnyugtatásomra megmutatta a pisztolyt, melyet időközben Patikáriustól elcsent. Bárhogy kinálgatták is a jó borral, nem fogadott el semmit, de véghetetlen dühe mindinkább fokozódott, mi a kék tarjagosra mázolt arczbör különféle szinváltozásairól volt észrevehető. Végre is legyőzve némileg halálfélelmemet, fölálltam, a zenét elhagyatva, imigy kezdtem szónoklatomat:

„Mélyen tisztelt uraim! Kedves jó barátaim! Reményi Ede világhirü zenemüvész, Magyar hazánk kedves gyermeke, kivel alig pár hete, hogy találkoztunk a Komlóban, a kinek azon ricskes arcza és sárga szemeiből kipislogó szeretet ömledéke annyira meglepett első találkozásunk alkal-

mával, hogy én megvallom, azt hittem, hogy minden tudományos zeneművész, a ki az ő általa szerzett tudományát a nép rétegei között elhinti és azzal élvezetet ad, hogy ez alkalommal szintén egy ily ismeretlen zeneművész, a ki igen jól tudja, hogy az ő hatalmas tudományával, messze terjedő hirnevével szeretettel lánczolja át az embereket, azon barátot, a kivel az ő barátai mulatnak, ennek örömére üritem én poharamat, hogy Patikárius Ferkót, az én ismeretlen jó barátomat az Isten sokáig, de igen sokáig éltesse!“ — Ezen halálfélelmek közt elmondott beszéd után Patikárius Ferkó is felkapta poharát s megitta velem a béke poharat, a béke és barátság jeléül meg is csókolt, melyek után halálfélelmemet kitörő jókedv váltotta fel és mulattunk kivilágos-kivirradtig.

Zarándoklás Rómába.

Utazás Rómáig.

1887-dik évben ünnepelte a római kath. anyaszentegyház a most is uralkodó XIII. Leó pápa Ő szentsége uralkodásának tiz éves jubileumát. Ez alkalommal a világ minden részéből zarándokoltak a hivek Rómába Ő szentsége üdvözlésére s az ilyen zarándokok teljes bucsuban részesültek.

Magyarvrszágban is kihirdettetett a teljes bucsu mindazok részére, kik Rómába zarándokolnak. Én is mint buzgó kath. részesülni óhajtottam a teljes bucsuban, egy társat kerestem csak, hogy Fénszaruról egyedül ne induljak. Ilyen társ akadt is, Russai Imre birtokos személyében, ki szintén mint jó, buzgó katholikus örömmel tartott velem a hosszu utra.

Az 1887. november 20-ikának délelőtti órái — a budapesti ujvárosház tanácstermében — voltak kitüzve a zarándokok gyülekezési idejéül és helyéül.

Én és társam ezen kitüzött nap 11 órájára érkeztünk nevezett helyre, hol már a zarándokok roppant sokasága volt együtt. Ezen hely egyuttal ismerkedési hely is volt, mert itt alkalom nyilt többi zarándokló társainkkal ismeretséget kötni.

Midőn már az utazni vágyók majd teljes számban jelen voltak, méltóságos gróf Zichy a zarándokok nevében felkérte Méltóságos és Főtisztelendő Dr. Schopper György rozsnyói megyés püspököt, hogy a zarán-

dokokra adná főpásztori szt. áldását, mit a püspök szives készséggel meg is tett.

Ezekután a zarándokok szétoszoltak a városba, kiki megveendő a hosszu utra szükségelt eszközöket s esetleg élelmi szereket.

Estefelé már mindannyian a déli vasut budai pályaudvarán voltunk egybegyülve, hol mindannyian izgatottan vártuk az indulás idejéül kitüzött 8 órát.

Izgatottságunk növekedett, midőn a 8 óra már el is mult s mi még mindig a várótermekben tanácskoztunk s beszélgettünk az ut netaláni kellemetlenségeiről. Végre 10 órakor a pályaudvari szolga jelentése után a vonat készen volt a zarándokok részére. Mindenki sietett magának kényelmes helyet szerezni. Én is sorra néztem a III-ad osztályu kocsikat kényelmes hely szerzése végett s rövid keresés után találtam is egyet, a melyben négy Rozsnyó egyházmegyei áldozár foglalt már helyet. Szóltam Russai Imre utazó czimborámnak s midketten helyet foglaltunk az emlitett kocsiban, melyben igy összesen hatan lettünk. Nehány percz mulva, hogy helyet foglaltunk s megismerkedtünk utazótársainkkal, megindult a zarándokokkal megtelt vonat, mire a tisztelendő urak elővették breviáriumaikat, mi pedig olvasóinkat s mint hitbuzgó zarándokok áhitattal imádkoztunk.

Egész éjjelen át haladt velünk a tüzes paripa, a közbeeső állomásokra rá sem hederitve, mig végre éjfélutáni 3 órakor Nagy-Kanizsán megállapedott. Itt egy ferenczrendi pater csatlakozott társaságunkhoz s igy a 8 személyre való kocsiban most már heten foglaltunk helyet. Reggel 6 órakor Prágerhofba értünk, hol az állomási ét- és várótermek felteritett asztalain a jó reggeli az éhező és enni vágyó zarándokok részére készen állott. Innen mintegy 20 percznyi késedelmezés után robogott tovább vonatunk s Cormoncznál átmenve a határon, Bolognán át Flórenczig. Itt ismét megállt vonatunk déli pihenöt tartani s egyuttal idöt kaptak a zarándokok déli ebédjök elfogyasztására. Ugyanitt láttuk IX. Pius pápának azon vasból készült kupéját, melyen Párisba ment III. Napoleon franczia császár feleskettetésére, melynek belseje csupa szent kép freskókkal volt ékitve. Hosszabb időzés után indult csak vonatunk Flórenczból s csakhamar esteledni kezdett. Miután már két éjszaka nem aludtunk semmit, az utazástól kimerült testünk pedig vágyakozott a pihenés után, amit azonban helyszüke miatt egyikünk sem tehetett meg. Álmatlanságunkban imádsághoz fogott mindegyikünk, ami azonban sehogy sem esett jól a testtel együtt kimerült léleknek is. Én tehát

ez idö alatt azon spekuláltam, hogy lehetne legalább nekem kényelmes helyet kifundálnom az alvásra. Elvégezve vacsoránkat az utra hozott elemózsiából, elöálltam kigondolt inditványommal: „Látom uraim, hogy mindegyikünknek jó volna egy kis nyugalom s hogy ehhez elegendö hely legyen, majd én és czimborám a kocsi fenekén levö zsuppszalmára, a tisztelendö urak pedig a lóczán lábbal egymásnak lefekszünk, a tisztelendö páter pedig ki ugyis később jött, üljön fel addig a támlára s örködjön fölöttünk, amelyikünk hamarabb felébred, felfogja öt váltani.“ Helyeselték tervemet s mi ketten czimborámmal azonnal el is helyezkedtünk, a lóczák alá kinyujtva lábainkat, kényelmesen adtuk át magunkat Morfeus karjainak. De nem igy a többi utazó társaink, mert mihelyt az egyik elszenderedett, csakhamar fel is ébredt a vis-a-visnak lábrugásától okozott könnyü fájdalomra.

S igy hol az egyik, hol a másik volt az ébresztö, mig végre egész mulatsággá nem fajult, mit segitett elöidézni a támlán ülö örködö páter jóizü nevetése is.

Mi pedig ketten addig a lehetö legnagyobb kényelemmel pihentettük ki fáradt testünket.

Ezt látva a tisztelendö urak, megirigyelték a mi kényelmünket s szép kvartetben rázenditették az Ave Máriát, mi által minket álmainkból fölébresztve, elfoglaltuk szokott ülöhelyünket, mire az énekléssel fölhagytak s az egyik érdemteljes tisztelendö ur imigy szól: „No ugyan szépen beosztotta nekünk jász-fényszarui biró a nyugvó helyeket, kimutatta itt is, mint mindig utazásunkban, hogy nem hiába jász ember, de van is esze. Minket ugyancsak lefözött.“ Rövid tréfás beszélgetés után a vonatunk megállt, hogy mindenki reggelijét elköltse s egyébb szükségleteit elvégezze. Egyuttal figyelmeztetve lettünk a készenlétre, mivel jó negyedóra mulva Róma ösváros falai közt leszünk.

Megérkezés Rómába s római időzés.

Vonatunk az elöbb leirt esemény után rövid idö mulva Róma város vasuti indóházába robogott hol is tömérdek nép sokaság volt már összeseregelve a magyarországi zarándokok fogadására.

A néptömeg közül különösen kivált Gróf Eszterházy Károly disz magyar ruhás alakja aki szép beszéddel fogadott bennünket az Olasz földön mint magyar zarándokokat.

Ezután több száz apácza osztogatta szét köztünk magyar nyelven irt a napi teendőket s Róma nevezetességeit magában foglaló könyvecskéket. Hozzám is közeledett egy csinos 18 évesnek látszó apácza az előbb említett könyvecskével s én a könyvecskét felém nyújtó hófehér kezecskéjét csupa buzgóságból kézcsókolás végett megragadtam, de Ő egy ügyes kézmozdulattal szabaddá téve kezecskéjét megakadályozta tervemet s tova siklott teendőit végezni, s én magamban elálmélkodva önkénytelen szemmel tartottam, mig nem végre a sokaságban végkép eltünt.

Az állomásnál a kocsik végtelen sora állt a zarándokok rendelkezésére. — Egy ilyen kocsiban foglaltunk helyet én és Russai Imre barátom s a kapott czédulán jelzett szép négy emeletes háznál állt meg velünk. — Itt kiszállva a kocsiból Russai Imre barátommal egy kényelmesen berendezett első emeleti szobába szállásoltak el.

Miután pedig a 2 napi utazásban ugyszólván semmit nem aludtunk, csakhamar egész kényelembe téve magunkat, lepihentünk, hogy a következő napokon kipihent testel s lélekkel járjuk be Róma nevezetességeit.

Első nap reggelén az előirás szerint a szent Péter templom előtti téren gyülekeztünk, honnan együttesen vonultunk a templomba hála imát mondani a Mindenhatónak szerencsés megérkezésünkért. Ugyanez alkalommal az ima befejezése után szemléltük meg a szent Péter templom belső szépségeit s nevezetességeit. — Ebben a főoltár ugy van állitva, hogy mise mondás alatt a pápa arczczal van a népnek fordulva, előtte pedig mintegy másfél ölnyi mélység van, melyben egy élő nagyságú pápai ornatusban térdelő szobor van elhelyezve előtte folyton égő két mécses világit. Ezen üregben láthatók Szent Péter csontjai az üvegen keresztül s az üreg felső környezetén pedig kilenczvenhét lámpa ég éjjel és nappal. Van a templomban 26 oltár és egy keresztelő kut. A főhajón kivül van még két mellékhajója a templomnak melynek egyikében hajnaltól déli 12 óráig folyton szent mise szolgálat tartatik.

Ugyanezen hajónak másik részén van egy másik oltár, ezen oltárnál áldoztatták meg a meggyónt zarándokokat, ugyancsak ezen oltárnál tétetett ki köz imádásra az Oltári szentség, mely körül 165 darab egy öl magasságú viasz gyertya égett.

Ezen oltár melletti bronz fedelü sirboltban peheni örök álmait VI-dik Sixtus pápa. kinek élet nagyságú szobra a sirbolt fedelére van elhelyezve.

A templom főhajójában mintegy 80 ezer ember fér el. A templomban

nincsenek mint nálunk padok, hanem a templom egyik részében egymásra rakva közönséges karszékek állnak a hivek rendelkezésére.

Ugyanis ha valaki le akar ülni, a székek közül egyet magával visz azon oltár elé, hol imáját végezni ohajtja, s imája bevégezése után az ott hagyott széket az arra kirendelt szolgák egyike ismét vissza helyezi szokott helyére. Ugyanezen napon megtekintettük az angyal várat és hidat, délután még kirándultunk a danikulás hegyre, San Pietro in Montóno környékre, megnéztük Magyarország herczeg primásának bibornoki templomát, melyben Rómában idözése alatt misézni szokott. Ezen templomnak is van rendes plébánosa.

II-dik napon megtekintettük a vatikánban a Sixtus, a Pál kápolnákat, a konzisztoriumi termet, a képtárt, a vatikáni muzeumot és a kerteket.

A Sixtus kápolnában különösen lekötik a jámbor hivők figyelmét a gyönyörü művészi kivitelü fali festmények. Jelképezve van ugyanis a falon a purgatórium, amint kis csecsemök, ifjak öregek, nök és férfiak a lángok tüzében térdelve, iszonyú kinok szenvedése tükrözödve arczaikrol, kezeiket ég felé emelve kérik szabadulás órájukat. Az ajtón bemenve a baloldali sarokban egy élet nagyságú Ádámtól öröklött mondurban, hatvan évesnek látszó férfi szobor látható, kinek lágyéka körül egy irtóztató mérges vipera mardossa testét, mely marás által okozott fájdalmak a szobor arczán oly hüen vannak kifejezve, hogy a szemlélőt egész bensejében meghatják. A templom nyugoti oldalán van feltüntetve gyönyörü kivitelü festményben azon jelenet, amidön az ös Róma város alapitóit, Romulust és Remust még mint kis csecsemöket egy nöstény farkas emlöiből táplálja.

Innen elmentem a képtárba, mely nagyon sok teremből áll. Az itten látható művészi kivitelü, különféle eseményeket s dolgokat ábrázoló képek leirásához egy fél esztendö is kevés idö volna. De nem hagyhatom említés nélkül azon képet, mely reám oly nagy hatást gyakorolt gyönyörü művészi kivitele által.

Ezen kép mely figyelmemet huzamosabb időre lekötte azon gyülést ábrázolja, amidön a világ minden részéből egybehivott 777 főpap, mint bibornokok, érsekek, és püspökök tanácskoztak a pápa ö szentségének elnöklete alatt a Boldogságos Szüz Mária makula nélkül való fogantatásának tétele felett.

Egy másik a több hónapig tartott gyülés eredményét tünteti fel, amidön a pápa ö szentsége kezében tartva az irást melyre a felkelö nap elsö sugarait lövelli, szakadozott részeiben a boldogságos szüz Mária

alakja a kis Jézussal karján tünik elö, olvassa az egybegyült főpapok előtt a gyülés végleges határozatát, hogy t. i. a boldogságos szüz Mária makula nélkül fogantatott a Szentlélektöl. Ezen nap délutánján megtekintettük a szanta Maria del Popoló nevü templomot, a Propaganda palotát s kirándulást tettünk a Pinczio hegyre.

III-ik napon délelött megnéztük a San Clemente bazilikáját, a Colosseumot, a Titus és Septimus Severus császárok diadaliveit.

A IV-ik nap délelötjén megtekintettük a lateráni bazilika és palotát és Konstantin császár baptizoriumát.

Délután a Hotel de la Pa szálloda éttermében szomorkodtam, midön ft. Sebestyén József bessen-szögi plébános ur busulásom okát kérdezve, előadtam, hogy fáradtság s kimerültségtöl beteg vagyok s szeretnék estére lábvizet és theát, de nem tudok rendelni, mivel a szolgálattevö közegekkel nem birván az ö nyelvöket — nem tudok beszélni. No ha csak ez a baj — felelé a ftisztelendö úr — majd segitek azon. Azonnal hivatja a szobaleányt s meghagyta neki, hogy az I-sö emeleti 2-dik számu szobába — melyben én és Russai barátom szálva voltunk — este 7 órára lábvizet és theát készitsen. A szobaleány — kit Katiczának hivtak, mint az afféle fiatal csinos német nyelvet értö franczia leány, a ftisztelendö úr előadása szerint örömmel vette tudomásul kivánságomat. Igy most már azon reményben, hogy estére a Katicza szobaleány gondoskodni fog rólam, jobban éreztem magamat már a kúra előtt is. Kis idö mulva mintegy huszan kimentünk a népkertbe, hol a vezető (cicerone) kisérete mellett bejártuk a kert nevezetesebb részeit. A kifelé vezető ut melletti völgyben álló Mária templomba mindnyájan betértünk. A templom egyik falán kararai márványból készült orosz leány fekvő szobra látható, mely alatt olvasható. Itt nyugszik Herczeg Odeszkhalkiné, ki meghalt 1773-ban. Innen tovább indultunk, de én jegyzeteim miatt kissé visszamaradtam, s mire már én ki értem a a templomból, társaim már vagy 50 lépésre haladtak előttem.

Hogy el ne maradjak tölük, utánok kiáltottam, hogy áljanak meg, s beérve öket kijelentettem a vezetönek, hogy már mindenkinek tett szolgálatot csak még nekem nem, tehát hogy én se fizessek hiába, mutasson, illetve vezessen be mindnyájunkat a legközelebb található sör, vagy bor mérésbe, mivel nagy kedvem volna egy-egy fél litert fizetni. Társaim lelkesedéssel fogadták inditványomat s szavaimat tolmácsolták a vezetönek, ki is sietett teljesiteni kivánságomat.

Este amint szobámba tértem már készen várt a lábviz és thea, mit

a Katicza szobaleány a főtisztelendö ur utasitása folytán készitett be. Ezen gyógykezelés után magamat kipihenve másnap reggel egész kipihent jó kedvvel költöttem el reggelimet, mely alkalommal meg is köszöntem ftisztelendö úrnak szives közreműködését.

V.-ik napon (vasárnap) délelőtt megtekintettük a San Sebastiano és szent Kallixtus pápa katakombáit, melyekben a zarándokok szent misét hallgathatnak. Délután a Péter templomban tartott litániára mentünk, mely után még egyszer a templom szépségeit nézegettük s kimenve a templomból vörös reverendába öltözött hat papnövendék közelitett felénk s ezek egyike megszóllitott bennünket s megkértek, hogy barátommal Russai Imrével, ki mellettem volt látogassuk meg öket a szemenáriuban, egyuttal ideadták lakásuk czimét.

Én kész örömmel megigertem, hogy tiszteletünket fogjuk tenni, de elöbb Magyarország herczegprimásához megyünk, ki a Párishoz czimzett szállodában lakott.

Elválásunk után nemsokára mintegy nyolczan elmentünk Ö eminencziájához, kit igen vig kedélyben találtunk s rövid beszélgetés után kezet csókolva távoztunk.

Innen a papnövendékek látogatására siettünk, kiknek lakása épen átellenben volt a herczegprimás lakásának. A szemenárium társalgó termében találkoztunk velök kiknek neveik voltak: Walhner Béla III. theologus, Krammaier György III. bölcsész, Anhangel György II. bölcsész, Pázmány István II. theologus és Dr. Vass Albert II. theologus.

A társalgó teremben jó római bor mellett este 8 óráig elbeszélgettünk, amidön is a vacsora harangja megszólalt mire mi kezdtük magunkat ájánlani, mely alatt megigértem, hogy majd fogok küldeni egy sunkát s forró ölelés s kézszoritással bucsut vettünk tölök.

A VI. napon megtekintettük a Pantheont s Róma még nem látott nevezetesebb részeit.

VII. napon a pápa Ö szentsége az összes zarándokokat kihallgatáson fogadta. Délelöt 9 órára gyülekeztünk össze a vatikán egyik termében. A vatikánban van elszállásolva a pápa Ő szentségének örsége, melyek porosz csákós zsandárokból és svajczi katonákból állanak, ruházatjok áll; zöld, vörös, kékes fehér pontozott bő nadrág, vörös gallér szegéllyel ellátott kávészinü kabát és a tetején sárga rézből készült pápai czimeres csákóból. Ezen zsandárok között s ezek utmutatása szerint mentünk lassú lé-

pésben az ugynevezett zöld, kék és fehér termeken keresztül, mig végre a vörös terem elé értünk, melyben Ő szentsége fogadott.

Gróf Eszterházy — ki magyar diszruhában jelent meg, a zarándokok neveit és foglalkozásait kérdezte. Végre én rám is került a sor Ő szentsége elé járulni, mire a Gróf úr elmondja Ő szentségének, hogy ki vagyok s erre Ő szentsége, mint Urunk Jézus helytartója ekkép szólt hozzám: „Az Úr Jézus által adományozott hatalmánál fogva, megáldalak tégedet s birói hivatalodban oszd szét lakó társaid közt szent áldásomat, s ugy tégedet, mint őket is a mindenek nagy Istene minden bajtól s veszélytől óvjon meg“. Ezen beszéd befejezte után lehajolva, a czipőin levő ezüstbe foglalt szent ereklyét megcsókoltam s távoztam. Távozásom közben egy ftisztelendő úr kezembe ad egy régi huszas nagyságu ezüst pénzt e szavakkal: „Fogadja Ö szentségének ezen csekély ajándékát“. A vatikánból Russai Imre barátommal ebédre mentünk, mely után egy fiáker kocsiba ültünk, a várostol egy fél órányi távolságban fekvő szent Pál templom megtekintése végett. A templom körül gyönyörü kert terül el, mely tömve van szebbnél szebb rózsákkal s különféle virágokkal, melyekből szabad volt egyet-egyet szakitani. Én is egy jó illatú thea rózsát leszakitottam s emlékül eltettem. A templomban szent Pál maradványai ép úgy vannak elhelyezve, mint Péter maradványai a róla nevezett templomban, azon különbséggel, hogy mig Péter sirjánál 97 lámpa, itt csak 29 lámpa ég. A templom felső részében a falon láthatók szent Péter és az utána következő pápák arczképei egész IX. Pius pápáig. Itt egyuttal megjegyzem, hogy a római templomok többnyire sötétek s a falak és oszlopok vörös damasz selyemmel vannak bevonva.

Ottlétünk 8-ik napján a szent áldás elnyerhetése végett bevoltunk rendelve a vatikánban lévő szent Pál kápolnájába. hova ő szentségét vörös selyem ruhába öltözött 4 szolga hozta gyaloghintóban s megérkezése után elfoglalta helyét a pápai trónuson, Ekkor Simor János herczegprimás magyar nyelven szólitotta a bibornokokat s 14 pár magyar mágnást, kik neveik szólitása után a pápa elé járultak s letérdepelve megcsókolták ő szentsége lábain levő czipőbe rejtett ereklyét. Ennek végeztével ő szentsége felál t s mintegy félóráig tartó beszédet intézett a magyar zarándokokhoz latin nyelven, mely után szent áldását adta mindnyájunkra, mi pedig a kápolnából kivonultunk.

A 9-ik napon délelőtt 11 órakor a zarándokok egy részével én is Russai barátommal együtt visszafelé indultunk. Gróf Eszterházy vezetése

mellett esti 6 órára Flórenczbe értünk, innen Bolognán át másnap, vagyis deczember 6-án reggeli 8 órára értünk Cormonczra. Itt elváltam Russai Imre barátomtól, ki innen egyenesen hazafelé tartott, én pedig három utazó társammal Velenczébe rándultam. Velenczében megnéztük a szép izléssel épült szent Márk templomot. Velencze utczáin csak csolnakon lehet közlekedni mivel a város a tengerre van épitve s mintegy a tengerből látszik kiemelkedni. Csak néhol lehet szárazföldet látni, igy a szent Márk terén van körülbelül 10 holdnyi szárazföld, hol a galambok ezrei tanyáznak, melyeket itt napjában haromszor etetnek s oly szelidek, hogy az emberre is rászállanak.

Az utczák különböző részein lehet látni verem nagyságu, téglából készült kutakat, melyek esőzések alkalmával tele folynak esövizzel s ezt használják ivóviz gyanánt, de előbb arra alkalmassá elkészitik, vagy pedig máshonnan a szárazföldről hozatnak ivóvizet, mivel a tenger vize egészségtelen s igy ivásra nem alkalmas. Rövid ebédünk elköltése után tengeri hajóra ültünk s esti 6 órára Triesztbe értünk, hol a Londonhoz czimzett szállodában vettünk éjjeli szállást. Másnap megnéztük a város nevezetesebb részeit és a piaczot. A piaczon különféle tengeri állatokat árulnak s vettem is egy tengeri pókot 40 krért. Innen a mint tovább megyünk sietős lépésben a vasuti állomás felé, meglátok nagy mennyiségü datolyát egy kofánál s megálltunk előtte s mérettem magamnak 4 kilot 24 krajczárjával, de ezen perczben a vonat indulásra már a másodikat csengetik, mire czimborám, ki még fiatal ember volt, gyors léptekkel elhagyott s amint én hátramaradva siettem utána, egy német financz mitsem szólva, elveszi tőlem a datolyát és viszi az igazgatósági épület felé, engem maga előtt hajtva. Beszélt németül, de én mitsem értettem belöle, végre is gondolva, hogy megvesztegetem a financzot, hogy szabadon bocsátva, a vonatra még felülhessek, kivettem egy 5 frtost, odaadtam neki s ezzel otthagyva, szaladó léptekkel siettem a vonathoz, melyre még idején felülhettem. — Alig voltam azonban 2 perczig a kocsiban, midőn a német sógor bekukkant s meglátva engem, átadja a datolyát, 4 frt 60 krajczárt és a fogyasztási adóba lefoglalt 40 krajczárról szóló bárczát. En megörvendtem a már elveszettnek hitt 5 forintom és datolyám megkapása miatt, mire csakhamar harmadikat csengetve, a vonat megindult s rövid idő mulva Miramáreba értünk. Itt 15 percznyi időzést felhasználva, megnéztem Miksa mexikói császár lakását, mely a tengerbe van beépitve. Felmentünk az emeletre s csodálkozva szemléltük a rengeteg halász-bárkát, melyek halászattal fog-

lalkozó emberekkel voltak megrakva. Innen visszatérve, elfoglaltuk a vonaton helyünket, megindult s Pragerhofon és Nagy-Kanizsán át hazánk fővárosában a budai oldalon szálltunk ki, honnan a Dunán átjöve, a pesti oldalon levő állomásnál ujból vonatra ültem, hogy mielöbb szülöföldemen, szerető feleségem ölelő karjai közt pihenhessem ki a római ut fáradalmait.

Hogyan lettem Tekintetes Úr?

Hogyan lehet a mai világban minden tanulás s tudás nélkül tekintetes urrá lenni, kitünik az alábbi esetből.

Boldog házasságom első éveiben a városnál mint belrendör voltam alkalmazva, mint ilyen több hasonló s uri hivatalnokokkal barátságot kötöttem annyira, hogy azok nem egyszer látogattak meg házamnál, hol azután néha-néha reggelig is szörpöltük a szölő levét. Amidön a többi közt egyszer szép számmal összejöttünk s ha emlékezetem nem csal, Sipos Imre okleveles ügyvéd is a társaságban volt, amidön beállit a kocsis s mondja: „Bátyám uram! Kimegyünk-e a tanyára szénáért?“ Erre Sipos barátom az ő sunyi modorával nekem fordul e szavakkal: „Kihez beszél ez a cseléd, talán bizon hozzád? Ejnye édes barátom, az ilyen megszólitástól tiltsd el cselédedet, mert ez által megsérted uri barátaidat.“ Azután neki fordul a cselédnek s oly keményen rárivallt, hogy szegény alig birt lábán megállani. „Tanulja meg kend — igy szólt a kocsishoz — hogy mikor urának vendége van bár akárki is s ha bejön a szobába, ne bátyám uramnak, hanem nemzetes urnak szólitsa, értette-e kend, mert ellenesetben mint ügyvéd. a járásbiróságnál be fogom perelni s majd el fogják kendet csukni.

Az én cselédem meg is jegyezte jól a nemzetes czimet s ezután bárkivel — legyen volt az börös vagy tollus zsidó — megálltam beszélgetni, az én cselédem akár volt dolga, akár nem, odaszaladt s egymásután ötször-hatszor is elmondta, „nemzetes ur“ mit parancsol.

Képzelheti a tisztelt olvasó közönség, hogy mily boldog voltam s hogy örültem az uj czimnek.

Idők multak és nap-nap után nagyobb barátságot kötök az uri renddel. Járásbirák, járási kapitányok, ügyvédek s több hasonnemü urakkal per te-tu barátságot kötöttem. Az én cselédem az uj czimet vendégeim előtt hűségesen használta, mit ők minden megjegyzés nélkül elhallgattak.

Később annyira belekeveredtem az uri társaságba, hogy miniszteri tanácsos, országgyülési képviselö, alispán, királyi ügyész stb. ezekhez hasonló rendü és rangu urakkal is barátságot kötöttem. S midön már ily nagy uri barátaim voltak, kicsinyelni kezdtem már magam is a nemzetes czimet, azon töprenkedtem, hogy lehetnék vagyis hogyan szerezhetném meg az ennél nagyobb, „tekintetes“ czimü megszólitást.

Amidön ezen elmerengve, kora reggel az utczán álltam, — mely utcza a vasut felé visz, — arra húz két zsidó mint a medve, vállukon egy-egy rongyos abrosz. A ruhájukon levö folt és kolonczoktól annyira megilletödtem, hogy szánalomra gerjedve iránlok, rögtön elhatároztam, hogy a szobában heverö kevésbbé foltos nadrágom odaadom az egyiknek.

Amint igy az ö javukon törtem eszemet, odaért a két zsidó, kik már engem jól ismertek, s alkuba bocsátkoznak velem a báránybör megvétele fölött, Az alku meglehetös ideig tartott, a midön odajön egy asszony s egész illedelmesen elöbb nekem köszön: „Jó reggelt nemzetes ur“, mely után a zsidó felé fordulva kitárja kötényét s mondja: „Vesz-e a Teins ur belindek levelet?“ — Ismét jön egy másik asszony s az is fordul a zsidóhoz e szavakknl: „Gyüjjön hozzánk a tekintetes ur, odaadom azt az ócska csipkét, ugy a hogy kérte.“

Ezen jelenet után összehasonlitottam állásom és helyzetem a velem társalgó zsidó urakkal s magamban gondolva, hogy ha a dolog igy áll, ezek a kenyér- és pénzhiányában szenvedö szerencsétlen furolyások megkivánják az öket nem illetö czimet, miért ne helyezhetném, vagyis jobban mondva, emelhetném magamat velök egy rangba? Meggondolva még azt is, hogy közöttünk óriási különbség van; nekem tudományom, birtokom, igavonó s egyéb jószágom is annyi van, hogy méltóbban viselhetem én az általuk csak bitorolt czimet, Elhatároztam tehát, hogy rövid idö mulva Teins és Tekintetes ur leszek, csak a kedvezö alkalmat vártam.

Elérkezett az ujév s vele együtt a cselédváltozás ideje is. Ekkor régi cselédeimet mind elküldtem s helyettök más községböl fogadtam ujakat, magam pedig e naptól pantallóba huztam magamat. a miért az asszony nem szünt meg hónapokig zsörtölödni, de én mindent türtem a czimért.

Az uj cselédség látva uras kinézésem, elnevezett teins urnak, felségemet teins-asszonynak, mely czimet felváltva a tekintetes czimmel még ma is mindketten Isten jóvoltából egészségben viseljük.

S ha valaki kételkedik, jöjjön hozzám, hol mindig igaz magyar vendégszeretetre fog találni s megfogja hallani saját füleivel az én czimemet.

Hirtelen sült kenyér, Hamar penészt kap.

Magyarország épen ezen sorsra jutott az 1861-ik évben.

Drezdában, Szászország fővárosában voltam, a midőn a német esti lapban olvasta inasom, hogy az országgyülést Magyarországon feloszlatni akarják s mire hazaértem valóban meg is történt.

Hazaérésem után szájról, szájra járt a hir, hogy a németet meg kell boszulni. Senki adót ne fizessen, mert aki adót fizet, mind hazaárulónak tekintetik, mit tudtommal a képviselőtestület, az akkori biró elnöklete alatt tartott gyülésen, a jegyző inditványára határozott el, de jegyzökönyvbe nem merte bevenni, hanem kézadás mellett meg kellett igérni.

Október első napjaiban berukkolt hozzánk egy pataliom gyalog baka, — Ernszt — az akkori jberényi főpénztárnok vezetése melett és a föbb kolomposokhoz 15 drbjával beszállásolták. Megtudván ezt a jegyző és a biró, rögtön kifizették hátralevő adóikat. Megtudtam ezt én és mentem a jegyzőhöz: hát igy tartja az úr kézadása által adott becsületszavát? erre ő igy nyilatkozott: mi hivatalnokok vagyunk, tehát a kenyerünket nem koczkáztathatjuk. Nohát én meg nem akarok hazaáruló lenni, e szerint bármi történjen is, én nem fogok fizetni. — Ezzel távoztam.

Alig mulik el egypár nap, berukkol hozzám négy baka egy káplár kiséretében, át adják a czédulát, hogy ők ide vannak rendelve, tehát egész odaadó készséggel fogadtam őket. A cselédszobámat rendelkezésükre bocsátottam, a káplár urat pedig megkértem, hogy ha szerény ebédemmel meg fog elégedni, velem lesz egy koszton, „de enni is kap". ki az ajánlatot egész készséggel elfogadta.

Reá következő napon felmegyek a városházához szójjelnézni, tehát látom a népcsödületet, bemegyek a tanácsteremhe. Megismervén a főpénztárnok, mint régi kollegáját, kérdé: no hát hogy tetszik az öt katona? igen jól, pénztárnok úr, én fizetnék, de nincs pénzem, mert ami volt, elköltöttem az utazásban, még nem akarok hazaáruló lenni. Erre mondja: no majd lesz neked magának pénzed, csak kicsin annyi katonát, ha mától nem fizetni, akor majd több bakát kapod meg. Ezen vigasztaló szavak után haza bogaráztam és mondom a feleségemnek: No asszony, nem ismer az én Cseh barátom, pedig mennyiszer ittunk együtt! Hanem más nincs

hátra, azt a kétéves bornyút vágassuk le, még abba tart majd keritek valahol 300 frtot és akkor kifizetem.

A reá következö napon ismét jön hozzám 10 baka, egy másik altiszt kisérete mellett. Felmutatja a czédulát, hogy 15 emberre 15 font hust és 15 icze bor legyen naponta kétszer és reggelre 2 font szalonna és 2 ittze pálinka. Ezeket igy kellett tartani. Igaz ugyan, hogy bennök megvolt a szivesség, mert naponta ettek, ittak és feküdtek, két pár rosz csizmám volt mikor délbe megjöttem a munkáról, mindjárt jött kettő és lerántva lábamról a csizmát, azonnal puczolták, a ruhámat és kalapomat kefélték, elég az, hogy igen tisztán járattak. Negyedik napon jött a káplár és úgy szür alatt megmondta, hogy holnap, — ha nem fizetek, — ismét 10 katonát fogok kapni; azt mondta a császári királyi föpénztárnok úr.

Ezek hallattára befogattam lovaimat és elmentem Aszódra Englender zsidóhoz, hogy adna nekem 400 frtot három hónapra, aki egész készséggel rögtön le is fizette, hanem 40 forintot kamatban visszatartott. Ezzel a délutáni órákban haza értem és a pénzből 300 frtot, egy levélboritékba lefojtottam és Imre nevü fiam kezébe adtam, két katonát mellé rendeltem, — szuronyos puskával — és úgy küldöttem a városházához, hol a népet katonaság fejenkint bocsátotta be, látván az indulattól felizgatott gyermek vakmerőségét — aki betanitva volt — és mellette a két kisérőt, rögtön tágas tért engedtek. Fiam kisérőivel beállitott a pénztárnok elé, ki a levelet átvette és durván igy szólt a fiunak: az a te nyers nyakú apádnak még most is makranczoskodja magának, a húnon csigázott és a kormány ellen érzett magyar büszkeségnek rosz akaratát, majd lesz nekem rád gondom.

Ezzel a pénzt átvette leszámolt mindent és a fiunak adott vissza 2 krajczárt.

Az én kedves fiam a két katonával megérkezett és hozta nagy örömmel a megmaradt pénzt, mit meglátva igy szóltam: tedd el emlékül, ezt neked adom.

Ebből láthatja a tisztelt olvasóközönségnek fiatalabb nemzedéke, hogy harmincz évvel ezelőtt milyen világ volt a magyar emberre.

A királyi koronázáskor, mint bandériumi főhadnagy.

1867. május utolsó napjaiban a jászságból többünket összerendelt az akkori segéd-kapitány, Kaszabb Gábor ur, kikből egy bandériumot alaki-

tott és 8 napi gyakorlatra Jászberényben voltunk elszálásolva. Itt naponta délelőtt és délután gyakorlatot tartottunk. A gyakorlat alkalmával a százados urnak annyira megtetszett ügyességem, hogy főhadnagyi rangra emelt

és 15 banderistának parancsnoka lettem. Innen a gyakorlat bevégezte után útnak indultunk Pest felé. Az úton mindig kocsin mentünk, csakis Rákoson ültünk lóra és a Duna szélén, a Margit-szigetnek egyenes irányban levő ronda magazinokban lettünk elszállásolva. Itt két napon át vártuk azon pillanatot, mikor kapjuk a parancsot.

Délután 2 órakor odahajtatott méltóságos Ráday Gedeon, az akkori jász- és kunkerületek főkapitánya és tudtunkra adta, hogy 6 órakor megérkezik Őfelsége hajója Bécsből, amiért is négy órára mindnyájan kifogunk rukkolni egész parádéban, Őfelségeinek elfogadására és szemben fogunk felálni azon sátorral, ahol Őfelségeik ki fognak szálni.

Rögtön kiadjusztiroztuk magunkat és lóra hömpölödtünk. Már négy órára a kijelölt helyen, egyenes irányban, várva vártuk Őfelségeik megérkezésit. A mágnások sorban megnéztek bennünket, legutoljára gróf Andrásy Gyula jött oda és összezavarta a rendet, miután kijelentette, hogy a csikós kantáros lovakkal kell az első sorban állni, mit azonban ő maga rendezett el.

Ennek megtörténte után, mikor már a porfellegből kibontakoztunk, — mert Pest nem oly kitünő rend és szépségben úszó város volt, mint a mai napon — a Gellérthegyen jelt adott az ágyu, hogy Őfelségeik már Váczra megérkeztek, de ezen robajra tanulatlan lovaink mind összeforogtak s a rendet annyira megzavarták, hogy a két sorból lett 12 sor is, mi annyira felháboritott bennünket, de különösen a tiszt urakat, hogy mérgünkben hajlandók lettünk volna egy-egy porczió szalmát megenni, de ismét rendet csináltunk. Már a negyedik ágyu eldurranása után úgy megszokták a lovak, hogy egész türelemmel váltották fel a kibövült indulatos természeteiket és később úgy belejöttek, ha az ágyu pattant, azt hitték, hogy a szomszéd ló prüszköl és mindannyi a legszelidebb, szótfogadó állattá változott át.

Megérkezvén Őfelségeik, hogy miként és hogy, vagy kik fogadták, azt már jobban tudhatja a körülölte álló népség, miután már abból mit sem láthattam a nép sokasága miatt, hanem az esti órákban a parádé véget ért, mi pedig visszamentünk az előbb irt szállásunkra.

Másnapon, v- i. junius 8-án felrendeltettünk a várba és a Mátyás-templomban megtörtént a koronázás, mit nem láttam, hazudni pedig nem szokásom, hanem az a mint előirva volt rendesen megtörtént. Este azzal jött hozzánk a főkapitány úr, hogy mindannyian haza mehetünk, vége van a parádénak, mire kijelentettem, hogy miután holnap pünkösd napja lesz,

mi pedig többnyire katholikus emberek vagyunk, ennél fogva itt maradunk a magunk költségére, ezt ömléltósága saját tetszésünkre bizta.

Még az este 9 órakor ismét vissza jött és kijelenté, hogy senki el ne menjen, mert pünkösd másnapján ismét felmegyünk mindanyian a várba lóháton egész diszben, miután akkor történik ő felségeiknek az ajándékok átadása.

Hétfőn reggel 8 órára már kész volt az egész ármádia és a részünkre kijelölt helyet elfoglaltuk, a miután rendbe sorakoztunk, végig nyargal a sor előtt Gróf Forgács Antal fölovász mester, a ki kemény hangon oda kiált a fökapitány ő méltóságának, Gedus jobban rendbe tarcsd az embereidet, mert ezek ugyancsak rendetlenül állanak, ezek után meghadja nekem, hogy hoznám rendbe, mert ő már ag koránál fogva igen gyenge lábon áll, erre rendet csináltam s már 11 óra volt leszáltam a lórul és megkértem a fökapitány urat, hogy lenne szives egy pár perczre megfogni a lovamat, itt közel egy sör korcsma majd meginnék egy pohár sört, miután a nép sokaságától nem lehetett lóháton oda menni, az öreg ur szives volt óhajomnak eleget tenni, mire a lovamhoz visszatértem, már megint ott türelmetlenkedett a fölovász mester ur, de rendben látott bennünket és távozott.

Miután távozásnak indult, azt mondja a fökapitány öcsém én is igen szomjas vagyok, fogd meg a lovamat majd elmegyek én is megiszom egy pohár sört, erre az öreg úr nagy nehezen leszál a lováról és beront a nép közé, a pohár sör felemésztésére gyors léptekkel jön felém és megláttam, hogy a nyakába csüngő Lehel kürt alsó végéből egy jó darab le van törve, rögtön figyelmeztettem a tett kár mi módoni állására, mire ő mágnási dühével nekem ront, hogy mit találsz még ki, azt gondolod, hogy én annyira tudnám becsülni ezen régi ereklyét, hogy még azt gondatlanságom miatt el is törném.

Erre lepattanok lovamról és át forditom a nyakában csüngő kürtött szemei elé, hogy nézze meg mily kár van a jász kürtben, mi felett szemlét tartott és meglátván annak csorbulását s fájdalommal mondja ez már roppant kár ezt valószinüleg hátul a magyar nyereg hátulsó része törte le, hanem kösd fel jobban a nyakamba, hogy többé a nyeregkápához ne verödjék, majd meg csináltattom én ezt, hogy a vármegye nem tudja meg.

Igaz ugyan, hogy meg is csináltatta, a melynek a külső részén nem is látható, hanem a bel üregében igen észrevehető, miután a toldot rész sokkal fehérebb mint a régi.

Erre jön a parancs Báró Weinkcheim Béla belügyminiszter urtól,

hogy a jász és két kun küldöttség rögtön menjen a belügyminiszteri lakba, visszaü zen a fökapitány, hogy már elmentek ő felségeik elé, ismét jön a depes rögtönvisszahivandók, mert a miniszter úr maga fogja vezetni, ezek után meghagyja a fökapitány úr nekem, hogy menjek utánok és hivjam vissza, — képzelheti a tisztelt olvasó közönség mily nagy feladat volt ezt megtenni azon roppant néptömegen keresztül, a Gróf Sándor palotától egész a királyi palotáig, a hol már határja nem volt a rendnek.

Nagy bajok és sok agályok keresztül törése után, a Zsigmond kápolnához jutottam, hol a fényesen felcziczomázott küldöttséget elértem és innen a meghagyott parancs következtében vissza kértem öket, kik azonnal vissza fordulva utánnam jöttek. Hogy ezek után találkoztak-e a miniszter urral vagy nem? felmentek-e a király ő felsége elé tisztelegni vagy nem? ezt már nem tudhatom; mert többé nem láttuk egymást, mert a ki induló pontra csakis egy jó félóráig jutottam, miután többet hátra mint előre balanziroztam a franczia táncz szerint.

Ezek után befejeztetett a reánkrót kötelezettség szettük-vettük podgyászunkat és minden halandó azt vette szemügyre, melyik uton találja leghamarébb otthonát és haza mentünk a nekünk osztott éremekkel.

Szemérmes koldusnak üres a tarisznyája.

Hajdidánomban megüresedett a kántori állás, ennek betöltése alkalmával, mint mindig, úgy akkor is két pártra oszlott a választó polgárok sokasága, mi azonban kisebbségben maradtunk, de az általunk jelölt is, megerösités végett, felment az egri érsek, boldog emlékü Bartakovics Béla ő méltóságához. Hittük azt, hogy a mienk lesz a dicsőség. De ezen reménynyünkben csalatkoztunk.

A másik párt felment öexelenciájához és a kántort állitás szerint megerösitette. Megtudva ezt, rögtön felmentünk Egerbe; — tengelyeken, mert azon időtájban vasuthiányt szenvedett az egész vidék; — Odaérkezésünk után, neki puczolva magunkat, egyenest az érseki rezidenciába mentünk, hol bátorságot vettem magamnak, mint a ki már némi ismeretséget szereztem öexelenciája előtt, mert 1857. évben nálunk a bérmálás szentségének osztogatására megjelent és én, — hogy a bevonulási tiszteletet fényesebbé tegyem, — a házamnál, saját költségemen egy diadalkaput állittattam, mely öexelenciájának igen megtetszett, amiért még azon este

a helybeli lelkészi lakra hivatott és megköszönte figyelmemet. Négyen voltunk, bejelentettük magunkat, Scipiades József diplomatikus ügyvéd, (jelenleg közjegyző Jászapáthin) vezetése alatt.

Elmondta kérelmünket, mire önagyméltótága felém fordulva igy válaszolt: édes Miska fiam, miért nem jöttek hamarébb? Már aláirtam a kinevezést, tehát ezt már vissza nem vonhatom, hanem menjenek báró Eötvös József, miniszter úrhoz, ha megsemmisiti az eljárásomat; — a mihez joga van; — én szivesen belenyugszom.

Ezek után örömmel távoztunk. Felmentünk a cultusminiszter úrhoz, kit a hivatalban kerestünk, de személyzete tudtunkra adta, hogy mai napon nem ad senkinek audienciát. Innét lakására (Erzsébettér 10 sz.) mentünk, hol az inasok értesitettek arról, hogy ma nem lehet vele beszélni, ha csak öt órakor nem, mikor ebédelni jön haza.

Ezzel távoztunk a legközelebb található ivodába és felvillanyoztuk magunkat a jó borocska segitségével. Négy órát elpatyingolják a toronyban ketyegő órák, azt mondom Scipiades Jozsi barátomnak, nekem muszáj még mai napon beszélni a miniszter urral. Ez egész dühvel nekem ront. Mit akarsz, már megmondták, hogy nem lehet ma vele beszélni. Tudod mit? Felmegyünk a lakására $^3/_4$5-kor, ti mindhárman a széles oszlopok mögé húzódtok, én pedig a lépcső felső részén kint állok s ha majd jön, megszóllitom és ha azt mondja, hogy nincs ma audienczia, azt fogom mondani, bocsánat méltóságos úr, én paraszt ember vagyok és nem olvasok ujságot, tehát nem tudom, mikor lehet a miniszter urakkal beszélni, nagy kalendariumra meg nem telik 1 frtom, a komáromiban pedig nincs előirva, hogy mikor lehet a miniszterekkel beszélni. Ha pedig kedélyesen fogad, mint uri ember, beszélek vele az ő nyelvén.

Ezen tervemet helyeselte a prókátor és sietve elmentünk. Kiki a maga helyét elfoglalta. A lépcsőlegfelső lépcsőzeten, annak rendje és módja szerint felállottam. Alig 10 percz lezötyögése után, jön egy kis ember, magas tetejü kalapban, erre a két inas kétfelé tárja az ajtót. — Mindjárt gondoltam, hogy ő az.

Hozzám érve urasan üdvözöltem, de erre végig nézett. Bocsánatot kérek nagyméltóságos uram, hogy bátorságot vettem magamnak, de a szükség késztet, ennél fogva ne rója fel bünül tettemet.

Bartakovics Béla, egri érsek önagyméltóságától vagyunk ide utasitva, egy bizonyos kántor-ügy elintézése végett, ha méltóztatna kihallgatni bennünket.

Ezen szavak után az én czimboráim mind kidugták a fejüket az oszlop mögül, a mint a miniszter látta, hogy többen vagyunk igy szólt: kérem, tessék utánam. Bemegyünk mindannyian, Scipiades barátomat megrántottam, hogy beszéljen. Egy jó fertályig beszéltünk vele és távoztunk.

Erőltetett pótadó kivetés.

1862-ik évben az akkori elöljáróság egybehivta az értelmesebb osztályú s képviselő czimmel felruházott birtokosságot a városház termébe.

Ez alkalommal inditványozta a jegyző úr, miután hogy neki a jövő évre költségvetést kellvén készitenі, számot vetett magával, miután belátta, hogz a regálé úgy a más mellékes jövedelmekből nem képes magát a község feltartani, szükségesnek látja 3200 forintot pótadóban kivetni a népre. Erre a képviselő urak felbőszültek s dühösen neki rontottak a jegyzőnek. Mit akar az úr? Az nem volt soha, nem is lesz, még mi képviselők leszünk! Nézze meg jobban a levéltárt és tanácsi jegyzőkönyveket, kitünik onnan, hogy a városnak menyi holt töke-birtoka lappang, mit nem mer, vagy nem akar azért napfényrerederiteni, — mi fájdalom — hogy az úr ís miden tisztasága mellett; az árral kiván úszni. Van a városnak (határozottan tudjuk) kint levő követelése 8000 frt., még az be nem hajtatik, addig pótadót nem fogadunk el és nem is fizetjük. Ezen szavak után az ülés feloszlott.

Napok után az akkori járáskapitány, körutja alkalmával, e községet is meglátogatta. Felhozta az eseményt a biró az ő sógorának, ki oda nyilatkozott, hogy be kell venni a költségvetésbe és ő a vármegyével keresztül fogja hajtani. Kiszivárgott ezen titkos beszélgetés a nép közé, a szolgálók által, kik tudvalevőleg minden háznál a legnagyobb titoktartók.

Megtudván ezt a képviselók főkolomposai, rögtön mentek a jegyzőhöz és határozottan követelték, hogy a restantiát mutassa ki, ami négy nap alatt meg is történt. Ebből kitünt, hogy 9400 frt. van egyeseknél s ez összeget már rég be kellett volna hajtani. Ezen kimutatással Sándor Pál, képet viselő úr rögtön kocsira ült és egy kitünő jó ürü kisérete mellett mint alapos dokumentumot, elvitte a járási kapitányhoz és jelenti, hogy egy báránykát hozott, mit az el is fogadott és megköszönt. Azután behivta és reggeli, illetve pálinkával megkinálta. Beszélgetés közben kivette oldala mellett levő zsebéből a 9400 frtról szóló kimutatást s

azon örömteljes vigasztaló remény fejében, hogy ha már a nagy felkiáltásjel (az ürü) nem zavarta meg türelmét, ezen apróra nyírott betük legkevésbé sem fogják kivenni sodrából a kapitány urat.

Türelmesen végig lapozgatta az előtte kitárt iveket s mikor a végét elérte, egész dühösen ráförmedt, az ő modora szerint az illetőre és azt mondta, hogy abból egy betű sem igaz, az egész merő hazugság. Takarodjon és vigye a megvesztegetésre szánt zsákmányát. Ezek után Sándor Pál feltette az ürüt a kocsira és az iratokat zsebrevágva hazafelé vette utját. Utközben összejön az őt környező barátaival, elmondja a történteket, s azok oly határozatot hoztak, hogy más mód nem lévén, folyamodni kell a helytartótanácshoz Budára, vagy Magyarország főkormányzója, gróf Pálfi Ferencz úrhoz, melyek után hozzám jön a képviselőtestület egy része, hogy felkérjenek vezetőnek. Én megigértem, hogy szivesen megteszem a közjó előmozditásáért. Fel is vittem a kérvényt Priviczer István helytartósági helyettes elnöknek adtam át. Iktatóba vétel után kiadatott Hraboszki osztály tanácsos urnak. Várva vártuk az eredményt, de nem jött semmi. Megtámadtak a képviselő barataim, hogy a kérvényt nem adtam be, hanem elsikkasztottam. Látják már ők, hogy én is az urakhoz sorakoztam, ezen szavak után mondom nekik;

Legyenek nyugodtan édes, jó barátaim, fogassanak be két kocsiba, (akkor még nem volt innen vasut) és holnap reggel felmegyünk Budára. Jöjjenek velem, ahányan akarnak, hogy bebizonyithassam igazi eljárásomat.

Még éjnek idején utra mentünk és 10 órára már a várban voltunk. Azonnal a helytartó úr után kérdezősködtünk, megtudván, hogy idehaza van, rögtön előszobájába siettünk mind a heten és vártunk a bebocsájtási engedélyt. Egyszer csak megáll előttünk a helytartó, vörös, huszáros ruhában,kardossan és hozzám fordulva tiszta magyarsággal kérdezi: no, mi paj? Elmondtam jövetelünk velősebb részét, mire magas rangjához mérve megtámad bennünket, hogy ezen ügyért minek jöttünk ily sokan, talán sok pénze van azon falu, vagy városnak. Erre én előadtam, hogy mi nem a falu, vagy városköltségén jöttünk, hanem a magunkén. Ezen szavaim után mondta, hogy az ügy az ő kezein ment keresztül, tehát menjek be a titkárjákoz, majd az kiadja a számát.

Ezzel bementem a kapitányi rangban levő titkár úrhoz és előadtam kérelmemet, ő egész kézséggel szolgálatomra állott, a helytartó pedig bement Priviczer István, Magyarozszág helyettes kormányzójához.

Mi ezek után lejöttünk a Henczi piaczra és ott közénk furakodott

egy uriasan öltözött női személy, ki úgy mutatta be magát, hogy ő Alavander Józsefné, Jászberényből, elmondta továbbá, hogy útlevelet kér önagyméltóságától Triesztbe, de megtagadta. Ő pedig e szavakat mondotta neki: nem akarom én a Dunát visszafordítani, hogy felfelé folyjon

Ezen beszélgetés alatt jön Pálfi önagyméltósága, Priviczer urral együtt Látva azt, hogy a szobor mellett az asszonynyal beszélgetünk, odakiál kozzánk, te jászok, jertek ide! Midön odaértünk azt kérdezte elö szavával mit beszélt az asszony. Erre Sándor Pál, mint legifjabb azt felelte, hogy semmit mást nem mondott, csak azt, hogy nem jókor jöttünk, miután ma nincsen audienczia. No hát nem adtam én audiencziát, mi baj? Elmondottam sérelmünket, hozzátettem, hogy azon reményben ringatjuk magunkat, hogy bizonyára tudatva lett kérelmünk elintézése az ottani hatósággal de azt velünk a mai napig sem közölték. Erre a helytartó úr kérdé, hogy hol a hiba. Mire egész határozottsággal kijelentettem, hogy a helytartó tanács bármit végezzen is, az nálunk, ez évben nem lesz végrehajtva miután a bírák és a jászkapitány testvérsógorok s elnapolják, a község pótadót pedig behajtják. Ezen szavakra így felelt: no hát ez igy igaz Igen kegyelmes uram, erre egy óráig való életemet áldozom.

Ezek után elváltunk egymástól és a reá következendö 8 napra kijött Jászberényből tekintetes Sismis Mihály, akkori megyei esküdt úr és szigorú puhatolás után behajtott annyi összeget, hogy felmenttettünk a pótadótól

Mely eseményre már csakis Sándor Pál a tanu. A többi öt társam szendergi édes álmát a tulvilágon.

Papválasztás Jászfénszarun.

Boldogemlékü Kovács Ferencz, aki 41 évig mint plebános buzgón működött községünkben, életének 72-ik évében a tulvilágra szenderült és igy ez állás üresedésben maradt, tehát uj plebánost kellett választanunk

Az itt segéd-lelkészkedö Han Pál annyira megnyerte a nép bizalmát és szeretetét, hogy csak is körülötte tömörült a népnek oroszlán része, a törvény-szabta úton megtörténvén a hármas kijelölés, mely felküldetett Bartakovics Béla egri érsek ö exelenciájának, félve a gyanupertöl, miután tudtunkra esett, hogy az udvar elejteni kivánja az általunk forrón óhajtott lelkész megerösitését.

Rögtön népgyülés hivatott egybe és 24 tagú küldöttség választatott

kik az érsek úr őexelentiájához küldettek, Han Pál úr megerősitését kérelmezni. Ezen küldöttség elnökéül egyhangulag megválasztattam.

Ezek után utnak indultunk. Egyenest mentünk főtisztelendő Zsendovics József titkár úrhoz, aki igen hidegen fogadott bennünket, de azért mégis bevezetett őexelencziája elé, de mind hiába, nem lett eredmény.

Napok lepergése után ismét felmentünk és most már Lévay püspök urat kértük meg ügyünk támogatása végett, aki egész készséggel ajánlkozott és hogy mi is nagyobb számmal legyünk felkértem Hegedüs Ferencz urat, aki mint II. éves jogász lakott Egerben, hogy jönne a küldöttséggel a főpásztor elé, aki szivesen megtette. Legelőször is a titkár úrhoz mentünk, kinek névnapja volt és üdvözöltük ötet, ki több tisztelendő úr társaságában itta a sashegyi szőlőből kisajtolt nedv édes cseppjeit. Mivel mindannyiunkat megkinált, poharak csengése után bemutatta a vele társaságban levő papokat, valamint viszont minket is azoknak, mert már igen jól ismert bennünket s ez alkalommal kijelentette, hogy az ott egybegyült papok közül válasszunk plébánost, akit ő kineveztet őexelentiájával. Mi hajlandók volnánk elfogadni főtisztelendőséged ajánlatát, de az asszonyok és leányok nem eresztenek bennünket haza. rántó kanál és sütőlapáttal kergetnek vissza.

Ezen beszélgetés elhangzása után bejelentett bennünket a titkár úr és 3 órára kaptunk bemenési engedélyt. Leütött fejjel és szomorú arczczal glédában áltunk a teremben, a hol vártuk a nagy úr megérkezését. Pár percz multával megérkezett és vidor arczczal, még mielőtt előbbeni kérésünket meg ujitottuk volna, igy szólt: Ha már annyira beleszerettetek abba a Han Palyába, hogy végette minduntalan jártok a nyakamra, smiténtom, hát kinevezem őt plebánosotoknak.

Ezen szavai után megéljeneztük és erre válaszom ez volt:

Engedje meg exelencziád, hogy ennek örömére az egészségeért egy pohár bort megihassak. Az öreg úr mondja: nohát igyál. Igen de exelencziád pinczéjéből. Itt egy czédula, vidd el a pinczemesternek. Mit megköszönve távoztunk. Rögtön felkerestük az illetőt és az ő szobájában neki ültünk a legfinomabb borok felemésztésének, mire már jókedvünk kerekedett, igy szólt: nem is tudom, kikhez van szerencsém. Én Iborka Károly vagyok. Én pedig mondottam: Palancsinta Miska a nevem. Ezen szavak után meglett az öröm izraelben, amin a czimboráim véghetetlen nagy kaczajt ütöttek.

Mikor a nap már a lenyugvásához közeledett, akkor közöttünk a for-

rón össze spékelt barátságból ömledező öröm sugarak lángjától viruló kedvünk határa macscsot mondott és távozásra intett. Ezek után a válás perczei megjöttek és távoztunk.

Másnapra viradt már 6 órakor főtisztelendő titkár úr ajtójánál állottam, aki már felöltözve sétált. Meglátott és behit a szobájába és igy nyilatkozott: öexelencziája megerősitette a Han Pál úr plébánossá kinevezését, mit egy pár nap mulva meg fog kapni a község.

Ha megengedi a főtisztelendő úr, hogy megvárjam, mert a nélkül hazamenni nem tanácslom.

No jó, ha ez a kivánsága, tehát 8 órakor alá fogom iratni öexelentiájával és akkor jöjjön vissza és át adom ez meg is történt.

Zsebre dugtam a kinevezést és siettem a vasuthoz, ahol már vártak reám többen, kik között Han Pál, jövendő plébános úr is ott volt. Várták tőlem az örvendetes hirt, kérdésükre nemmel feleltem. Igy a legnagyobb lehangolt utazást tettük a jászfénszarui határig, itt felmentem a határra felolvasni a kinezezést. Ezek után öröm újongatás között mentünk a lelkészi lakig. És igy ment teljesedésbe a Budapestről hazatérő utasnak egy czigány által tett jóslat. — A hazatérő utas ugyanis kérdezvén a Fénszaruról jövő czigányt, hogy mi ujság van otthon. Mire a czigány igy felelt: „Az a nagy ujság van, hogy meghalt az öreg pap és testamentumában meghagyta, hogy a fiatal pap legyen öreg pap.“

Az öndicsekvés büdös.

Ezt irom élet rajzomben, de mégsem engedi meg azon velem született és rám visszatükröző bátorság, hogy érintetlenül hagynám az itt fel mutatott két felsőbb érmett, melyekből a Nádor Őfelsége arczképével feltüntetettről valami emlitést ne tegyek, ennek a túloldalon látható felirata e következendő:

„Jász-Kun hármas kerületek váltsága százados ünnepén
félszázados grófja s birája hálás tiszteletére
1845-ik évben.

Mit eléggé igazol az a kép is, mikor Őfenségét 1845-ik, pünkösd hava 20-án délután 2 órakor Jászberénybe bevonulása alkalmával 300 főnyi dandárság előhaladása után történt, melyek között látható volnék, de a

porfelleg miatt megismerni alig lehet, amiért emlékül 5 frt előfizetés után nyertem ezen emléket.

A második, mely Őfelsége a király és a királyné képeit ábrázolja. Ennek a tuloldali irata ez:

1857. évi legmagasabb körut emlékére a Jász-Kun kerületeknek.

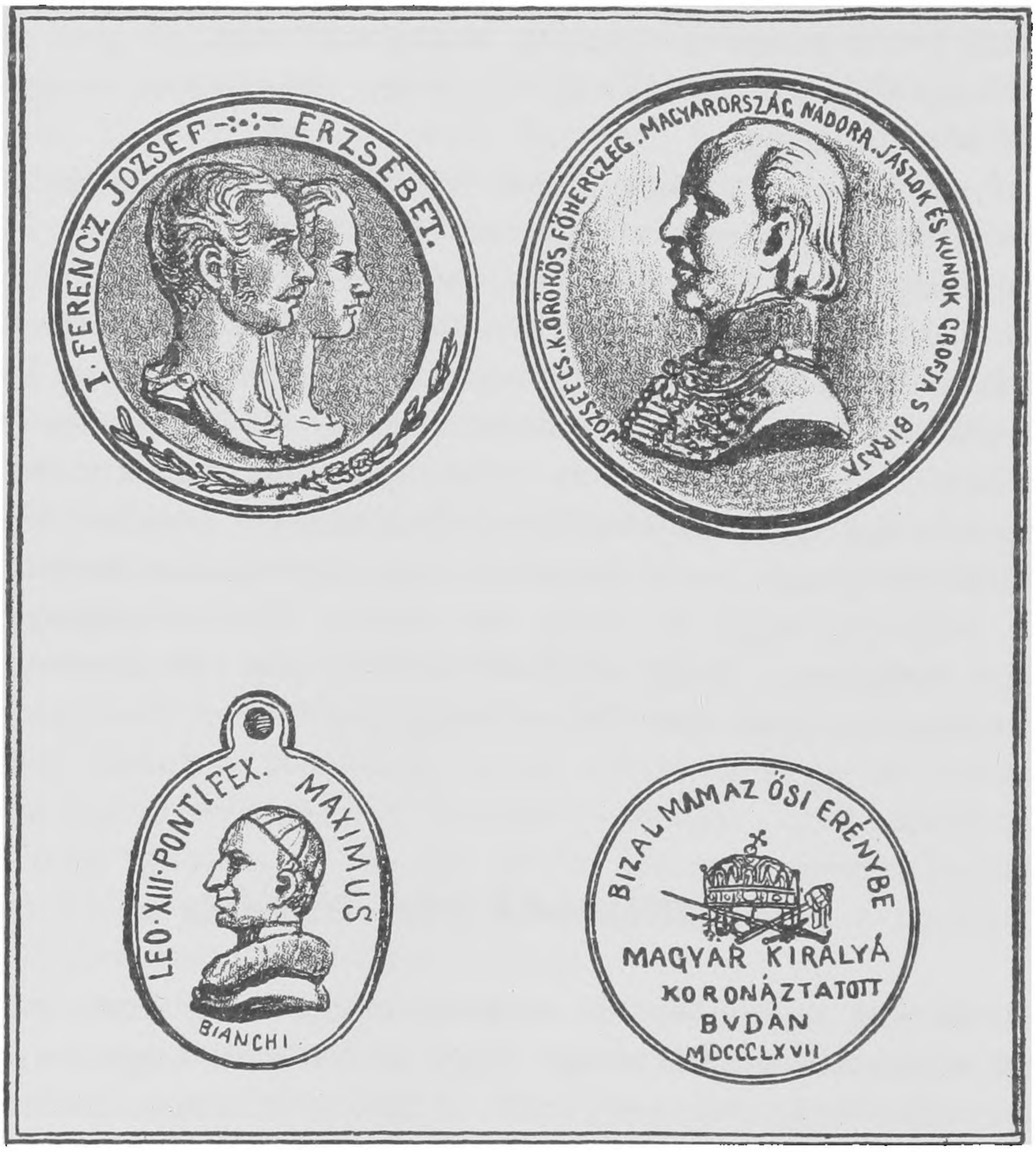

Itt szinte részt vettem a bandériumban és kivoltam küldve harmincz bandéristával a felsőszentgyörgyi határban levő csárdáig és Őfelségeik megérkezése után előtte lovagoltunk egész a jászberényi szőllőig, hol a bandérium ellenálló akkori főkapitány Jankovich György, öméltósága, aki ügyes rendezésem és pontos vezényletem elismeréséért ezen éremmel ajándékozott meg.

SZÜCS MIHÁLY SZÜLŐHÁZA.

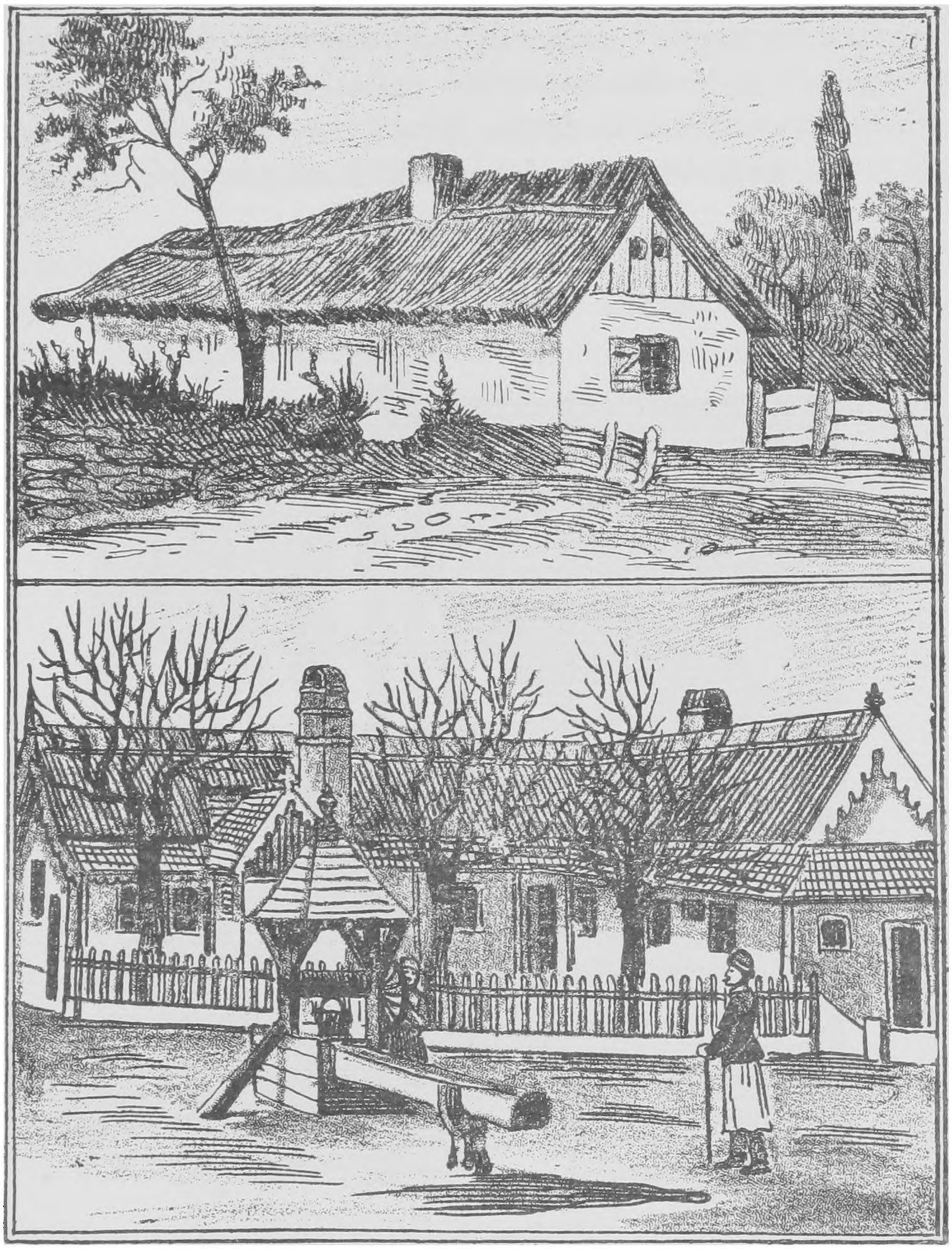

SZÜCS MIHÁLY JELENLEGI LAKÓHÁZA.

Kálváriával egybekötött sirbolt.

Ezen épület boldog emlékü, felejthetetlen kedves gyermekeim nyugvóhelye, kik itt pihenik édes álmaikat a jövendő feltámadás napjáig. Az öregebb fiam, Imre, mint 1-ső éves gramatista hunyt el 10 éves korában,

továbbá István gyermekem 23 éves volt, hogy elragadta a kegyetlen halál a szülői karokból; ez már bevégezte az egyetemet és a természettudományi társaság rendes tagja, valamint az ügyvédi vizsgát az évben már le is tette volna, kinek elhunyta örök emlékére az egri ájtatos alapitványi pénztárba 200 frtot tettem le Szücs István név alatt, mely összegnek évi kamatát az itteni katholikus iskolába járó 2 szegényebb sorsu és jól ta-

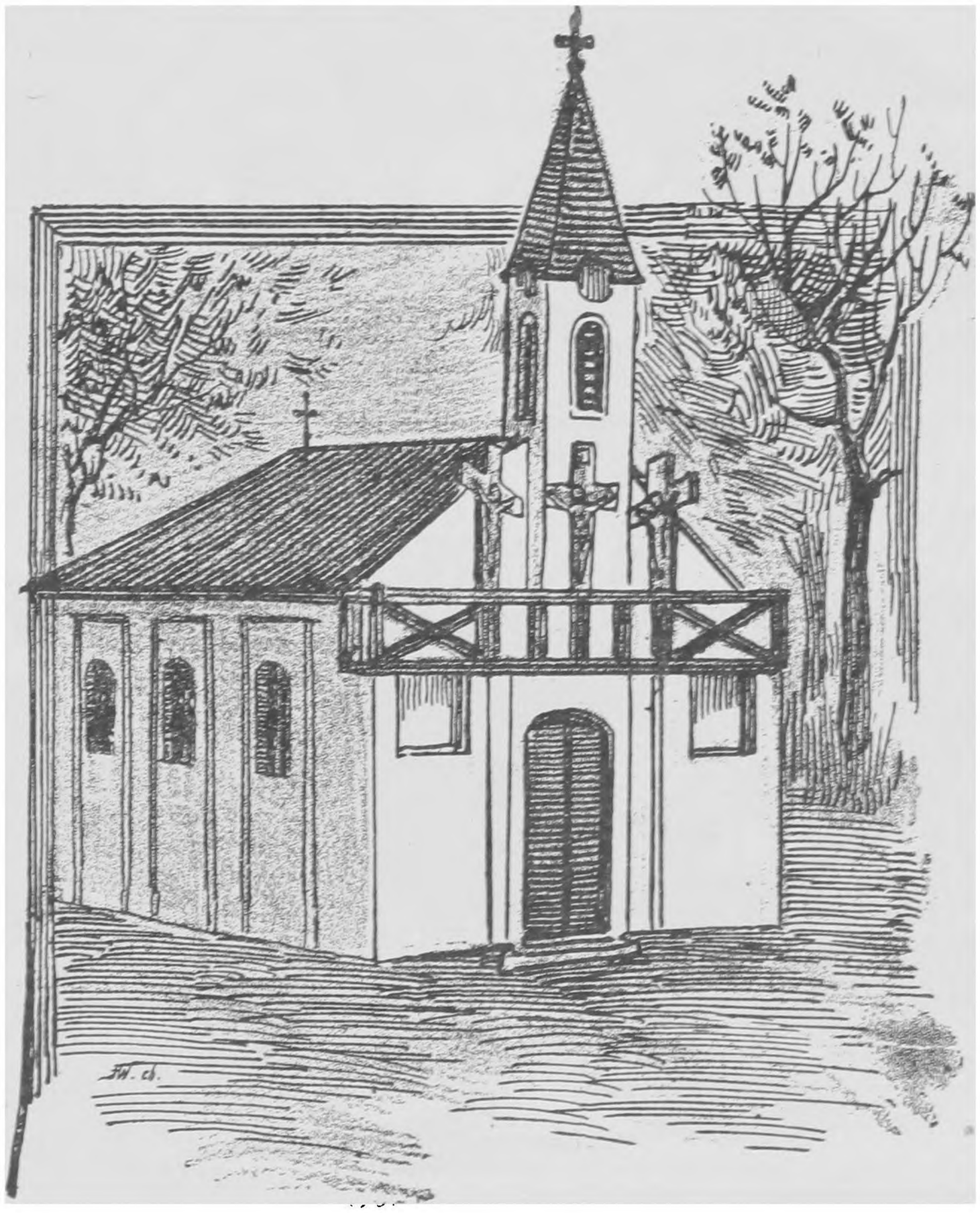

KÁLVÁRIA KÉPE.

nuló gyermeknek szoktam ajándékozni, nőm és magam halála után pedig az iskolaszék által lészen kiadandó.

Végre az előbb irtakat ha elolvasod, vedd birálat alá olvasó és olvasni tudó közönség az egymás elébe rakott betük értelmét s ha lavateri tudománynyal birsz, nyisd fel szemeidet a termeszet által adott istani

jóság előtt. ahol megfogod látni a természet tömkelegében viruló megfoghatatlan csudaszerü alkotást. mely a föld rétegén himbáltatja a szellő által áldásdús élete növényeit. mik felett csak te vagy a legnemesebb teremtmény és mégis te. aki el vagy halmozva az egek urától mindennel tekints éjen át a tündöklö csillagok fénysorára. akik neked éjenkint a homályba burkolt hold közremüködésével mutatva tanitanak a legfőbb Ur imádására.

Hogy mily magasztos az isteni mindenhatóság, aki megelégszik a csillagok fényességével. lezárja szemeid elöl a keleten pitymalló és sárga vernyeges szinnel tüzes szemeit kitáró nap erejével s ez által tanuságát mutatja a tested hüvelyében zárkózó lelked ujbóli feltámadásának, mely után

Amen dixit
ki nem hiszi
azt a vőfény
kivezeti.

TARTALOM.

	Lap
Előszó	1
Születésem helye, éve s gyermekkorom	3
Férfi korom	9
Prága, Drezda és Bécsi utazásról	13
Eperjesi út	30
Pesti mulatság	33
Zarándoklás Rómába (utazás Rómáig)	35
Megérkezés Rómába s Római időzes	37
Hogyan lettem Tekintetes úr?	44
Hirtelen sült kenyér hamar penészt kap	46
A királyi koronázáskor mint bandériumi főhadnagy	48
Szemérmes koldusnak üres a tarisznyája	51
Erőltetett pótadó kivetés	53
Papválasztás Jászfényszarun	55
Az öndicsekvés büdös	57
Kálváriával egybekötött sirbolt	59

Függelék

Szerkesztette:

Tóth Tibor

Szedte:

Varga Gábor
Vargáné Dobák Tünde

Fotó:

Tamus Angéla

Személynévmutató

Összeállította: Tóth Tibor

Alavander **Mihály** jászfényszarui lakos 13,

Alavander Józsefné jászberényi lakos 55,

Andrásy Gyula gróf miniszterelnök 49,

Anhanger György II. éves bölcsész 41,

Atlasz Móricz boldogi lakos 17,

Bartakovics **Béla** egri érsek 51, 52, 55,

Berher Mária özvegy doktorné 19,

Csicsman **Ferencz** jászfényszarui káplán 5,

Englender aszódi lakos 47,

Eötvös József báró kultuszminiszter 52,

Eszterházy Károly gróf 37, 42,

Forgács **Antal gróf** főlovász mester 50,

Han **Pál** jászfényszarui plébános 55, 56, 57,

Hegedüs Ferencz II. éves jogász 56,

Horváth György jászfényszarui plébános 4,

Hraboszki osztály tanácsos 54,

Jankovich **György** bandériumi főkapitány 58,

Kaszabb **Gábor** segéd-kapitány 48,

Koller Andor főszolgabíró 13,

Kovács Ferencz jászfényszarui plébános 55, 56, 57,

Krammaier György III. éves bölcsész 41,

Lendvay Márton színész 34,

Leó /XIII./ pápa 35,

Lévai István eperjesi tanár 30, 31

Lévay püspök 56,

Lisznyai Damó Kálmán költő 30, 34,

Mátyás magyar király 6,

Mucsy Ferencz járáskapitány 18,

Napoleon /I./ francia császár 2, 22

Napoleon /III./ francia császár 36,

Ocsko Orbán prágai püspök 19,

Odeszkhalkiné herczeg 40,

Pálfi Ferencz gróf Magyarország főkormányzója 54, 55,

Patikárius Ferkó cigányprímás 34,

Pázmány István II. éves theológus 41.

Petőfi Sándor költő 7, 9,

Priviczer István helyhatósági helyettes elnök 54, 55,

Ráday Gedeon Jász- és kunterületek főkapitánya 49, 50,

Rákosy László hírlapíró 30, 34

Reményi Ede hegedűművész 34,

Russai Imre jászfényszarui lakos 35, 36, 38, 40, 41, 42, 43,

Sándor Pál jászfényszarui képviselő 53, 54, 55,

Schopper György dr. rozsnyói megyés püspök 35,

Schwarcz Hermann 12,

Scipiades József ügyvéd, közjegyző 52,

Sebestyén József besenyszögi plébános 40,

Simor János bíbornok, hercegprímás, esztergomi érsek 42,

Sipos Imre okleveles ügyvéd 44,

Sismis Mihály megyei esküdt 55,

Stanczel Anna jászfényszarui tanítónő 13,

Stipula József jászberényi prépost plébános 5,

SZabadi Mihály kasznár 25,

Székely József költő 34,

Szokoly Viktor író 30, 34,

Ullman József gyöngyösi lakos 17, 22,

Vágó Pál festőművész 30,

Vahot Imre író 30, 33, 34,

Vass Albert dr. II. éves theológus 41,

Walhner Béla III. éves theológus 41,

Walther Borbála miniszteri tanácsosné 20,

Weinkcheim Béla báró belügyminiszter 50,

Zichy Elemér gróf 25, 35,

ZSendovics József főtisztelendő titkár 56,

Szómagyarázat

összeállította : Bugyi Márta, Tóth Tibor

audienczia = fogadás, kihallgatás
ármádia = hadsereg
baptizorium = keresztelőkápolna
bárcza = valamely pénzösszeg befizetését igazoló jegy
beamter = hivatalnok, tisztviselő
bojtár = a pásztor munkáját segítő legény
breviárium = katolikus papi zsolozsmás könyv
csolnak = csónak
declenatió = szavalás, szónoklás
depes = távirat, sürgöny
elokkupál = jogtalanul birtokba vesz
examen = iskolai vizsga
fertály = valaminek /pl. egy órának/ a negyedrésze; negyed, városrész, területrész
finánc = a vám- és pénzügyőrség tagja; pénzügyőr
font = félkilónak megfelelő tömeg- és súlymérték
fráter = testvér, áldozópappá nem szentelt szerzetes
gramatista = nyelvtannal foglalkozó tudós, kutató
grammatika = nyelvtan
gyülhely = társaskör helyisége
indóház = vasútállomás
itcze = kb. 8 dl-es űrmérték
ivoda = ivószoba, vendéglő, kocsma
juhhodály = juh ól, juhakol
káplár = tizedes
karajczár = a 19. században a legkisebb rézpénz
kasznár = a tiszttartónál egy fokozattal alacsonyabb rangú képesített uradalmi alkalmazott
kvaterkázik = férfitársaságban, beszélgetés közben csendesen iddogál, poharazgat
magazin = raktár

majszter = mester
mándli = falusi férfiak által viselt, posztóból készült rövid kabát
messzely = kb. 3 dl-nyi űrmérték folyadék mérésére mérőedény
mondur = katonai egyenruha
morfeus = az álom istene az ókori görög mitológiában
náció = nemzet
ornatus = katolikus papok szertartási díszöltözete
pantaló = hosszúnadrág
paszománt = ruhát díszítő zsinór
páter = pappá szentelt katolikus szerzetes
patrónus = védnök, pártfogó, védőszent
pikszis = szelence, kis doboz
pint = térfogategység, a magyar pint kb. 1,5 liter
regále = a nemesi tulajdonnal összekötött haszonvételek/pl. hús-, italmérési jog, malom-, vásárjog stb./
respektál = tiszteletben tart, tisztel, becsül
semestis = félév
spion = kém, besúgó, titkos ügynök
szeminárium = katolikus papnevelő intézet
szörpöl = folyadékot a szájába sziva, szürcsölve iszik
turbaly = egyéves fűféle
uncia = római és középkori súly- és pénzegységek tizenketted része
ürü = herélt kos
vicze = szóösszetételek előtagjaként a vele összetett fogalomnak alárendelt voltára utal; helyettes, al-, segéd-
vis-a-vis = a szemközti, szemben levő /ülő, álló/ szomszéd
vizitkártya = névjegykártya
zsuppszalma = tetőfedésre való hosszú, töretlen szalma

Magyar értelmező kéziszótár Akadémia Kiadó, Budapest, 1982.
Idegen szavak és kifejezések szótára Akadémia Kiadó, Budapest, 1986.

FÉNYSZARUIAK BARÁTI EGYESÜLETÉNEK
Kiss József Helytörténeti Kutatócsoportja
5126 Jászfényszaru, Fürst Sándor út 1. Pf.:17.

A FÉBE Kiss József Helytörténeti Kutatócsoportja Szűcs Mihályra vonatkozó korabeli újsághírekből tesz közzé válogatást, megjelölve a forrást.

„Haladunk: eddig városunkban egy gőzmalom volt. Most kettő lesz, mely Szűcs Mihály közbirtokos úr által készítették."[3] /1874.03.18./

„1886. deczember 27-én Szűcs Mihály főbíró és neje 10 fiút és 10 leányt karácsonyi ajándékként egész öltözet téli ruházattal egyénenként elláttak."[2]

„1890.május 1-én az egész környéken közszeretetben és megbecsülésben álló Szűcs Mihály bátyánkat és kedves nejét Boros Rózsika kisleány és Stanczel Anna tanítónő köszöntik május reggelén, majd nefelecs és gyöngyvirág mirtuszt nyújtottak át."[1]

„Szűcs Mihály bátyánk nagy ovációval választatott 1890.decz.10-én újból Fénszaru község főbírájává. A választás d.e. 9 órakor kezdődött s tartott d.u. 3 óráig. Beadott 193 szavazat, melyből Szűcs Mihály 158 szavazatot kapott. Este pedig a lelkesült közönség imponáns fáklyászenével tisztelte meg főbíróját. A főbíró ezen öröm nap ünnepére 200 Ft árú ruhaneműt osztott ki a szegény gyerekek között. Boldog az a község aki oly talpig becsületes, művelt s tekintélyes főbírót választott."[1]

„1890.dec. 24. karácsonyfa leleplezéssel egybekötött bethlemi pásztor játék ünnepséget tartottak a r.k. tanoncaik közreműködésével, melyet Márkus János tanító tanította be. Szűcs Mihály és Berze Terézia 27 szegény jó magaviseletű tanulót ajándékoztak meg."[1]

„Egy érdekes könyvecske

Néhány nap múlva egy kicsi füzet hagyja el a berényi nyomda sajtóját, úgy tartalmával, mint képeivel és díszes kiállításaival hivatva van megyeszerte, de különösen itt a Jászságban nem mindennapi feltűnést kelteni, mert szerzőjét, a nevető filozófust- ki nemcsak maga nevet mindig szívesen, de másokat is szeret megkaczagtatni - ismerjük mindnyájan és egy-egy jó ötletére derülten emlékezünk vissza.

Szűcs Misa bácsi, a kitűnő kedélyű fénszarui főbíró, bízta nyomdafestékre élettörténetét, mely ugyan a nagy folyókhoz képest úgy viszonylik, mint a

Duna a Galgához, de a kicsi patakban is fodrozik nem egy pajkos hullám melynek joviális történetét érdemes elolvasni.

Nagy időket élt át Misa bácsi, de nagy tapintattal ő ezek ecsetelésére nem terjed ki,

hanem igen találóan keretet ad hozzá, a népélet és felfogás egyszerű, de eredeti keretjét és nem egy képben találóan jellemzi az üde, találó falusi gondolkodást, midőn győzelmet arat a rafinált műveltség léha nagyképűsködése felett.
Az öreg sokat utazott ember. Bejárta Bécset, Prágát, Drezdát, meglátogatta a szent sírt, lábat csókolt XIII. Leo pápának Rómában és e világlátás nagy hasznára vált. Világosan gondolkodó, természetes fő, ki minden nagyobb pretenzió nélkül adja elő mondókáját és mindig van mondanivalója. A tudákosság árja nem ragadja el, hű marad azon egyszerű magyar jelleghez, melynek tipikus alakja.
Hogy néha-néha talán kissé nagyokat hív- szívesen megbocsátjuk neki, mert zamatos humorral teszi.
A füzet nyolcz sikerült illusztráczió díszíti, melyet Nemess pesti művész készített ügyes konczenczióval és valóságos portraitszerű hűséggel. E rajzokon látjuk Misa bácsit mint fiatal házast, később mint banderistát a koronázás idejéből, megismerjük családi körében, látjuk régi és mostani házát, Fénszaru község főterét és czímképben őt és nejét mostani alakjukban. A képek egyik legérdekesebbike midőn szolgájával együtt Drezdában egy szász „gesdarme" arretálja. De hogy miért és hogyan azt nem áruljuk el.
A szerző beleegyezésével egyik illusztráczióval együtt - mely legfénysesebben igazolja „tekintetes uraságát" - közlünk egy részletet ezen eredeti emlékiratból.
A füzet ára 50 kr. lesz és megrendelhető levélben szerzőnél Jász-Fénszarun."[2] /1892.10.08./
„1892. deczember 18-i megye bizottsági tagválasztás.
Jász-Fénszaruról virilis: Han Pál plébános, választottak : Tóth János főjegyző, Tiringer Ödön jegyző, Szűcs Mihály főbíró, Jáger István belrendőr és Rimóczi Sándor."[1]
„Jászfényszarui tisztújítás
A község java-része s értelmesebbjei a mai főbíró Szűcs Mihály körül csoportosulnak, kinek úgyszólván harminc éves praxisa, tekintélye, puritán becsületessége és vas szigora a községnek ma igazán szüksége van. És aki egyedül hivatott tehetségével s erkölcsi súlyánál fogva a főbírói tisztséget betölteni.
A község érdekében anyi jót s nemest cselekedett, aki a község culturális haladását saját vagyonából is olyan szépen segíti elő."[1] /1893.12.05./
„1894 július 12-én főbíróválasztás Jász-Fényszarun. E czím alatt Miska bátyánknak lapunk múlt számában előre gratuláltunk. Most azonban mint tényt regisztráljuk, hogy Szűcs Mihály urat ‚dacára az ellene folytatott áskálódásnak: ez uttal ismét óriási többséggel választották meg Jász-Fényszaru község főbírájává. A 152

szavazat közül - Miska bátyánk -127-et kapott. Ismételten gratulálunk Jász-Fényszarunak a szerencsés választáshoz Miska bátyánknak pedig azt kívánjuk, hogy még 30 évig viselje a főbírói pálczát."[1]

„Arany lakodalom. Szűcs Mihály jászfényszarui főbíró, a mindanyiunk szeretett Miska bátyja a múlt hó végén tartotta meg arany lakodalmát Budapesten az egyetemi templomban, hol a jubiláló párt Való Simon pápai kamarás, tanulmányi felügyelő áldotta meg. Az ünnepélyen a főváros továbbá az írók és művészek kitűnőségei közül többen vettek részt s ez alkalomból a jubiláris pár 200 Frtot tett le a magyar írók segély egylete javára. Szívünkből kívánjuk, hogy úgy Miska bátyánk mint kedves neje a maihoz hasonló egészségben üljék meg gyémánt lakodalmukat."[1] /1895.06.06./

„Jászfényszaru. Mint értesültek itt f. hó 10-én reggel istentisztelet volt, utána pedig közgyűlés a községházánál. Holnap f. hó 17-én a tanítói kar az iskola termeiben „ milleniumi tánczestélyt" rendez az iskolai népkönyvtaár javára. Belépődíj: személyjegy 1 frt, családjegy 1 frt 51 kr."[2] /1896.05.16./

„Szűcs Mihály és neje Berze Terézia jászfényszarui lakosok, mint értesülünk az ezredéves honalapítás emlékére az ottani népiskolánál 100 Ft-os alapítványt tettek oly czélból, hogy az összeg évi kamataiból azon 6-ik fiú és leány növendékek jutalmaztassanak, kik a magyar történelemből jeles előmenetelt tanúsítanak."[1] /1896.05.21./

„Millenniumi ünnepség Jász-Fényszarun

Május 10-én az országos ünnepség napján hálaadó istentisztelet volt reggel 8 órakor, d.u. 4 órakor pedig tartott a város díszközgyűlése, amelyen Szűcs Mihály főbíró váratlan meglepetésben részesítette a község atyáit u.i. jótéteményekben nem fukarkodó jobbját ez alkalommal is ki nyujtván és 100 frt adományt tett iskolai czélokra, oly képen, hogy adománya évi kamatát a magyarok történetében legjobb haladást tett két helyi iskolás gyerek kapja. Nemes tettét nagy éljenzéssel fogadta, s jegyzőkönyvileg megörökítendőnek határozta a képviselő testület, s gyűlés után testületileg, a tanítói karral együtt adományozó lakásán nemes lelkű alapítványért köszönetét fejezte ki.Május 14-én pedig a „Gazda kör" tartott kirándulást a község erdejébe, 12
órakor zászlókkal, taraczk durrogás és zeneszó mellett indult ki a menet, hol már párolgó „gulyáshús" várta az érkezőket, melynek eltöltése után táncz
volt esti 7 óráig. Hazafias felköszöntésekből sem volt hiány, kiemelkedő az elhangzott beszédekből Velkei Ádám községi ellenőr, ez időszerint h. főjegy-ző, a nevezett kör jegyzőjének beszéde, ki mint az ünneplők hivatalos szónoka alkalmi, s a kör intenciójának megfelelő beszéddel lelkesíté a jelen voltakat.

Május 16-án este nagyszerű kivilágítással ünnepelt a község, az egész város fénytegerben úszott, néhol az ünnepséget jelző gyönyörű dekorátiok, feliratok stb. stb. emelék az est ünnepélyességét, ezen szép kis városban igazán ritka látványosság úgy szólván praeludiuma volt a következő napon tartandó iskolai ünnepélynek. Ezen szépen lefolyt és mondhatni fényesen sikerült ünnepélyről igen-igen sokat lehetne írni, megérdemelné; meglátszott az egész ünnepélyen a tanítói kar fáradhatlan odaadó buzgalma, hogy az ünnepséget az ezredévhez méltóvá tegyék. Fáradozások megteszi a gyümölcsét, mert jelen levők oly kedves emlékkel távoztak az ünnepélyről, hogy egyhamar feledni nem fogják. Az ünnepély kezdetét vette reggel 7 órakor hálaadó istentisztelettel, melyen az iskolás-gyerekek énekkara énekelt alkalmi egyházi mise éneket, úgyszintén a „Himnuszt" és „Szózatot". Mise után az iskola előtt felállított díszes tribünhöz vonult az iskolás - gyerekek légiója, s a község érdemes plébánossa Han Pál úr fenkölt szellemű, majdnem háromnegyed óráig tartó hazafias beszédet mondott, melynek hatása meglátszott anyira, hogy nemcsak a nők, de a férfiak szemébe is csillogott lelkesedés tüze és könnye, ezután az összes iskolásgyermekek elénekelték a „Himnuszt" és folyt tovább a minisztérium által kiadott utasítás szerint szép rendben és páratlan eredménynyel, úgy szólván gyönyörködhetett a jelenlévő, az iskolásgyerekek által előadott szebbnél szebb szavalatokban, kiemelendő még az ünnepélyen Kertész János tanító szavalata és Márkus János tanító záróbeszéde, a „Szózat" eléneklésével az ünnepélyes aktus 3/4 11 órakor ért véget, melyet 80 terítékű bankett követett, hol a községbe véletlenül érkezett Márkus József országos képviselő is részt vett, toaszt sikerültnél sikerültebb volt quastum satis, kiemelkedő Márkus József országos képviselő úr által a tanítói karra mondott nagyszabású érvekben gazdag toaszt. 17-én este az ünnepség kiegésítéséül az iskola termeiben a tanítói kar által tánczestély rendeztetett, mely kifogástalan csinos bál volt, a jelen volt „Milleniumi rózsákból" többen magyar ruhában, bokor ugró szoknya, piros pruszlik és ingválban jelentett meg, kik fess szép öltözetükkel

bebizonyították, hogy nincs párja a magyar nőnek és a magyar viseletnek. A víg kedvnek a hajnali harangszó vetett végett." /1896.05.23./[2]

„ADRIA Szálloda Budapest

Elsőrangú szálloda, fényesen, újonnan berendezve a fő és székváros központjában Kerepesi út 41-ik szám alatt, a Népszínház mellett.

1 udvari szoba 1 ágygyal 2 Ft

1 udvari szoba 2 ágygyal 3 Ft

villanyvilágítás, központi fűtés és vízvezeték a szobában."[1] /1896.05.28./

(A forint értékének mai összehasonlítására.)

„Jász-Fénszaru községben a tisztújítás Balogh Sándor főszolgabíró elnöklete alatt f.hó 10-én tartatott meg. Megválasztották: főbíróvá: Szűcs Mihály /régi/, II-od bíró: Dobák Imre /új/, I-ső tanácsnok: Rimóczy József /új/, II. tanácsnok: Jáger István /régi/, III. tanácsnok: Csákány Mátyás /új/, IV. tanácsnok: Ézsiás Imre Flóri /régi/, V. tanácsnok: K. Kovács Péter /régi/. Pénztárnoknak: Dávid József /régi/, közgyámnak: Cserháti Joakhim /régi/."[1] /1896.12.17./

„Miska bátyánk Jászfényszaru község érdemes polgára hosszú időn át volt főbírája, vármegyei törvényhatósági bizottsági tag, több közművelődési egylet tagja munkás életének 81. évében decz. 29-én meghalt. Az elhunyt jótékonyságáról volt híres és emlékét úgy a fényszaruiak mint a vidék híven fogja megőrizni.

A következő jelentést kaptuk:

Özv. Szűcs Mihályné szül. Berze Terézia, mint neje, úgy a maga, mint számos rokonaik nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatja a felejthetetlen hitves, Szűcs Mihály földbirtokos, megyebizottsági tag, s több közművelődési egyesület tagjának 1903. évi deczember 29-én reggel fél 4 órakor életének 81-ik, házasságának 59-ik évében hoszas szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatatos felvétele után történt gyászos elhunytát.

A boldogult hűlt tetemei szerdán f. év deczember 30-án d.u. 2 órakor fognak a jászfényszarui sírkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent miseáldozat szerdán, f. évi deczember 30-án d.e. 9 órakor fog a családi kápolnában a Mindenhatónak bemutattatni.

Jászfényszaru, 1903. deczember 29-én.

Áldás és Béke lengjen drága porai fölött."[1]

Források:

1. Jászberény és Vidéke Társadalmi Hetilap
2. Jászság Társadalmi Hetilap
3. Jász-Kunság Vegyes Tartalmú Hetilap

Berze Terézia és Szűcs Mihály
1827-1913 1823-1903
kb. 1900-ban készült dagerrotípia

Szűcs István
1855-1879
Ismeretlen festő olajképe
készült kb. 1878-ban

Felsőtemetői kápolna /1996/

A kápolna bejárata fölött elhelyezett dombormű /1996/

Szűcs Mihály lakóháza , amely a Szabadság út-Fürst Sándor út baloldali sarkon állt. 1975-ben került szanálásra és lebontásra. A fotó 1974-ben készült.

Szűcs Mihály lakóháza helyén ma a Jászsági AFÉSZ Ruházati boltja van. /1996/

FÉNYSZARUIAK BARÁTI EGYESÜLETÉNEK
Kiss József Helytörténeti Kutatócsoportja
5126 Jászfényszaru, Fürst Sándor út 1. Pf.:17.

A FÉBE Kiss József Helytörténeti Kutatócsoportja elhatározta, hogy a könyv mellékleteként a Szűcs família családfáját összeállítja.

Jászfényszarun Udvarhelyi János plébános 1692-ben kezdte az anyakönyvek vezetését, amely azóta folyamatosan történik. A település lakóinak száma ekkor 1600-1800 fő körül lehetett. Az állami anyakönyvezés 1895. október 1-jétől került bevezetésre.

A kutatásnál kiindulási alapot Szűcs Mihály könyvében szereplő „1823-at írtak az emberek a mikor én az őszi évszak Szt. Mihály napján legelőször láttam a napvilágot..." születési időpontjának megjelölése adta.

Az egyházi anyakönyvben születésének bejegyzését 1823. szeptember 29-én megtaláltuk, ahol szerepelt édesapja és édesanyja neve is. A szülők neve alapján kutattuk testvéreit, majd azok leszármazottait. Sikerült megtalálni Szűcs Mihály apai és anyai nagyszüleinek neveit is.

A családfa a XVIII. század közepétől Szűcs Mihály nagyapjától, Szűcs Jánostól indul és az 1910-es és 1920-as években született 6. illetve 7. generációval fejeződik be, mintegy 170-180 évet ölelve át.

A családfa táblázatokban 32 fő élő Szűcs leszármazott vagy feleség, férj szerepel, adataikat 1996. április 30-val zártuk le.

A Szűcs családnévhez házasság folytán 101 különböző családnév kapcsolódott.

Napjainkig további 3 generáció él, akik a családfa kimutatásba bekerült utolsó generációjának gyermekei, unokái, dédunokái.

A családfa tanulmányozása során az élő leszármazottak megismerhetik őseiket, szűkebb és tágabb rokonságukat, de másoknak is érdekes lehet az adatokból következtetések levonása egy-egy korra, korszakra. Így az átlagéletkor, halandóság, a gyermekek családon belüli száma, a csecsemő és gyermekkori halandóság aránya, a keresztnevek gyakorisága vagy a Szűcs családhoz házasság folytán kapcsolódó családok rokonná válása, stb.

A ma élő leszármazottak többsége már nem Jászfényszarun lakik, hanem az ország számos településén, de élnek leszármazottak Svédországban és Kanadában is.

A kutatásban résztvevők bíznak benne, hogy a családfa közzétételével az olvasóknak sok új és érdekes információval tudnak szolgálni.

I. TÁBLÁZAT: Szűcs Mihály és testvéreinek, szüleinek adatait és a nagyszülők nevét tartalmazza.
II. TÁBLÁZAT: Szűcs Mihály bátyjának, Szűcs András Rozália lányának leszármazottait tartalmazza.
III. TÁBLÁZAT: Szűcs Mihály bátyjának, Szűcs Istvánnak gyermekeit tartalmazza.
III/1. TÁBLÁZAT: Szűcs István Anna nevű gyermekének leszármazottjai.
III/2. TÁBLÁZAT: Szűcs István Ilona nevű gyermekének leszármazottjai.
III/3. TÁBLÁZAT: Szűcs István István nevű gyermekének leszármazottjai.
IV. TÁBLÁZAT: Szűcs Mihály bátyjának, Szűcs Józsefnek gyermekeit tartalmazza.
IV/1. TÁBLÁZAT: Szűcs József István nevű gyermekének leszármazottjai.
IV/2. TÁBLÁZAT: Szűcs József Teréz nevű gyermekének leszármazottjai.
IV/3. TÁBLÁZAT: Szűcs József József nevű gyermekének leszármazottjai.

A táblázatban szereplő jelmagyarázatok:
🡐A nyíl száránál szereplők a nyíl hegyénél feltüntetett személy szülei.
† az adott személy elhalálozott
Hk.: házasságkötés
Hk.felbontva : a házasságkötés felbontva
A **vastagon szedett nevek** a vérszerinti leszármazottakat mutatja.
🡓 A lefelé mutató nyíl alatt szereplők a nyíl feletti személyek gyermekei.

A FÉBE Kiss József Helytörténeti Kutatócsoportja köszönetet mond:
- Ivánkai József esperes, plébános úrnak, hogy lehetővé tette és segítette az egyházi anyakönyvekben való kutatást.
- A leszármazottaknak, hogy családjukra vonatkozó adatok biztosításával segítették, gyorsították kutatási munkánkat.

A családfa kutatásban részt vettek:
Bugyi Márta, Ézsiás Istvánné, Tóth Tibor, Varga Gábor és Vargáné Dobák Tünde.

A családfa táblázatokat tervezte : Tóth Tibor

A táblázatokat számítógépre vitték: Cserháti Zsolt, ifj Cserháti Vencel

Köszönet a könyv újrakiadása alkalmából

A Fényszaruiak Baráti Egyesülete Szűcs Mihály által írt könyvének újra kiadása kapcsán köszönetet mond:

Lantos Péter tanárnak, akitől először hallottunk a könyv létezéséről.

Kiss Jánosnak és feleségének, Márkus Erzsébetnek, akik munkapéldányra rendelkezésünkre bocsátották a tulajdonukban levő 1892-es kiadású könyvet.

Kis Etelkának - özv. Szűcs Mihályné Berze Terézia keresztlányának-, aki sok személyes élménnyel és tárgyi emlékkel segítette munkánkat.

Dr. H. Bathó Editnek, a Jász Múzeum igazgatójának, akitől a múzeum tulajdonában levő eredeti könyvet a hasonmás kiadáshoz megkaptuk.

A könyvet ismertető és népszerűsítő cikkek közléséért a Mi Újság Fényszarun? című helyi lap szerkesztőségének.

Az előfizetők gyűjtésében közreműködő Városi Könyvtár, TOTÓ-LOTTÓZÓ, Takarékszövetkezeti Kirendeltség kollektíváinak, valamint Lukács Pál és Tóthné Basa Éva egyéni gyűjtőknek.

Mindazon személyeknek, akik bármilyen módon és formában munkájukkal és tevékenységükkel hozzájárultak a könyv megjelentetéséhez.

Ezt a könyvet

szülőföldünk szeretetétől, őseink iránti tiszteletétől indíttatva a

Honfoglalás 1100 éves évfordulójára
a Fényszaruiak Baráti Egyesületének gondozásában
1996. augusztus 20-ára megjelentetik:

I. Támogatók

Alföldi Nyomda Részvénytársaság, Debrecen
Autóelektró KFT, Jászberény
Általános Fogyasztási Szövetkezetek Országos Szövetsége, Budapest
„BÉKE" Mg. Termelőszövetkezet, Jászfényszaru
COLÓNIA Biztosító Rt. 16. Területi Igazgatóság, Jászberény
Jászfényszaru és Vidéke Körzeti Takarékszövetkezet, Jászberény
Jászfényszaru Város Önkormányzata
„Jászfényszaruért" Alapítvány, Jászfényszaru
Jász- Nagykun- Szolnok Megye Önkormányzata, Szolnok
JÁSZTÁP KFT, Jászfényszaru
Magyar Posta Részvénytársaság Debreceni Igazgatósága, Debrecen
ORSZÁGOS TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS KERESKEDELMI BANK Rt.
Dr. Dobák Miklós tanszékvezető egyetemi tanár, Budaörs
Ézsiás Vencel mezőgazdasági vállalkozó, Jászfényszaru
Mészáros Ferenc ny. optikus, Kävlinge, Svédország
Penczner Pál festőművész, Memphis, USA
Szabó Imrefia Béla képzőművész, Szolnok
Dr. Tóth Katalin gyermek szakorvos, Abony
Dr. Tóth Lajos belgyógyász szakorvos, Dunakiliti
Tóth Tibor munkaügyi csoportvezető, Jászfényszaru
Varga Gábor elektronikai műszerész, Jászfényszaru
Vargáné Dobák Tünde nyelvtanár, Jászfényszaru

II. Előfizetők

Abony

Dr. Tóth Katalin gyermek szakorvos

Budapest

„A JÁSZSÁGÉRT" Alapítvány
Bagi János nyugdíjas
Balázs Géza ny. főkönyvelő
Berze István ny. villamosmérnök
Berze László nyugdíjas
Both Gabriella eladó
Cserháti Ágnes RTV. bemondója. szerkesztő riporter
Cserháti Antal nyugdíjas
Csige István ny. BM. dolgozó
Ditié Adrienn nyugdíjas
Ditié Lujza nyugdíjas
Dr. Dobák Miklós tanszékvezető egyetemi tanár
Dobák Zsuzsanna osztályvezető
Dr. Dobos László közgazdász. szociológus
Dr. Füredi Kálmán pénzintézeti könyvszakértő
Gazsi Attila egyetemi hallgató
Guba Ferenc könyvtáros
Gulyás Erika építész tervező
Gulyás Imre nyugdíjas
ifj. Gulyás Imre technikus
Dr. Harangozó Adrienn orvos
Dr. Horváth Lászlóné ny. építészmérnök
Hunka Béláné nyugdíjas
Jászok Egyesülete
Juhász Mária tanár
Kómár Elemérné nyugdíjas
Penczner Antal művezető
Pethő Ferenc mezőgazdasági vállalkozó
Pető Ferenc BM.dolgozó
Dr. Rácz Lajos jogász
Sándor László vállalkozó
Sugárné Koncsek Aranka helytörténeti kutató
Tamus Béla műszaki ellenőr
Tóth Zoltán tűzvédelmi előadó
Zsámboki Zsolt a MR bemondója. a Duna TV hírszerkesztője

Cibakháza

Jáger János tanár

Csány

özv. Agócs Józsefné háztartásbeli

Dunakiliti

Dr. Tóth Lajos belgyógyász szakorvos

Gödöllő

Dobák Imre VOLÁN dolgozó
Kármán Zoltánné tanító
Nyíri Imréné ny. telefon kezelő

Hatvan

Harangozó Miklós gazd. igazgató

Hegedűs Albertné női szabó
Penczner Károly biztonsági őr
Szabó Krisztina főiskolai tanár
Szabó Lajosné tanár

Heves

Harangozó Imre egyetemi hallgató
Dr. Harangozó Imre orvos
Dr. Harangozó Imréné orvos
Dr. Szegő Imre orvos

Jászágó

Guba Zsuzsanna ált. isk. tanár
Macsi Sándor ny. igazgató, helytörténeti kutató
Mozsár Lászlóné könyvtáros

Jászberény

Babucs Zoltán egyetemista és demonstrátor
Bogya Tünde tanuló
Csizmadia Bálintné munkaügyi előadó
Gazsi István egyetemi hallgató
dr. H. Bathó Edit múzeumigazgató
JÁSZ Múzeum
Keszthelyi Lászlóné nyugdíjas
Lados Balázs ügyvezető igazgató
Lázár Mihályné könyvelő
Muhoray György muzeológus
Turza József igazgató
Városi Könyvtár
Velkeiné Pócz Ilona tanár

Jászfelsőszentgyörgy

Szíjártó Jánosné főmunkatárs

Jászfényszaru

Balázs Tihamérné háztartásvezető
Bali László gépkocsivezető
Bali Lászlóné vállalkozó
Baranyi Józsefné nyugdíjas
Barna Géza és családja kerekesdő
Barna Sándorné magánkereskedő
Barna Valéria gyógyszerész technikus
Basa Imréné nyugdíjas
özv. Basa Józsefné nyugdíjas
Benedekné Berényi Magdolna bedolgozó
Berényi Ferenc tanár
Berze Lászlóné könyvtáros
Boda Andorné betanított munkás
özv. Bognár Józsefné nyugdíjas
Bolya Istvánné ápolónő
Borbély Nikolett tanuló
Bordás Ferenc ny. tsz. tag
Bordásné Kovács Katalin főelőadó
Bugyi Márta kereskedelmi előadó
Búzás Alajosné ny. bet. munkás
Czeglédi Dóra ált. isk. tanuló
Czeglédi Pálné nyugdíjas
Csáki Sándorné ügyvezető igazgató
Cserháti Norbert tanuló
Cserháti Pál nyugdíjas
Cserháti Tibor kereskedő
Cserháti Vencel ügyvezető
ifj. Cserháti Vencel közgazdasági programozó matematikus
Cserháti Vencelné könyvelő
Cserháti Vencelné nyugdíjas
Cserháti Zsolt főiskolai hallgató
Cseszkó Imréné nyugdíjas
Cseszkó Tímea középisk. tanuló
Csomor Csilla színművész

Demeter Lajos asztalos
Dobák Beáta óvodás
Dobák Jánosné nyugdíjas
Dobák Jánosné nyugdíjas
Dobák József villanyszerelő
Dobák Kornélia kútkezelő
Dobák Mónika középiskolai tanuló
Dugonics Lajosné gondozónő
Ézsiás Imre nyugdíjas
Ézsiás István gépészmérnök
Ézsiás Istvánné ny. ált.isk.tanár
Ézsiás Pálné adminisztratív dolgozó
Ézsiás Vencel nyugdíjas
Ézsiás Vencel mezőgazdasági vállalkozó
Fáczán Pál kőműves
Faragó Lászlóné ny. üzletvezető
Farkas Aladárné gondozónő
Farkas Ferencné textil ipari Meo-s
Farkas Terézia ny. kereskedő
Fehér Valéria gimnáziumi tanuló
Fekete Imre szalagmunkás
Felber István tanuló
Fózer Lászlóné előadó
Földvári János szerszámkészítő
Gajdics Gyula nyugdíjas
Gajdics Pálné varrónő
Gebura Istvánné vállalkozó
özv. Giczey Miklósné nyugdíjas
Gódor József VÁM ügyintéző
Görbe Jánosné nyugdíjas
Guba István nyugdíjas
Győri Antalné ny. könyvelő
Győri Ernő ig. elnök
Győri János alpolgármester
Győriné Dr. Czeglédi Márta polgármester
Hangosi Orsolya tanuló
Harangozó Imre nyugdíjas
Harangozó Imréné nyugdíjas
Horváth Lászlóné nyugdíjas
Horváth Lukácsné varrónő
Jáger Adrienn és Dóra tanulók
Jáger István ny. energetikus
Jáger János vállalkozó
Jáger Sándor mezőgazdasági vállalkozó
Jáger Sándor nyugdíjas
Johancsik Imre postai kézbesítő
Juhász Imréné nyugdíjas
Káposzta Sándorné óvónő
Karizs Pál nyugdíjas
Kaszai Tamás BM. dolgozó
Kis Etelka nyugdíjas
Kis Sándor gépkocsi vezető
Kiss Antalné nyugdíjas
Kiss B. Jánosné gondozónő
Kiss Ferencné kézbesítő
Kiss János nyugdíjas
Kiss Józsefné nyugdíjas
Kiss Szidónia ny. tanító
Kiss Zoltánné gondozónő
Kollár Csaba főiskolai hallgató
Koltay József kántor
Kompolti János egyházi dolgozó
Kónyáné Kolozs Katalin adó ügyintéző
Kovács Adrienn magánkereskedő
Kovács Andrásné ny. tanár
Kovács József kocsivizsgáló
Kovács László géplakatos
Kovács László magánkereskedő
Kovács Lászlóné magánkereskedő
Kovács Tímea főiskolai hallgató
Kővágó Jánosné óvónő
Ladányi Judit vállalkozó
Langó Balázs nyugdíjas
Langó János nyugdíjas

Langó Rudolfné nyugdíjas
Lantos Péter pedagógus
Lázárné Both Mária tanár
Lőrinczi Sándorné takarítónő
Luda Lajos nyugdíjas
Lukács Pál asztalos
Lukácsiné Vadász Erzsébet
kalapgyártó
Maróti István gépkocsivezető
Marton Gyuláné társadalmi
gondozónő
Megyaszai Józsefné üzemvezető
Menczel Györgyné távgépíró**Mészáros**
László nyugdíjas
Mészáros Tivadar pedagógus
Mezei Csilla tanuló
Mezeiné Folyó Angéla óvónő
Mezeiné Lajkó Csilla varrónő
Morvainé Palócz Éva
anyakönyvvezető
Nagy István nyugdíjas
Nagy József építész technikus
Nagy Piroska szülésznő
Nagyné Faragó Mária Műv.Ház
igazgató
Oldal László észlelő
özv. Ormai Pálné nyugdíjas
Ördög János magángazdálkodó
Pál Lászlóné nyugdíjas
Palkovics Béláné nyugdíjas
Palócz Imre anyagbeszerző
Palócz Imréné nyugdíjas
özv. Palócz Imréné nyugdíjas
Penczner Antal nyugdíjas
Penczner Béla nyugdíjas
özv. Penczner Károlyné nyugdíjas
Penczner Miklós nyugdíjas
Penczner Piroska nyugdíjas
Petelen László ács
Petelen László villanyszerelő
Péter Lászlóné tanítónő
Pethes Sándorné nyugdíjas
Pető Antal nyugdíjas
Pető Ferenc nyugdíjas
Pető Ottó telefon szerelő
Pető Zsolt tanuló
Petőné Nagy Angéla varrónő
Pluhár Gyula ny. szakács
özv. Rácz Istvánné nyugdíjas
Radics Rudolfné mezőgazdasági
dolgozó
Rajna József nyugdíjas
ifj. Rajna József gáz-vízvezeték
szerelő
Rékasiné Török Judit vállalkozó
Riegg Gábor főiskolai hallgató
Rimóczi József ny. tsz. tag
özv. Rubint Imréné nyugdíjas
Rubint Róbert BM. dolgozó
Rusai Vencel ny. vasúti tiszt
Rusainé Piliskó Mária kereskedő
Sándor Béláné üzletkötő
Sándorné Tóth Éva hitoktató
Sápi Zsófia Kata óvodás
Sass Róbertné ny. szakács
Sinkovics Ferencné nyugdíjas
Sugár Istvánné könyvtárigazgató
Szabó László közművelődési előadó
Szalóki János lakatos
Szeleczki Lajos nyugdíjas
Szénási Mihály építőipari vállalk.
Szentes István nyugdíjas
Szlávik Tibor vállalkozó
Szűcs Imréné nyugdíjas
Szűcs István nyugdíjas
Takács László gépkocsi vezető
Tamus Angéla Erzsébet
könyvtáros

Tamus József üzemmérnök
Tanczikó Ferencné gondozónő
Telek Annamária ált. isk. tanuló
Tóth Györgyné tanító
Tóth Lajosné nyugdíjas
Tóth Tibor munkaügyi csoportvezető
Tóth Zoltánné nyugdíjas
Tóthné Basa Éva nevelőszülői felügyelő
Tóthné Klippán Hedvig tanítónő
Török Imre magántermelő
Török Imréné iskolatitkár
Török István nyugdíjas
Török Józsefné nyugdíjas
Törökné Harmath Ilona vállalkozó
Varga Gábor műszerész
Vargáné Dobák Tünde tanár
Városi Könyvtár
Vas László vállalkozó
Vass Imre villanyszerelő
Vass Imréné női szabó
Víg János nyugdíjas
Vígné Annus Katalin gondozónő
Zsámboki Sándor harangozó
Zsólyomi Imre villanyszerelő
Zsólyomi Imréné nyugdíjas
868-as számú Csörsz Vezér Cserkészcsapat

Karcag

Ézsiás Antal igazgatóhelyettes

Kecskemét

Kiss János kertészmérnök

Kéty

Turbuk Józsefné óvónő

Mosonmagyaróvár

Győri Tibor kutatómérnök

Nagyréde

Juhász Imre osztályvezető

Pusztamonostor

Dr. Dajkó György orvos
Kónya Pálné Szűcs Margit nyugdíjas
Magda Györgyné TB. ügyintéző

Putnok

Ézsiás János tanár

Sopron

Juhászné Barna Marianna egészségügyi dolgozó

Szeged

Dr. Mozsár Ferenc egyetemi adjunktus

Szentlőrinckáta

Boroznaki Lajosné Penczner Ilona tanító

Szolnok

Bálint Istvánné nyugdíjas
Megyei Levéltár
Nagyné Kiss Mária főmunkatárs
Szabó Imrefia Béla képzőművész

Szombathely

Dienes József osztályvezető

Taktaszada

Benyus Józsefné gyógyszertári asszisztens

Tatabánya

Sütöri Károlyné orvos asszisztens

Várpalota

Cserháti Imre ny. középisk. tanár

Vecsés

Zarandi Viktória kertészmérnök

Külföldről:

Franciaország

Madame Helene Wechtler

Svédország

Mészáros Ferenc ny. optikus
Essö Béláné ny. gondnok

USA

Penczner Pál festőművész

14 fő előfizető nem kívánta nevének szerepeltetését

FÉNYSZARUIAK BARÁTI EGYESÜLETE
5126 Jászfényszaru, Fürst Sándor út 1. Pf.:17.

Az egyesület megalakításának gondolata 1993. április 2-án a városavató ünnepség során megtartott baráti találkozón fogant.

Hat hónapos előkésztő munka után 1993. október 30-án 51 alapító tag elhatározta, hogy a szülőföld szeretetétől indíttatva létrehozza a Fényszaruiak Baráti Egyesületét.

Az egyesület alapító levelében célként fogalmazódott meg:

- A város múltjának, jelenének, jövőjének, sorsának figyelemmel kisérése, fejlődéséhez segítségnyújtás.
- Rendszeres kapcsolat kiépítése a Jászfényszaruról elszármazottak és a helyben lakók között.
- Település emlékanyagának további összegyűjtése, rendezése, bemutatása a jelenleg és a jövőben élők számára.
- A lokálpatriotizmus szellemének erősítése.

Az alakuló közgyűlés elfogadta az egyesület Működési Szabályzatát, megválasztotta az egyesület 12 fős Elnökségét és a 3 fős Ellenőrző Bizottságot.

Az egyesület tisztségviselői:

Tóth Tibor elnök /Jászfényszaru/
Nagyné Kiss Mária alelnök /Szolnok/
Mészáros László titkár /Jászfényszaru/
Nagyné Faragó Mária titkárhelyettes /Jászfényszaru/
Berze Lászlóné pénztáros /Jászfényszaru/

Az elnökség további tagjai:

Cserháti Imre /Várpalota/, Ézsiás Vencel /Jászfényszaru/, Dr. Harangozó Imre /Heves/, Jáger István./Jászfényszaru/, Jáger János /Cibakháza/, Kiss Szidónia /Jászfényszaru/, Tamus Béla /Budapest/

Az Ellenőrző Bizottság tagjai:

Kónyáné Kolozs Katalin /Jászfényszaru/, Kurunczi Sándorné /Jászfényszaru/, Zsámboki Zsolt /Budapest/

Az egyesület tagja lehet, aki születése, nevelődése munkavégzése, személyes barátsága és egyéb módon kötődik Jászfényszaruhoz, s egyetért az egyesület célkitűzéseivel, és annak megvalósítását lehetősége, képessége, jóakarata szerint segíti.

Az egyesületnek jelenleg 150-nél több tagja van.

Szeretettel várjuk a településről elkerülteket és az itt élőket az egyesület nagy családjába, tagjaink közé.

Az elmúlt közel három évben a Fényszaruiak Baráti Egyesülete sokrétű tevékenységet végzett, az egyesületen belül létrehozta a következő csoportokat:

Kiss József Helytörténeti Kutatócsoport, vezetője: Varga Gábor
Színházba Járók Baráti Köre, szervezője: Rusainé Piliskó Mária
Szűcs Mihály Lovasbandérium, kapitánya: Ézsiás Vencel

Az egyesület lehetőségein belül anyagilag is támogatja a következő csoportok tevékenységét:

Napsugár Gyermekszínpad, vezetője: Kovács Andrásné
Fortuna Együttes, vezetője: Kovács Andrásné
Iglice Gyermeknéptánc csoport, FÉBE patronáns: Törökné Harmath Ilona
Társastánc Szakkör, FÉBE patronáns : Lukács Pál

A FÉBE az elsők között lett tagszervezete a Jászok Egyesületének, és részt vesz a Város- és Faluvédők Szövetségének munkájában is.

A Fényszaruiak Baráti Egyesülete 100.000,-Ft alaptőkével létrehozta a „Jászfényszaruért”· Alapítványt. Az alapítvány olyan nemes célokat szolgál mint Jászfényszaru tudományos, kulturális, oktatási és sport életének támogatása, környezeti, esztétikai értékeinek megőrzése , gyarapítása és elismerése.

Hagyományteremtő módon évente farsang idején - február 3. hétvégéjén - megrendezi az egyesületi ”Jótékonysági műsoros estet és bált”, melynek bevétele egyesületi éves programok és az alapítványi célok megvalósítását szolgálja.

1994-től évente megrendezésre kerülnek a Fényszarui Képzőművészeti Napok, melyek a diákok nyári szünidei programját színesítik és a képzőművészetet a gyakorlatban is bemutatják.

A múlt jobb megismerését szolgálta 1994-ben a város tanuló ifjúságának három tanévre meghirdetett vetélkedő sorozata, melynek keretében helytörténeti, jászsági, és honismereti tudásra tettek szert.

Jászok Egyesületével közösen a jászok önmegváltásának 250. évfordulója tiszteletére a Jászság diákjainak meghirdetett vetélkedő döntőjére 1995. május 26-án Jászfényszarun került sor. A diákok a jászok és a Jászság történetéből mérték össze felkészültségüket.

Az egyesület kezdeményezésére bensőséges ünnepség keretében 1994. október 8-án került felavatásra a Helytörténeti Gyűjtemény falán Kiss József /1924-1989/ tanár, helytörténeti kutató munkásságát megörökítő márványtábla és a gyűjtemény felvette Kiss József nevét.

Az egyesület a múlt értékeinek megmentése érdekében felvállalta a Lehel út végén ált Nepomuki Szent János szobor helyreállítását.

Az egyesület megalakulása óta önállóan vagy társszervekkel közösen - főleg kulturális jellegű, a szabadidő hasznos eltöltése érdekében - rendszeresen szervez színházi előadásokra látogatást, önköltséges kirándulásokat, tudományos előadásokat, kiállításokat találkozókat, bemutatókat.

Az egyesület tevékenysége nyitott a település polgárai előtt, valamennyi rendezvénynél ez az elv érvényesül.

A város intézményeivel, társadalmi szervezeteivel tartalmas és sokoldalú együttműködés alakult ki, így a Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társasággal, a Petőfi Művelődési Házzal, Általános Iskola és Szakiskolával, annak Diákönkormányzatával, a Városi és Iskolai Könyvtárakkal, a helyi lap szerkesztőségével.

Jászfényszaru város önkormányzatának törekvései az egyesület céljaival több területen egybeesnek. A közös rendezvények sorozata tartalmas együttműködést eredményez, s ez mind Jászfényszaruért történik.

„JÁSZFÉNYSZARUÉRT" ALAPÍTVÁNY
5126 Jászfényszaru, Fürst Sándor út 1. Pf.:17.

A Fényszaruiak Baráti Egyesülete 1994-ben 100.000 Ft alaptőkével létrehozta a „Jászfényszaruért" Alapítványt.

Az alapítvány célja:

Jászfényszaru település tudományos, kulturális, oktatási és sport életének támogatása, környezeti, esztétikai értékeinek megőrzése, gyarapítása és elismerése. Így különösen:

- A tanulmányai során kiemelkedő felkészültséggel rendelkező, kiemelt teljesítményt nyújtó tanulók /iskolatípustól függetlenül/ anyagi támogatása és eredményeik elismerése.
- Támogatja és kezdeményezi anyagi lehetőségeihez mérten a gyermekek képességfejlesztését, tehetségek felkarolását. Ehhez közreműködik tehetséggondozó táborok, versenyek szervezésében.
- Közreműködik a sportolási lehetőségek szélesítésében, a kiemelkedő sportteljesítményt nyújtó személyeket /nevelő, sportoló, edző/, közösségeket /csapat/ támogatja, díjazza.
- Elősegíti kiadványok megjelenését a településről.
- A település esztétikai arculatának megőrzéséhez, alakításához akciókat, rendezvényeket szervez és anyagilag támogat - különös tekintettel a környezetvédelemre.

Az alapítvány nyitott, hozzá bármely magyar, illetve külföldi magán- és jogi személy csatlakozhat, amennyiben az alapítvány céljaival egyetért.

Az alapító az alapítványt határozatlan időre hozta létre.

Az alapítvány vagyonkezelő és legfőbb döntéshozó szerve az alapító által felkért 7 tagú Kuratórium.

A Kuratórium elnöke:

Mészáros László, Jászfényszaru város jegyzője

A Kuratórium tagjai:

Cserháti Ágnes, a MTV bemondója, szerkesztő riporter

Dobák Zsuzsanna, a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium osztályvezetője

Lantos Péter, a jászfényszarui Általános Iskola és Szakiskola tanára
Litkei Antal, c. prépost, esperes, nyugalmazott plébános
Rékasiné Török Judit, vállalkozó
Szűcsné Jáger Magdolna, a Samsung Magyar Rt. jászfényszarui gyárának adminisztratív vezetője

A Kuratórium tagjai tevékenységüket társadalmi munkában végzik.

Az alapítványt a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 439 nyilvántartási szám alatt vette nyilvántartásba.

Az APEH Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Igazgatósága hozzájárult ahhoz, hogy a befizetőknek a kuratórium adóalapcsökkentő kedvezmény igénybevételéhez levonásra jogosító igazolást adjon ki.

A „Jászfényszaruért" Alapítványra a Jászfényszaru és Vidéke Körzeti Takarékszövetkezet Kirendeltsége /Jászfényszaru, Szabadság út 30./ által vezetett 69500149-10141892 alapítványi számlára személyesen vagy átutalással lehet befizetni, de adományait bárki rózsaszín postai utalványon is befizetheti.

Az alapítvány kuratóriuma 1995. évben megkezdte tevékenységét.

Az alapítvány első adományát városunk tanuló ifjúsága kapta 1995. május 5-én, amikor ünnepség keretében a szabad jászok címerét ábrázoló rézdomborműt helyeztek el az általános iskola belső falán.

Hagyományteremtő céllal a tanulmányi, közösségi munkában kiemelkedő tanulóknak a tanévzárón értékes könyvjutalmat adott át a Kuratórium elnöke.

Jászfényszarun a Jászkun Redemptió 250. évfordulója tiszteletére megrendezett „A jászok és a Jászság története" című jászsági vetélkedő döntője alkalmából az alapítvány emlékbélyeget adott ki.

A Kuratórium pályázatot hirdetett meg felsőfokú tanulmányokat folytató hallgatók részére alaptandíj átvállalásra, valamint témájában a városhoz kapcsolódó diploma munka elkészítésének támogatására.
A Kuratórium öt pályázó támogatásában döntött. Ézsiás Szilvia, Langó Péter és Lénárt Olga felsőfokú tanulmányaik befejezéséig az alaptandíjnak megfelelő ösztöndíjban részesülnek, míg Berényi Anikó és Bognár Zita főiskolai hallgatók diplomamunka elkészítéséhez kapnak támogatást.

A Kuratórium hozzájárult Maróti Istvánnak 1996. évi bécsi maratoni futóversenyen való induláshoz.

A Kuratórium az anyagi fedezetet biztosította a felsőtemetői kápolna falán levő Szűcs Mihály és családja emlékét megörökítő márványtábla felújításához.

A Kuratórium anyagilag támogatja a Nepomuki Szent János szobor helyreállítását is.

A Kuratórium kezeli Koltay József kántor 50.000.Ft összegű adományát, melyet a templomi orgona felújítására ajánlott fel.

A „Jászfényszaruért" Alapítvány Kuratóriuma megköszöni a vállalkozók, a Jászfényszarun lakók és innen elkerült magánszemélyek adományait, az alapítvány számlájára történő befizetéseket, mellyel az elmúlt két évben segítettek bennünket.

Az elkövetkező időben is számítunk támogatókra, adományozókra, hogy az alpítvány céljai mind teljesebben és minél szélesebb körben valósulhassanak meg.

I. TÁBLÁZAT: Szűcs Mihály és testvéreinek, szüleinek adatait, és a nagyszülők nevét tartalmazza.

Szűcs András ←**Szűcs János**
1781.11.20. ↖Magyar Klára
†1841.05.22.
Hk: 1809.11.20.
Tornóczy András→ Tornóczy Katalin
Cziglédi Anna↗ 1790.03.11.
†1854.01.07.
↓

Katalin
1811.03.01.
†1812.07.27.

Barna József→
Szőke Erzsébet↗

András
1813.06.05.
†1884.12.20.
Hk: 1832.11.26.
Barna Rozália
1814.03.10.
†1889.10.14.
↓
Rozália
1835.05.29
†1883.01.21.
Hk: 1857.02.16.
Tusor Mihály
1833.09.04.
†1879.06.22.

András
1843.10.19.
†1846.10.06.

István
1816.02.14.
†1881.06.26.
Hk: 1840.11.23.
Tusor Verona
1818.02.01.
†1899.11.27.
↓
István
1841.10.27.
†1841.11.06.

Anna
1843.08.23.
†1906.02.11.
Hk: 1968.11.18.
Dobák János
1844.11.12.
†

Ilona
1850.02.12.
†1887.06.30.
Hk: 1872.07.30.
özv. Cserháti Mihály
1830.09.14.
†1880.03.24.

István
1854.05.22.
†1929.09.12.
Hk: 1876.05.10.
Kurunczi Terézia
1856.09.06.
†1933.10.31.

János
1860.02.18.
†1860.03.19.

József
1819.03.06.
†1872.12.07.
Hk: 1840.11.23.
Szőke Rozál
1819.08.27.
†1870.06.28.
↓
István
1844.12.12.
†1912.02.22.
I. Hk: 1874.05.13.
Ocskó Erzsébet
1856.02.13.
†1895.07.04.
II. Hk: 1895.11.20.
Czibulya Erzsébet
1860.10.14.
†1906.07.05.

József
1847.10.20.
†1847.11.14.

József
1849.12.05.
†1850.04.02.

Teréz
1851.08.14.
†1891.03.27.
I. Hk: 1868.11.25.
Levocs Mihály
1844.10.12.
†1874.03.27.
II. Hk: 1878.05.27.
Káposzta János
1851.01.24.
†1885.03.02.

József
1857.12.31.
†1925.12.07.
Hk: 1879.05.28.
Kakucska Margit
1857.10.01.
†1929.02.20.

János
1821.11.18.
†1821.11.26.

Berze János→
Levocs Ilona↗

Mihály
1823.09.29.
†1903.12.29.
Hk: 1845.01.20.
Berze Terézia
1827.08.07.
†1913.06.26.
↓
István
1851.08.14.
†1851.11.07.

Imre
1852.10.13.
†1862.01.01.

István
1855.07.22.
†1879.09.01.

Katalin
1828.03.17.
1856.01.03.
Hk: 1849.11.28.
Tamus Lőrinc ←Tamus János
1827.02.09. ↖Both Rozál
†1892.08.02.
↓
Erzsébet
1855.11.26.
†1856.01.27.

II. TÁBLÁZAT: Szűcs András Rozália nevű gyermekének leszármazottjai.

Szűcs János
Szűcs András ← Magyar Klára
← Tornóczy Katalin

Szűcs Rozália ← **Szűcs András**
1825.05.29. ↖ Barna Rozália
†1883.01.21.
Hk: 1857.02.16.
Tusor Mihály → Tusor Mihály
Vincze Anna ↗ 1833.09.04.
†1879.06.22.
↓

Rozália
1858.09.29.
†1863.08.21.

Erzsébet
1861.02.18.
†1861.03.27.

Mihály
1862.02.21.
†1862.03.30.

Anna
1863.08.08.
†1882.05.30.

Rozália
1865.12.24.
†1890.07.25.
Hk: 1883.01.10.
Johancsik Péter → Johancsik István
Both Viktória ↗ 1859.11.17.
†1917.05.05.
↓

Mihály
1868.03.08.
†1910.05.27.
Hk: 1887.02.14.
Basa Erzsébet ← Basa József
1865.11.11. ↖ Farkas Julianna
†1924.01.10.
↓

András
1870.12.09.
†1877.08.03.

Marcel Klára
1885.07.14.
†1889.07.12.

Ferdinánd
1888.02.12.
†1889.08.03.

Ilona Anna
1887.06.02.
†1969.11.11.
Hk: 1906.11.28.
Zsámboki Imre → Zsámboki Imre
Bukó Viktória ↗ 1883.02.10.
†1925.09.16.

Marcel
1889.11.25.
†1914.11.02.

Vencel
1889.11.08.
†1890.01.21.

Mária
1891.07.03.
†1951.02.07.
Hk: 1911.11.08.
Kis Imre ← Kis Sándor
1888.11.03. ↖ Kóródi Franciska
†1915.
↓

Zsámboki Imre
1907.09.20.
†1983.09.22.
Hk: 1931.11.25.
Ezsiás Sándor → Ezsiás Klára
Győri Anna ↗ 1910.01.25.
†1987.07.08.

István
1893.01.11.
†1893.01.29.

Kis Antal
1912.08.01.
†1987.05.02.
Hk: 1934.11.28.
Palócz Terézia ← Palócz Sándor
1917.05.13. ↖ Ocskó Terézia
†1993.08.08.

Sándor
1909.05.12.
†1994.11.05.
I. Hk: 1931.11.25.
Ézsiás Sándor → Ézsiás Teréz
Győri Anna ↗ 1911.10.03.
†1940.09.21.
II. Hk: 1947.07.31.
Ágoston János → Ágoston Rozália
Berényi Rozália ↗ 1924.08.31.
†1992.11.01.

Ferdinánd Nándor
1893.11.27.
†1947.09.04.

Halva született fiú
†1895.03.22.

Mária
1914.10.14.
†1987.09.20.
Hk: 1936.02.22.
Kis Boldizsár ← Kis János
1914.01.03. ↖ Menyhárt Piroska

Nándor
1911.05.18.

István
1896.03.16.
†1952.06.04.
Hk: 1924.02.28. ↙ Tamus István
Tamus Margit ← Basa Marcel
1900.08.18.
†1964.09.09.
↓

Hk: 1941.11.25.
Jáger Sándor → Jáger Katalin
Ézsiás Viktória ↗ 1920.11.27.

Tusor Antal
1924.11.29.

Mihály
1897.11.27.
†1899.01.10.
Hk: 1948.11.20.
Major Margit ← Major Balázs
1929.03.12. ↖ Szundi Erzsébet

Ilona
1919.01.01.
†1993.12.13.
Hk: 1943.10.20.
Kovács János → Kovács Sándor
Harangozó Klára ↗ 1919.10.20.

Mihály
1899.04.19.
†1900.03.19.

Ilona Rozália
1927.03.01.
†1982.11.03.
Hk: 1946.02.13.
Kiss B. Pál ← Kiss B. Pál
1925.12.19. ↖ Kiss Viktória
†1996.04.27

↓

Dobák Lőrinc
1926.10.22.
†1995.01.11.
Hk: 1946.11.19.
Ocskó Imre → Ocskó Ilona
Dobák Marcella ↗ 1928.04.02..
Hk. felb.: 1976.

Rozália
1900.09.27.
†1924.03.28.

Franciska
1902.03.15.
†1980.11.18.
Hk: 1922.06.20.
Dobák Lőrinc ← Dobák Sándor
1903.07.30. ↖ Menyhárt Erzsébet
†1992.02.15.

Margit Franciska
1932.08.14

Hk: 1950.10.28
Szalai István → Szalai Zoltán
André Margit ↗ 1931.06.25.
Hk. felb.: 1974

Erzsébet
1903.08.10.
†1919.05.27.

III. TÁBLÁZAT: Szűcs Mihály bátyjának, Szűcs Istvánnak gyermekeit tartalmazza.

				↙Szűcs János	
		Szűcs István	**←Szűcs András**	←Magyar Klára	
		1816.02.14.	↖Tornóczy Katalin		
		†1881.06.26.			
		Hk: 1840.11.23.			
	Tusor János→	Tusor Verona			
	Pasaky Ilona↗	1818.02.01.			
		†1899.11.27.			
		↓			
István	**Anna**	**Ilona**	**István**	**János**	
1841.10.27.	1843.08.23.	1850.02.12.	1854.05.22.	1860.02.18.	
†1841.11.06.	†1906.02.11.	†1887.06.30.	†1929.09.12.	†1860.03.19.	
	Hk: 1868.11.18.	Hk: 1872.07.30.	Hk: 1876.05.10.		
	Dobák János	özv. Cserháti Mihály	Kurunczi Terézia		
	1844.11.12.	1830.09.14.	1856.09.06.		
	†	†1880.03.24.	†1933.10.31.		

III/1. TÁBLÁZAT: Szűcs István Anna nevű gyermekének leszármazottjai.

Szűcs Anna ←**Szűcs István**
1843.08.23. ↖Tusor Verona
†1906.02.11.
Hk: 1868.11.18.
Dobák Mátyás→ Dobák János
Pál Erzsébet↗ 1844.11.12.
†

Imre
1871.08.31.
†1873.05.15.

János
1871.08.31.
†1872.09.17.

Ferdinánd
1873.10.29.
†1882.06.01.

Verona
1875.10.25.
†1950.11.25.
Hk: 1895.11.25.
Szarvas Imre→ Szarvas Imre
Berze Anna↗ 1870.10.27.
†1950.05.17.
↓

Imre
1896.12.13.
†1915.

Margit
1898.11.10.
†1971.03.05.
Hk: 1919.02.04.
Dobák József→ Dobák Sándor
Pál Terézia↗ 1897.01.29.
†1959.12.23.

Ilona
1901.10.12.
†1986.03.24.
Hk: 1927.02.15.
Kovács M. János→ Kovács M. Pál
Rékasi Rozália↗ 1901.03.27.
†1975.11.12.

Venczel
1904.02.09.
†1994.04.12.
Hk: 1930.02.25.
Nagy István→ Nagy Erzsébet
Menyhárt Rozália↗ 1904.08.22.
†1979.06.16.

Verona
1906.12.17.
†1984.08.09.
Hk: 1930.12.06.
Goldstein Berta→ Gulyás Károly
1905.09.02.
†1989.04.16.

Antal
1914.08.22.
†1944.

Imre
1879.06.22.
†1890.09.25.

Szűcs András ←**Szűcs János**
←Tornóczy Katalin ←Magyar Klára

János
1882.04.24.
†1885.03.31.

Sándor
1885.09.25.
†1968.10.31.
Hk: 1906.11.21.
Zsólyomi Mátyás→ Zsólyomi Rozál
Forgó Erzsébet↗ 1883.08.22.
†1953.01.15.
↓

Sándor
1907.08.21.
†1982.04.17.
Hk: 1928.05.28.
Jánosi István→ Jánosi Ilona
Szécsi Rozália↗ 1908.10.03.
†1989.12.07.

János
1909.06.12.
†1988.12.15.
I. Hk: 1932.10.26.
Jónás Imre→ Jónás Ilona
Pádár Mária↗ 1912.01.18.
†1951.04.09.
II. Hk: 1951.08.11.
Kovács Imre→ Kovács Teréz
Harangozó Teréz↗ 1912.11.04.
†1990.06.13.

Mária
1912.12.21.
†1985.06.29.
Hk: 1940.03.23.
Kereki Béla→ Kereki József
Matuska Irén↗ 1910.10.07.
†985.09.04.

Imre
1914.09.17.
†1991.04.18.
Hk: 1942.02.05.
Nagy Sándor→ Nagy Erzsébet
Józsa Mária↗ 1918.09.19.

III/2. TÁBLÁZAT: Szűcs István Ilona nevű gyermekének leszármazottjai.

↙**Szűcs János**
←Magyar Klára

↙**Szűcs András**
←Tornóczy Katalin

Szűcs Ilona
1850.02.12.
†1887.06.30.
Hk: 1872.07.30.

↙**Szűcs István**
←Tusor Verona

Cserháti Mihály→
Harangozó Anna↗

özv. Cserháti Mihály
1830.09.14.
†1880.03.24.

↓

Milhály
1873.08.01.
†1874.06.05.

Mihály
1875.07.12.
†1970.08.04.
Hk: 1898.11.10.

János
1878.02.23.
†1878.03.13.

Erzsébet
1880.12.05.
†1881.05.26.

Ézsiás József→
Seres Erzsébet↗

Ézsiás Rozál
1880.01.15.
†1951.06.29.

↓

Ilona
1899.12.14.
†1982.01.03.
Hk: 1923.10.06.

Kis József
1898.11.03.
†1977.05.29.

←Kis Imre
↖Nagy Mária

Erzsébet
1901.11.19.
†1904.04.10.

Mária
1903.12.08.
†1966.12.17.
Hk: 1925.11.28.

Zsólyomi István
1901.08.21.
†1966.12.13.

←Zsólyomi István
↖Kompolti Rozália

Mihály
1906.03.20.
†1991.10.30.
Hk: 1933.11.28.

Tamus Imre→
Berényi Ilona↗

Tamus Ilona
1911.06.02.

Sándor
1908.02.14.
†1973.11.12.
Hk: 1939.10.28.

Kobela István→
Sipos Mária↗

Kobela Emerencia
1917.05.28.
†1981.04.24.

Imre
1910.07.09.
†1911.01.28.

Erzsébet
1912.07.18.

Hk: 1947.11.11.
Harmat Antal
1906.01.17.

←Harmat István
↖Jáger Ilona

Imre
1915.01.28.
†1995.06.26.
Hk: 1949.04.20.

Juhász Boldizsár→
Kovács Klára↗

Juhász Ilona
1923.08.19.
†1981.09.11.

József
1917.01.17.
†1992.02.08.
Hk: 1956.04.07.

Gerencsér Albert→
Horváth Mária↗

Gerencsér Irén
1924.01.08.

III/3. TÁBLÁZAT: Szűcs István István nevű gyermekének leszármazottjai.

Szűcs István
1854.05.22.
†1929.09.12.
Hk: 1876.05.10.
Kurunczi János➔
Mészáros Rozál↗
Kurunczi Terézia
1856.09.06.
†1933.10.31.

Szűcs István ↙
←Tusor Verona

Szűcs András ↙
←Tornóczy Katalin

Szűcs János ↙
←Magyar Klára

Ferdinánd
1877.10.14.
†1877.12.16.

Verona
1879.02.02.
†1969.10.14.
Hk: 1897.11.16.
Balyi József➔
Szabó Anna↗
Balyi József
1873.09.05.
†1947.01.16.

Mária
1881.09.09.
†1918.08.29.
Hk:1904.09.19.
Sándor Imre ←Sándor János
1880.10.31. ↖Pál Teréz
†1916.08.18.

Rozál
1883.08.27.
†1885.04.07.

István
1886.06.17.
†1886.09.23.

Rozál
1887.10.21.
†1969.11.14.
Hk: 1911.11.14.
Fózer István➔
Urbán Ilona↗
Fózer Sándor
1889.07.31.
†1960.05.22.

Ilona
1890.04.16.
†1891.05.07.

István
1895.07.19.
†1982.12.31.
Hk: 1918.12.01.
Cs. István➔
Czeglédi Anna↗
Cserháti Anna
1895.11.07.
†1980.03.05.

Imre
1898.03.04.
†1969.10.04.
Hk:1918.12.01.
Palócz Mária ←Palócz Nándor
1898.09.10. ↖Sándor Anna
†1994.07.31.

Ilona
1893.03.30.
†1894.05.26.

Rozália
1899.10.29.
†1986.01.15.
Hk: 1924.11.27.
Kis Imre➔
Búzás Zsófia↗
Kis Imre
1898.07.30.
†1984.01.08.

Péter Pál
1905.06.26.
†1905.07.12.

Mária
1906.09.18.
†1960.11.21.
Hk: 1925.11.26.
Palócz János ←Palócz Fábián
1903.05.20. ↖Ocskó Ilona
†1991.08.27.

Mária
1912.09.11.
Hk: 1940.05.11.
Bordás Ferenc➔
Szabó Franciska↗
Bordás Ferenc
1911.11.01.
†1978.05.15.
Hk: 1943.11.27.
Fehér Mihály➔
Rimóczi Rozália↗
Fehér János
1908.11.18.
†1993.05.23.

Ilona
1921.04.07.
Hk:1942.11.21.
Boros Imre➔
Ézsiás Erzsébet↗
Boros Imre
1912.11.25.
†1952.06.29.
Hk: 1944.10.28.
Ö. István➔
Guba Margit↗
Ördögh István
1925.02.06.
†1979.06.10.

Ilona
1919.09.08.
†1994.12.22.
Hk:1951.11.22.
Szerencsés Erzsébet ←Sz. János
1920.08.02. ↖Molnár Erzsébet

Márczel
1901.10.28.
†1989.04.14.
Hk: 1925.11.24.
T. Nándor➔
Langó Anna↗
Tanczikó István
1901.08.18.
†1984.10.17.

Emánuel Miklós
1908.09.04.
†1911.10.13.

Klára Anna
1915.08.12.
†1978.05.15.
Hk: 1943.11.27.
Fehér Mihály➔
Rimóczi Rozália↗
Fehér János
1908.11.18.
†1993.05.23.

Terézia
1925.06.26.
Hk: 1944.10.28.
Ö. István➔
Guba Margit↗
Ördögh István
1925.02.06.
†1979.06.10.

Mária
1921.05.13.
Hk:1946.11.19.
Tűzkő Béla ←Tűzkő Károly
1913.07.24. ↖Szabó Mária
†1970.01.12.

Klára
1904.03.29.
†1904.11.28.

Bálint
1910.12.23.
†1992.09.21
Hk: 1940.10.25..
Balog Margit ←Balog Imre
1916.11.17. ↖Sinka Erzsébet
†1993.05.25.

Imre
1923.06.16.
†1986.05.04.
I. Hk: 1950.11.29.
Ágoston Pál➔
Cserháti Ilona↗
Ágoston Rozália
1923.10.25.
Hk. felbontva
1959.
II. Hk: 1964.05.30.
Illés Pál➔
Kovál Róza↗
Illés Piroska
1926.05.25.

József
1905.10.07.
†1980.

Klára Anna
1907.11.06.
†1919.08.10.

Teréz
1915.10.15.
Hk: 1935.02.12.
Palócz Imre ←Palócz Fábián
1905.05.31. ↖Ocskó Ilona
†1986.07.14.

Joachim
1911.01.29.
†1930.02.10.

Nándor
1913.04.10.
†1945.06.15.
Hk: 1935.11.13.
Zsámboki Matild ←Zsámboki Imre
1913.03.18. ↖Huber Matild
†1969.06.14.

László
1922.02.01.
Hk: 1949.06.28.
Palócz Viktória ←Palócz Sándor
1930.05.25. ↖Tornai Ilona
†1989.04.14.

IV. TÁBLÁZAT: Szűcs Mihály bátyjának, Szűcs Józsefnek gyermekeit tartalmazza.

Szűcs József
1819.03.06.
†1872.12.07.
Hk: 1840.11.23.
Szőke Rozál
1819.08.27.
†1870.06.28.

←**Szűcs András**
↖Tornóczy Katalin

↙**Szűcs János**
←Magyar Klára

Szőke János→
Berényi Erzsébet↗

↓

István
1844.12.12.
†1912.02.22.
I. Hk: 1874.05.13.
Ocskó Erzsébet
1856.02.13.
†1895.07.04.
II. Hk: 1895.11.20.
Czibulya Erzsébet
1860.10.14.
†1906.07.05.

József
1847.10.20.
†1847.11.14.

József
1849.12.05.
†1850.04.02.

Teréz
1851.08.14.
†1891.03.27.
I. Hk: 1868.11.25.
Levocs Mihály
1844.10.12.
†1874.03.27.
II. Hk: 1878.05.27.
Káposzta János
1851.01.24.
†1885.03.02.

József
1857.12.31.
†1925.12.07.
Hk: 1879.05.28.
Kakucska Margit
1857.10.01.
†1929.02.20.

IV/1. TÁBLÁZAT: Szűcs József István nevű gyermekének leszármazottjai.

Szűcs János
←Magyar Klára

Szűcs András
←Tornóczy Katalin

Szűcs József
←Szőke Rozál

Szűcs István
1844.12.12.
†1912.02.22.
I. Hk: 1874.05.13.
Ocskó Mihály→
Mésző Kovács Erzsébet↗
Ocskó Erzsébet
1856.02.13.
†1895.07.04.
II. Hk: 1895.11.20.
Czibulya Boldizsár→
Réz Viktória↗
Czibulya Erzsébet
1860.10.14.
†1906.07.05.

Imre
1875.07.30.
†1938.02.14.
Hk: 1899.11.22.
Pál Anna
1877.01.23.
†1948.06.19.
←Pál János
↖Harangozó Rozál

Imre
1900.10.24.
†
Hk: 1922.11.01.
Gonda Margit
1901.12.13.
Hk. felbontva
1947.
←Gonda István
↖Dravucz Mária

Rozália
1903.01.01.
†1953.11.20.

Joachim
1909.01.09.
†1956.05.05.
Hk: 1942.04.04.
Zsámboki Terézia
1912.10.20.
†1994.05.19.
← **Zsámboki János**
↖ **Nagy Franciska**

Piroska
1911.08.28.
†1996.03.12.
Hk: 1931.11.09.
Mészáros Ferenc
1909.05.27.
†1980.07.28.
←Mészáros Terézia

Teréz
1883.03.16.
†1958.04.25.
Hk: 1906.11.08.
Árus István
1881.12.25.
†1967.07.15.
←Árus Mihály
↖Nyiki Erzsébet

István
1907.05.15.
†1907.07.09.

István
1908.06.18.
†1908.06.28.

Imre
1909.11.05.
†1910.02.14.

Halva született
fiú
†1910.12.05.

Imre
1912.06.19
†1912.07.05.

Mária
1913.08.04.
†1994.11.03.
Hk: 1935.
Pásztor János
1913.04.19.
†1983.04.01.
←Pásztor János
↖Kardteszi Mária

Teréz
1915.01.15.
†1915.09.15.

Imre
1918.01.01.
†1918.06.17.

Piroska
1923.01.18.

Hk: 1950.06.24.
Gál József
1906.01.20.
←Gál János
↖Farkas Ilona

IV/2. TÁBLÁZAT: Szűcs József Teréz nevű gyermekének leszármazottjai.

István
1871.12.05.
†1888.08.24

Szűcs Teréz
1851.08.14.
†1891.03.27.
I. Hk: 1868.11.25.
←Levocs Mihály
1844.10.12.
†1874.03.27.
II: Hk: 1878.05.27.
Káposzta János
1851.01.24.
†1885.03.02.

↓

Erzsébet
1879.05.14.
†1924.09.29.
Hk: 1896.11.26.
Tusor Antal
1877.08.07.
†1914.08.06.

↓

Antal
1897.11.10.
†1899.01.02.

Antal Balázs
1900.02.02.
†1985.09.21.
Hk: 1924.11.26.
Jánosi Mária Anna
1905.10.23.
†1966.10.03.

Ignácz
1902.01.30.
†1976.09.15.
Hk: 1928.02.14.
Folyó Erzsébet
1908.01.04.
†1993.11.05.

Mária
1904.04.22.
†1984.11.29.
Hk: 1922.10.25.
Pál Imre
1899.01.03.
†1977.11.11.

Klára
1906.09.01.

Hk: 1925.05.27.
Kiss Sándor
1902.11.28.
†1984.07.31.

Márczel
1909.03.23.

Hk: 1929.11.19.
Basa Imre
1904.11.03.
†1989.08.14.

Terézia
1912.07.12.
†1986.12.29.
Hk: 1930.11.25.
Pető Antal
1903.11.21.
†1979.08.12.

Piroska Franciska
1915.04.15.

Hk: 1933.11.21.
Győri Sándor
1910.04.22.
†1981.08.13.

Szűcs József
←Szőke Rozál

←Levocs Mihály
↖Varga Julianna

←Káposzta János
↖Gyurovics Teréz

←Tusor Antal
↖Bajusz Margit

←Jánosi Sándor
↖Ézsiás Klára

←Folyó Imre
↖Tanczikó Klára

←Pál Mihály
↖Deák Julianna

←Kiss Antal Pál
↖Cserháti Terézia

←Basa Boldizsár
↖Győri Rozália

←Pető Mihály
↖Rimóczi Rozália

←Győri János
↖Basa Rozália

Szűcs András
←Tornóczy Katalin

János
1881.02.08.
†1883.01.31.

János
1883.06.02.
†1884.01.07.

Teréz
1885.01.19.
†1885.04.22.

Szűcs János
←Magyar Klára

IV/3. TÁBLÁZAT: Szűcs József József nevű gyermekének leszármazottjai.

Szűcs József ←**Szűcs József** ↖Szőke Rozál
1857.12.31.
†1925.12.07.
Hk: 1879.05.28.
Kakucska Boldizsár→ Kakucska Margit ↗Bajúsz Anna
1857.10.01.
†1929.02.20.

↙**Szűcs András** ←Tornóczy Katalin

↙**Szűcs János** ←Magyar Klára

Mihály
1880.03.21.
†1958.10.01.
Hk: 1904.11.09.
Nagy V. Rozália
1884.06.27.
†1965.10.18.

Halva szül. leány
†1881.08.11.

←Nagy V. János
↖Faragó Teréz

Halva szül. leány
†1882.11.24.

József
1884.05.26.
†1961.02.21.
Hk: 1907.05.15.
Koczka Rozália
1886.11.30.
†1970.12.16.

Katalin
1886.04.28.
†1892.03.27.

←Koczka János
↖Kovács Teréz

Mária
1889.03.08.
†1892.04.01.

Anna
1890.09.10.
†1892.04.01.

Márcel
1892.12.04.
†1955.07.07.
Hk: 1910.11.16.
Bagi Imre
1889.07.03.
†1958.11.27.

János
1897.12.10.
†1898.04.05.

←Bagi Mihály
↖V. Nagy Mária

Klára
1909.10.22.
†1987.01.05.
Hk: 1928.11.28.
Dobák Imre
1906.04.10.
†1957.06.13.

←Dobák János
↖Rácz Terézia

József
1907.09.04.
†1971.11.01.
Hk: 1929.11.14.
Fekete Mária
1911.03.17.
†1982.05.21.

←Fekete István
↖Tanczikó Erzsébet

Imre
1914.09.11.
†1983.10.24.
Hk: 1936.11.23.
Dobák Erzsébet
1919.08.16.

←Dobák Sándor
↖Sándor Terézia

Mária
1909.02.14.

Hk: 1930.10.15.
Palócz Sándor
1909.11.27.
†1969.11.16.

←Palócz Sándor
↖Ocskó Terézia

János
1916.07.09.

Hk: 1941.01.15.
Tamus Erzsébet
1919.10.25.

←Tamus Sándor
↖Kis Erzsébet

Piroska
1911.06.04.
†1991.12.21.
Hk: 1934.04.28.
Juhász István Pál
1910.12.16.
†1985.07.29.

←Juhász Sándor
↖Dobák Anna

Rozália
1913.05.24.
†1914.04.12.

Imre
1915.04.04.
†1979.02.02.
I. Hk: 1936.11.28.
Kis Terézia
1914.09.13.
Hk. felbontva
1948.
II. Hk: 1949.02.19.
Farkas Erzsébet
1922.02.11.

←Kis Sándor
↖Cserháti Ilona

←Farkas Flórián
↖Endrődi Mária

Margit
1923.07.13.

Hk: 1946.11.19.
Kónya Pál
1922.06.02.
†1985.06.21.

←Kónya István
↖Dobák Erzsébet

Antal
1927.12.28.
†1929.01.13.

Tartalom

Bevezető	V
Szűcs Mihály életleírása ...	1-62
Előszó	1
Születésem helye, éve s gyerekkorom	3
Férfi korom	9
Prága, Drezda és Bécsi utazásról	13
Eperjesi út	30
Pesti mulatság	33
Zarándoklás Rómába / utazás Rómáig /	35
Megérkezés Rómába s Római időzés	37
Hogyan lettem Tekintetes úr?	44
Hirtelenül sült kenyér hamar penészt kap	46
A királyi koronázáskor mint bandériumi főhadnagy	48
Szemérmetes koldusnak üres a tarisznyája	51
Erőltetett pótadó kivetés	53
Papválasztás Jászfényszarun	55
Az öndicsekvés büdös	57
Kálváriával egybekötött sírbolt	59
Tartalom	62
Függelék	63-103
Személynévmutató	64
Szómagyarázat	67
Szűcs Mihállyal kapcsolatos korabeli hírek	69
Korabeli és 1996-ban készült fotók	74
Szűcs családfa kutatás összefoglalója	77
Köszönet a könyv újrakiadása alkalmából	79
Támogatók	80
Előfizetők	81
Fényszaruiak Baráti Egyesületéről ismertető	87
„Jászfényszaruért” Alapítványról ismertető	90
Tartalom	93

Melléklet: Szűcs családfa táblázatok

Szűcs Mihály: Életleírása és több utazásai és kalandjainak gyűjteménye

Hasonmás kiadás

A könyv táblaterve
„A FÉNYSZARUI JÁSZOK VÁROSI PECSÉTJE 1846"
alapján készült.

A Honfoglalás 1100 éves évfordulójára kiadja:
a Fényszaruiak Baráti Egyesülete
Jászfényszaru, 1996
Felelős kiadó: Tóth Tibor

Megrendelhető: Fényszaruiak Baráti Egyesülete,
5126 Jászfényszaru Pf.:17.

Nyomta az Alföldi Nyomda Rt.
Készült Debrecenben, az 1996. évben
Nyomdai megrendelés törzsszáma: 255.66-11-1
Felelős vezető: György Géza vezérigazgató
Készült: 650 példányban